

ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน
ในส่วนของการรายงานการทำธุรกรรม

นายชนวัฒน์ อินตะแสน

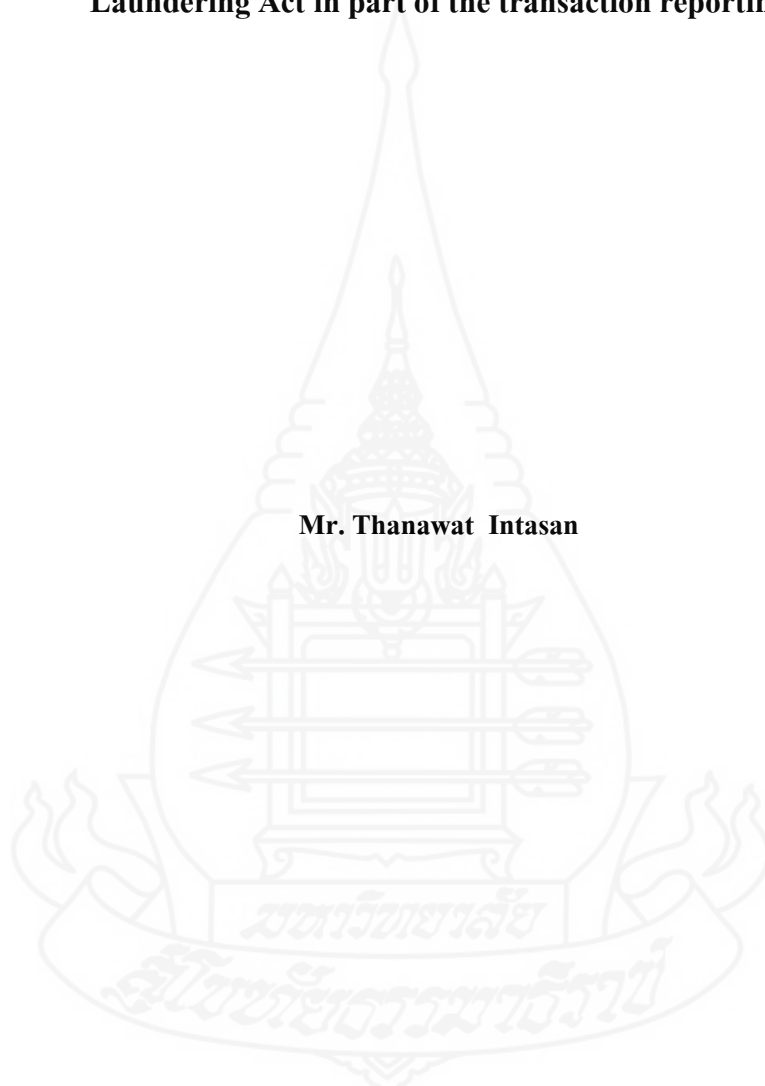

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต
วิชาเอกกฎหมายอาญาและกระบวนการยุติธรรม สาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

พ.ศ. 2562

**Problems regarding the enforcement of the Anti-Money
Laundering Act in part of the transaction reporting**

Mr. Thanawat Intasan

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Laws in Criminal Law and Criminal Justice

School of Law

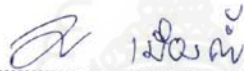
Sukhothai Thammathirat Open University

2019

หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปราม
การฟอกเงิน ในส่วนของการรายงานการทำธุรกรรม
ชื่อและนามสกุล นายธนวัฒน์ อินตะแสน
วิชาเอก กฎหมายอาญาและกระบวนการยุติธรรม
สาขาวิชา นิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรรณวิภา เมืองถ้ำ

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อ 24 กุมภาพันธ์ 2563

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรรณวิภา เมืองถ้ำ)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุพัตรา แผนวิชิต)

(รองศาสตราจารย์วรุฒิ เทพทอง)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชานิติศาสตร์

ชื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน
ในส่วนของกรรายงานการทำธุรกรรม

ผู้ศึกษา นายชนวัฒน์ อินตะแสน **รหัสนักศึกษา** 2584001347 **ปริญญา** นิติศาสตรมหาบัณฑิต
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรรณวิภา เมืองถ้ำ **ปีการศึกษา** 2562

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่อง ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินในส่วนของกรรายงานการทำธุรกรรม มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับการรายงานธุรกรรม การบันทึกข้อเท็จจริงเกี่ยวกับธุรกรรม และการเปิดเผยข้อมูลการรายงานธุรกรรมตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินทั้งกฎหมายไทยและกฎหมายต่างประเทศ เพื่อนำผลการวิเคราะห์มากำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหา ตลอดจนเสนอแนะการปรับปรุงกฎหมาย เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการรายงานธุรกรรมตามพระราชบัญญัติการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับสภาพสังคมในปัจจุบันมากยิ่งขึ้น

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการวิจัยเอกสาร ศึกษาค้นคว้าจากหนังสือ ตำรา บทความทางวิชาการ รายงานการวิจัย ประมวลกฎหมาย คำพิพากษาของศาล วิทยานิพนธ์ สารานุกรม ข้อมูลทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์และเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ตลอดจนบทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวข้องทั้งของไทยและต่างประเทศ

ผลการศึกษาปัญหาการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินในส่วนของกรรายงานการทำธุรกรรมพบว่า การที่พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 กำหนดให้สถาบันการเงินมีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมที่ใช้เงินสดตั้งแต่ 2 ล้านบาทขึ้นไป ต่อสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและกำหนดหน้าที่ให้ผู้ประกอบอาชีพตามมาตรา 16 ต้องบันทึกข้อเท็จจริงเมื่อมีการทำธุรกรรม แต่ไม่ได้มีการกำหนดบทบัญญัติของกฎหมายและแบบที่ชัดเจน ส่งผลให้สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินขาดข้อมูลการทำธุรกรรมเพื่อใช้ในการตรวจสอบและดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดฐานฟอกเงิน นอกจากนี้ การห้ามมิให้ผู้มีหน้าที่รายงานตามมาตรา 13 และมาตรา 16 เปิดเผยข้อมูลหรือกระทำด้วยประการใดๆ อันอาจทำให้ลูกค้าหรือบุคคลภายนอกทราบเกี่ยวกับการรายงานธุรกรรมไปยังสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน อาจส่งผลกระทบต่อให้เกิดความ ไม่สอดคล้องกับลักษณะการดำเนินงานเชิงธุรกิจของผู้มีหน้าที่รายงานดังกล่าว ดังนั้น เพื่อให้การปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่และการบังคับใช้กฎหมายในการติดตามเส้นทางทางการเงินเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นไปตามมาตรฐานสากลมากยิ่งขึ้นจึงสมควรปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542

คำสำคัญ สถาบันการเงิน ผู้ประกอบอาชีพตามมาตรา 16

Independent Study title: Problems regarding the enforcement of the Anti-Money Laundering Act in part of the transaction reporting

Author: Mr. Thanawat Intasan; **ID:** 2584001347; **Degree:** Master of Laws;

Independent Study advisor: Dr. Wanwipa Muangtham, Assistant Professor;

Academic year: 2019

Abstract

The purpose of the independent study: problems regarding the enforcement of the Anti-Money Laundering Act in part of the transaction reporting is to study about the concepts and the theories relating to the transaction reporting, facts relevant to transaction recording and information involving transaction reporting disclosing according to the Anti-Money Laundering Act in Thailand and in foreign countries in order to adopt the analysis to guideline the solutions and suggest amending the law for the effectiveness of the enforcement of the Anti-Money Laundering Act as well as the harmony with currently social state. /t

This independent study is the qualitative research by means of the documentary research from books, textbooks, academic articles, the research reports, code of law, judgments, theses, independent studies, electronic data and internet including the relating laws both in Thailand and in foreign countries.

Result of the problems regarding the enforcement of the Anti-Money Laundering Act in part of the transaction reporting research: according to the Anti-Money Laundering Act B.E.2542, the financial institutions has a responsibility to file a report of the transaction involving cash in an amount from 2 million baht with the Anti-Money Laundering Office and the person who is engaged in a business according to section 16 shall record the facts when the transaction occurs. However, the Act has no clear provisions of law or forms rendering the Anti-Money Laundering Office lack of the information about the transaction for the purpose of the examination and proceeding the assets involved in an offense of money laundering. Moreover, the person subjecting to the reporting rules under section 13 and section 16 is prohibited from disclosing the information or acting by any manners which might make the client or the third party known the transaction reporting to the Office causing the inconsistency with the activities involving business of the person who has the duty to report. Therefore, for the purpose of effectiveness of the officers' performance and the law enforcement in tracing the financial route and along with the international standard, the Anti-Money Laundering Act B.E.2542 shall be amended.

Keyword: The financial institutions, The person who is engaged in a business according to section 16

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ถูกลงได้ด้วยความสามารถของท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรรณวิภา เมืองถ้ำ ที่ได้ให้ความกรุณาเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาให้กับผู้เขียน ให้คำปรึกษาแนะนำ และสละเวลาในการตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ซึ่งผู้เขียนมีความรู้สึกซาบซึ้งในความเมตตาของท่าน เป็นอย่างยิ่งและขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์ไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุพัตราแผนวิจิต และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ปัทมวิษ ทัฬหวิมล ที่กรุณาสละเวลาอันมีค่ารับเป็นกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ และได้กรุณาตรวจพิจารณาการศึกษาค้นคว้าอิสระ ให้ความรู้และคำแนะนำที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ในการปรับปรุงแก้ไขการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ จึงขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์ทุกท่านเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา พี่สาว และทุกๆ คนในครอบครัว ที่ให้กำลังใจ และส่งเสริมให้เห็นความสำคัญของการศึกษาเล่าเรียนมาโดยตลอด รวมถึง คุณพัชชา เรื่องศรีเผือก และคุณ สนธยา เรื่องศรีเผือก ซึ่งได้ให้การสนับสนุนและช่วยเหลือและให้กำลังใจตลอดมา ขอขอบคุณ คุณสลิลทิพย์ อักษรนิตย์ และคุณอาทริรินทร์ จรุงพร ที่ให้ความช่วยเหลือในด้าน ภาษาต่างประเทศ รวมทั้งพี่ๆ เพื่อนๆ น้องๆ สำนักงาน ป.ป.ช. และเพื่อนร่วมรุ่นทุกคน ที่ช่วยให้ การสนับสนุนข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้ ตลอดจนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านที่ได้กรุณา ให้การสนับสนุน ช่วยเหลือ และให้กำลังใจตลอดมา ทำให้การศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของผู้เขียน สำเร็จลุล่วงไป

สุดท้ายนี้ หากการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้มีคุณค่าและเป็นประโยชน์อยู่บ้าง ผู้เขียน ขอน้อมอุทิศเป็นกตเวทิตาคุณแก่บิดามารดา และคณาจารย์ทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ให้แก่ผู้เขียน ตลอดจนผู้แต่งหนังสือหรือตำราทุกท่านที่ผู้เขียนใช้อ้างอิงในการศึกษาค้นคว้าอิสระ ฉบับนี้ และหากมีความผิดพลาดหรือบกพร่องแต่ประการใด ผู้เขียนขอน้อมรับไว้แต่ผู้เดียว

ธนวัฒน์ อินตะแสน

กุมภาพันธ์ 2563

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา	2
3. ขอบเขตของการศึกษา	3
4. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
5. ระเบียบวิธีวิจัย	4
บทที่ 2 ความเป็นมา ความหมาย และการรายงานธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับ กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินตาม กฎหมายระหว่างประเทศ และกฎหมายต่างประเทศ	5
1. ความหมายและความเป็นมาของการฟอกเงิน	5
1.1 ความหมายของการฟอกเงิน	5
1.2 ความเป็นมาของการฟอกเงิน	6
2. รูปแบบและแหล่งสำหรับการฟอกเงิน	8
2.1 รูปแบบการฟอกเงิน	8
2.2 แหล่งสำหรับการฟอกเงิน	12
3. มาตรการระหว่างประเทศในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน	14
3.1 อนุสัญญาแห่งสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบ ค้ายาเสพติดและวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. 1988	14
3.2 อนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านองค์การอาชญากรรมข้ามชาติ ที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000	15
3.3 คณะทำงานเฉพาะกิจเพื่อดำเนินมาตรการทางการเงิน (Financial Action Task Force - FATF)	17

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3.4 Model Law on Money Launderingขององค์กรสหประชาชาติ.....	25
3.5 มาตรการในการบังคับใช้กฎหมายฟอกเงินของต่างประเทศ.....	26
3.5.1 ประเทศสหรัฐอเมริกา.....	26
3.5.2 ประเทศออสเตรเลีย.....	34
บทที่ 3 กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินในประเทศไทย.....	41
1. ความผิดฐานฟอกเงินและมาตรการริบทรัพย์สินทางแพ่ง.....	41
2. ความผิดมูลฐาน.....	44
3. คณะกรรมการและผู้มีหน้าที่ในการดำเนินงานป้องกันและปราบปราม การฟอกเงิน.....	50
3.1 คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (คณะกรรมการ ปปง.).....	50
3.2 คณะกรรมการธุรกรรม.....	51
4. สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (สำนักงาน ปปง.).....	52
5. การตรวจสอบการใช้อำนาจคณะกรรมการธุรกรรม.....	56
6. ผู้มีหน้าที่ในการรายงานการทำธุรกรรมตามพระราชบัญญัติป้องกันและ ปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542.....	56
7. หน้าที่ของผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมในการปฏิบัติตาม พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542.....	60
7.1 การกำหนดนโยบาย.....	60
7.2 การจัดให้ลูกค้าแสดงตน.....	61
7.3 การอนุมัติรับลูกค้า.....	63
7.4 การบริหารความเสี่ยงด้านการฟอกเงิน.....	63
7.5 การตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า.....	64
7.6 การรายงานการทำธุรกรรม.....	65
7.7 การเก็บรักษาข้อมูล.....	72
7.8 การฝึกอบรม.....	72

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 วิเคราะห์ประเด็นปัญหา.....	74
1. หลักการและเหตุผลของการรายงานการทำธุรกรรม.....	75
2. บทบาทของผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมตามกฎหมายฟอกเงิน.....	75
3. ความสำคัญของการรายงานการทำธุรกรรม.....	77
4. การวิเคราะห์ประเด็นปัญหา.....	78
4.1 วิเคราะห์ปัญหากรณีบทบัญญัติตามพระราชบัญญัติป้องกันและ ปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 กำหนดให้สถาบันการเงิน มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมที่ใช้เงินสดตั้งแต่สองล้านบาทขึ้นไป ต่อสำนักงาน ปปง. เป็นจำนวนที่เหมาะสมหรือไม่.....	78
4.2 วิเคราะห์ปัญหากรณีที่พระราชบัญญัติว่าด้วยการป้องกันและ ปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 กำหนดหน้าที่ให้ผู้ประกอบอาชีพ ตามมาตรา 16 ต้องบันทึกข้อเท็จจริง เมื่อมีการทำธุรกรรม แต่ไม่ได้ มีการกำหนดบทบัญญัติของกฎหมายและแบบที่ชัดเจนดังเช่นสถาบันการเงิน.....	82
4.3 วิเคราะห์ปัญหากรณีมาตรา 21/1 กำหนดห้ามมิให้ผู้มีหน้าที่ รายงานตามมาตรา 13 และมาตรา 16 หรือบุคคลใดเปิดเผย ข้อมูลหรือกระทำด้วยประการใดๆ อันอาจทำให้ลูกค้าหรือ บุคคลภายนอกทราบเกี่ยวกับการรายงานธุรกรรมไปยังสำนักงาน ปปง.....	84
บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	86
1. บทสรุป.....	86
2. ข้อเสนอแนะ.....	87
บรรณานุกรม.....	90
ประวัติผู้ศึกษา.....	93

ญ

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 4.1 เปรียบเทียบการรายงานธุรกรรมที่ใช้เงินสดของสถาบันการเงินในต่างประเทศ เปรียบเทียบกับประเทศไทย.....	81

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันประเทศทั่วโลกถือว่าการฟอกเงินเป็นความผิดทางอาญาที่ร้ายแรง ซึ่งการฟอกเงินมักจะเกี่ยวเนื่องกับอาชญากรรมร้ายแรงและกระทำโดยบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่รวมตัวกันเป็นกลุ่มหรือองค์กร โดยมีลักษณะการกระทำผิดทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศและยากแก่การปราบปราม ซึ่งผลของการฟอกเงินจะส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศขาดความมั่นคง เนื่องจากเงินหรือทรัพย์สินที่หมุนเวียนในระบบไม่ได้มาโดยถูกต้องตามกฎหมายจะไม่ได้ผ่านการเสียภาษีอย่างถูกต้องขาดความน่าเชื่อถือของสถาบันการเงินในการดำเนินธุรกิจการเงินด้านต่างๆ ของประเทศ และนักลงทุนต่างชาติไม่มั่นใจที่จะเข้ามาลงทุน ตลอดจนมีแหล่งซ่องสุมอาชญากรและผู้มีอิทธิพลต่างๆ ทำให้การพัฒนาประเทศและสังคม ไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควรปัจจุบันทั่วโลกจึงถือว่าการฟอกเงินเป็นความผิดอาญาที่ร้ายแรง ด้วยเหตุนี้ ประเทศไทยจึงได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 โดยมีเจตนารมณ์ในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและดำเนินการกับเงินหรือทรัพย์สินซึ่งเกี่ยวกับการกระทำผิดซึ่งการกระทำผิดต่างๆ ตามกฎหมายฟอกเงินนั้น ผู้กระทำความผิดจะได้รับเงินหรือทรัพย์สินจากการกระทำผิดนั้นและนำไปหมุนเวียนผ่านกระบวนการต่างๆ เพื่อให้เงินที่ได้รับมาจากการกระทำผิดกลายเป็นเงินสะอาด โดยเงินเหล่านั้นจะถูกนำมาผ่านสถาบันการเงินทั้งหลายเพราะเป็นช่องทางการให้บริการทางการเงินที่มีความหลากหลายเชื่อมต่อกับระบบเศรษฐกิจทั้งในประเทศและระหว่างประเทศ ทำให้มีการถ่ายโอนเงินต่อไปยังแหล่งอื่นๆ ทั่วโลกได้อย่างรวดเร็วดังนั้นพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 จึงได้มีการกำหนดคณะกรรมการให้สถาบันการเงินและผู้ประกอบอาชีพบางประเภทต้องรายงานการทำธุรกรรมไปยังสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินทราบอย่างเคร่งครัด เพื่อให้หน่วยงานของรัฐได้มีโอกาสทราบถึงแหล่งเงินที่มีการกระทำความผิดฐานฟอกเงิน และดำเนินคดียึดอายัดทรัพย์สินเหล่านั้นได้อย่างรวดเร็ว

อย่างไรก็ตาม การบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน อย่างมีประสิทธิภาพนั้น จะต้องประกอบด้วยการให้ความร่วมมือของสถาบันการเงินและผู้ประกอบอาชีพตามมาตรา 16 โดยสถาบันการเงินและผู้ประกอบอาชีพตามมาตรา 16 จะต้องรู้จักบทบาทและภาระหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายทั้งในส่วนของหน้าที่โดยทั่วไปและวิธีปฏิบัติในการรายงาน การทำธุรกรรม เพื่อที่จะดำเนินการและประสานงานกับหน่วยงานของรัฐที่ถูกจัดตั้งขึ้นมาโดยทำ หน้าที่เป็นศูนย์บริหารข้อมูลกลางในอันที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว แต่รัฐก็ต้องคำนึงถึง กฎหมายที่บัญญัติออกมาใช้บังคับต่อสถาบันการเงินและผู้ประกอบอาชีพตามมาตรา 16 โดยจะไม่ สร้างภาระงานอันเกินสมควร ในขณะที่เดียวกันก็ต้องคำนึงถึงผลกระทบและโทษที่เหมาะสมกับ การที่ไม่ปฏิบัติตามกฎหมายของสถาบันการเงินและผู้ประกอบอาชีพตามมาตรา 16

จึงมีข้อเสนอแนะดังนี้

1.1 กรณีที่กฎหมายกำหนดให้สถาบันการเงินมีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมที่ใช้เงินสด ตั้งแต่ 2 ล้านบาทขึ้นไป ต่อสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เป็นจำนวนที่สูงและไม่ สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน เนื่องจากผู้กระทำความผิดมีการหลีกเลี่ยงโดยใช้วิธีในการทำ ธุรกรรมในจำนวนที่ต่ำกว่าที่กฎหมายกำหนด เพื่อที่จะได้ไม่ต้องถูกรายงานการทำธุรกรรม

1.2 การที่กฎหมายกำหนดหน้าที่ให้ผู้ประกอบอาชีพตามมาตรา 16 ต้องบันทึกข้อเท็จจริง เมื่อมีการทำธุรกรรมแต่ไม่ได้มีการกำหนดบทบัญญัติของกฎหมายและแบบที่ชัดเจน ดังนั้น เพื่อให้ การบังคับใช้กฎหมายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ควรมีการกำหนดบทบัญญัติของกฎหมาย และแบบให้ชัดเจน

1.3 การที่มาตรา 21/1 ห้ามมิให้ผู้มีหน้าที่รายงานตามมาตรา 13 และมาตรา 16 เปิดเผย ข้อมูลหรือกระทำด้วยประการใดๆ อันอาจทำให้ลูกค้าหรือบุคคลภายนอกทราบเกี่ยวกับการรายงาน ธุรกรรมไปยังสำนักงาน ป.ป.ง. ซึ่งจะส่งผลกระทบในส่วนของภาระงานและความคล่องตัวของผู้มี หน้าที่รายงานดังกล่าว ในการดำเนินงานเกินสมควร ควรห้ามเปิดเผยเฉพาะข้อมูลเกี่ยวกับการ รายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยหรือข้อมูลที่ส่งไปยังสำนักงาน ป.ป.ง. เท่านั้น

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อศึกษาถึงความเป็นมา ความหมาย และการรายงานธุรกรรมเกี่ยวกับกฎหมาย ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและบทบาทและภาระหน้าที่ของสถาบันการเงินและ ผู้ประกอบอาชีพตามมาตรา 16 เกี่ยวกับการรายงานธุรกรรมที่ใช้เงินสดการบันทึกข้อเท็จจริงต่างๆ เกี่ยวกับธุรกรรมตลอดจนการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

2.2 เพื่อศึกษาถึงกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการรายงานการทำธุรกรรมทั้งของประเทศไทย และต่างประเทศ

2.3 เพื่อวิเคราะห์และเปรียบเทียบการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินเกี่ยวกับการรายงานการทำธุรกรรมของประเทศไทย และต่างประเทศ

2.4 เพื่อศึกษาแนวทางและมาตรการในการแก้ไขบทบัญญัติพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 เพื่อให้มีการบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

3. ขอบเขตของการศึกษา

รายงานการศึกษานี้ มุ่งศึกษาทั้งปัญหาข้อเท็จจริงและปัญหาข้อกฎหมาย ในส่วนของบทบาทและภาระหน้าที่ของสถาบันการเงินและผู้ประกอบอาชีพตามมาตรา 16 เกี่ยวกับการรายงานธุรกรรมที่ใช้เงินสดของสถาบันการเงินการบันทึกข้อเท็จจริงต่างๆ เกี่ยวกับธุรกรรม และการเปิดเผยข้อมูล โดยศึกษาถึงความเป็นมา ความสำคัญ รูปแบบ วิธีการ มาตรการและหลักเกณฑ์ในการรายงานธุรกรรมตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของประเทศไทยและต่างประเทศ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุง แก้ไขกฎหมายฟอกเงินให้สามารถบังคับใช้ได้มีประสิทธิภาพ

4. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

4.1 ทำให้ทราบความเป็นมา ความหมาย และการรายงานธุรกรรมเกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

4.2 ทำให้ทราบประเด็นปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการรายงานการทำธุรกรรมทั้งของประเทศไทย และต่างประเทศ

4.3 ทำให้ทราบความแตกต่างเพื่อวิเคราะห์และเปรียบเทียบการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินเกี่ยวกับการรายงานการทำธุรกรรมของประเทศไทย และต่างประเทศ

4.4 ทำให้ทราบแนวทางและมาตรการในการแก้ไขบทบัญญัติพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ทำให้การบังคับใช้กฎหมายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน

5. ระเบียบวิธีวิจัย

รายงานการศึกษานี้ เป็นการศึกษาค้นคว้าในลักษณะการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยศึกษาค้นคว้าจากบทบัญญัติของกฎหมายทั้งของประเทศไทยและต่างประเทศบางประเทศ ศึกษาระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่ง และข้อกำหนดต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูล จากหนังสือ ตำราวิชาการคำอธิบาย วิทยานิพนธ์ บทความ ข่าวสาร และวารสารต่างๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ รวมทั้งการสืบค้นข้อมูลจากทางอินเทอร์เน็ตเพื่อนำมาวิเคราะห์หาข้อสรุป

บทที่ 2

ความเป็นมา ความหมาย และการรายงานธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับ กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินตามกฎหมาย ระหว่างประเทศ และกฎหมายต่างประเทศ

1. ความหมายและความเป็นมาของการฟอกเงิน

การฟอกเงินเป็นการดำเนินการด้วยวิธีต่างๆ ให้เงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำ ความผิดใดๆ เปลี่ยนเป็นเงินหรือทรัพย์สินซึ่งบุคคลทั่วไปหลงเชื่อว่าเป็นเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มา โดยชอบด้วยกฎหมายนั้น ได้กลายเป็นรูปแบบที่นิยมอย่างแพร่หลายของอาชญากรในการใช้เป็น เครื่องมือเพื่อปกปิดและแสวงหาผลประโยชน์จากการกระทำผิดของบรรดาอาชญากร นอกจากนี้ การฟอกเงินยังก่อให้เกิดผลกระทบทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองอย่างมีอาจ หลึกเลียงได้ เนื่องจากเงินที่นำมาฟอกนั้นเป็นเงินนอกระบบอันไม่ได้เกิดจากผลผลิตทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ เงินดังกล่าวยังถูกนำไปใช้ในการให้สินบนแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐและนักการเมือง ตลอดจนนำมาใช้เพื่อการขยายเครือข่ายของการประกอบอาชญากรรมจนกลายเป็นอาชญากรรม ข้ามชาติ ที่มีอิทธิพลอย่างมาก ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาในเรื่องความสงบสุขเรียบร้อยของสังคม และปัญหา อันเกี่ยวเนื่องกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศด้วย¹

1.1 ความหมายของการฟอกเงิน

คำว่า “การฟอกเงิน” (Money Laundering) เป็นคำที่รู้จักกันมานานกว่า 60 ปี แล้วใน บรรดาองค์กรอาชญากรรมของประเทศสหรัฐอเมริกาผู้ที่คิดค้นแนวความคิดของการฟอกเงิน ดังกล่าวนี้ได้แก่นายเมย์อร์แลนสกี โดยมียุทธวิธีเกี่ยวกับการนำเงินที่ได้มาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือที่มักเรียกกันโดยทั่วไปว่า “เงินสกปรก” (Dirty Money) มาผ่านกระบวนการทางธุรกรรมประเภท

¹ไชยยศ เหมะรัชตะ. (2539-2540). “มาตรการทางกฎหมายในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน” เอกสารวิจัยส่วนบุคคลตีพิมพ์ตามหลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ 39 และหลักสูตรการป้องกัน ราชอาณาจักรภาครัฐร่วมเอกชน รุ่นที่ 9, หน้า ข.

ต่างๆ ให้กลายเป็นเงินที่ถูกต้องตามกฎหมายหรือที่เรียกกันว่า“เงินสะอาด” (Clean Money) ซึ่งเป็นวิธีของการฟอกเงิน²

นอกจากนี้ยังมีนักวิชาการอีกหลายท่านได้ให้ความหมายของการฟอกเงินไว้ต่างกัันดังนี้การฟอกเงินหมายถึงการเปลี่ยนสภาพเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาโดยผิดกฎหมายให้ดูเหมือนว่าเป็นทรัพย์สินที่ได้มาโดยชอบด้วยกฎหมาย³ เพราะผู้กระทำผิดกฎหมายไม่ต้องการให้ผู้อื่นทราบที่มาของทรัพย์สินจึงจำเป็นต้องใช้วิธีปิดบังหรือซุกซ่อนทรัพย์สินอันจะช่วยปิดบังการกระทำ ความผิดของตนได้ด้วยนอกจากนี้ทรัพย์สินอื่นที่กลายเป็นเงินสะอาดแล้วผู้กระทำผิดกฎหมายก็ยังสามารถใช้เป็นทุนในการขยายเครือข่ายอาชญากรรมและคุ้มครองความมั่นคงให้กับอาชญากรรมของตนด้วย⁴

การฟอกเงินหมายถึงการกระทำอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อให้เงินสกปรกหรือเงินที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้มาจากการกระทำความผิดให้ดูเหมือนเป็นเงินสะอาดหรือเงินที่ได้มาจากการทำมาหากินหรือธุรกิจที่สุจริตอันเป็นการปกปิดซ่อนเร้นแหล่งที่มาที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายของเงินหรือทรัพย์สินนั้น⁵

ดังนั้น เมื่อพิจารณาความหมายของการฟอกเงินของนักวิชาการต่างๆ แล้ว อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่าการฟอกเงินหมายถึงการนำเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดมาเปลี่ยนสภาพให้ดูเหมือนว่าได้มาโดยถูกต้องตามกฎหมาย

1.2 ความเป็นมาของการฟอกเงิน⁶

ปัจจุบันมีการพัฒนารูปแบบการกระทำความผิดของอาชญากรที่เพิ่มขึ้น ทั้งในประเทศและต่างประเทศ เนื่องมาจากในยุคปัจจุบันนี้เป็นยุคที่เรียกว่า “ยุคโลกไร้พรมแดน” มีการพัฒนาเทคโนโลยีสมัยใหม่กันอย่างไม่มีที่สิ้นสุด ทำให้อาชญากรนำมาใช้ในทางที่เกิดประโยชน์ในการประกอบอาชญากรรม ความเจริญและเทคโนโลยีเหล่านี้มีผลทำให้รูปแบบอาชญากรรมมีความสลับซับซ้อนมากขึ้น เปลี่ยนแปลงจากอาชญากรรมเพื่อนบ้าน ไปสู่อาชญากรรมข้ามชาติ และมุ่งหวัง

²สีหนาทประยูรรัตน์. (2542). คำอธิบายพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 กรุงเทพมหานคร: ส.เอเชียเพลส, หน้า 4.

³วีระพงษ์บุญโญภส. (22537). “ประเทศไทยกับกฎหมายการฟอกเงิน”, ไทยไฟแนลเชียล (สิงหาคม), หน้า12.

⁴สุรพลไตรเวทย์. (2543). คำอธิบายกฎหมายการฟอกเงิน, (พิมพ์ครั้งที่ 2) กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, หน้า 21.

⁵สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน. (2543). การป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน:คู่มือประชาชน กรุงเทพมหานคร: ธเนศเพลส, หน้า1.

⁶สีหนาท ประยูรรัตน์, เรื่องเดิม, หน้า 35-36.

ผลตอบแทนมหาศาล มีการดำเนินการร่วมกันในรูปแบบขององค์กรอาชญากรรม กล่าวคือมีการรวมตัวของอาชญากรรมหลายอย่างมีการแบ่งงานแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ และมีเครือข่ายเพื่อการติดต่อประสานงานกันในหลายๆ ประเทศ เพื่อก่ออาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับสิ่งผิดกฎหมาย การก่ออาชญากรรมประเภทนี้มุ่งหวังให้ได้เงินจำนวนมหาศาลตอบแทนและเงินเหล่านี้จะถูกนำไปผ่านกระบวนการเปลี่ยนสภาพในหลายๆ ลักษณะเพื่ออำพรางที่มาของเงินได้นั้นๆ ในการดำเนินการและเงินได้จากการประกอบกิจการนั้นก็จะย้อนกลับไปเป็นเงินทุนเพื่อประกอบอาชญากรรมขึ้นมาอีกเป็นวงจรการประกอบอาชญากรรมที่ยากต่อการจับกุม ปราบปราม ดังนั้นมาตรการทางกฎหมายเพื่อทำลายการประกอบอาชญากรรมจึงได้ถูกสร้างขึ้นมาเพื่อจัดการกับทรัพย์สินและเงินได้ทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด ซึ่งกระบวนการยุติธรรมในอดีตไม่อาจประสบความสำเร็จในการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับทรัพย์สินที่หมุนเวียนอยู่ในวงจรนี้ได้เนื่องจากทรัพย์สินดังกล่าวได้ถูกโอนแปรสภาพ หรือเปลี่ยนรูปไปแล้ว

การที่เงินหรือทรัพย์สินอื่นที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดนั้นได้ถูกแปรสภาพเปลี่ยนรูป หรือถูกเปลี่ยนแปลงให้เป็นทรัพย์สินใหม่เปรียบเสมือนกับการทำทรัพย์สินที่สกปรกให้เป็นทรัพย์สินใหม่ จึงเรียกกระบวนการนี้ว่า “การฟอกเงิน” ดังนั้นกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินจึงเกิดขึ้นเพื่อสกัดกั้นมิให้มีการนำเงินที่ได้จากการกระทำความผิดไปฟอกโดยมีมาตรการจัดการกับเงินและทรัพย์สินทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดนั้น ปัญหาการฟอกเงินที่ได้จากการประกอบอาชญากรรมนี้ ประเทศต่างๆ ทั่วโลกวมทั้งประเทศไทยกำลังประสบอยู่ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง อาชญากรรมยาเสพติด

เมื่อต้นปี พ.ศ.2537 ได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายว่าด้วยการการป้องกันและปราบปรามการปกปิด หรือเปลี่ยนสภาพทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด เพื่อนเสนอต่อคณะรัฐมนตรีพิจารณาซึ่งต่อมาในปี พ.ศ. 2538 คณะอนุกรรมการดังกล่าวได้เสนอ “ร่างพระราชบัญญัติการป้องกันและปราบปรามการปกปิดหรือเปลี่ยนสภาพทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด พ.ศ.....” ต่อคณะรัฐมนตรี⁷ ต่อมาสภาผู้แทนราษฎรก็ได้มีมติเห็นชอบกับร่างกฎหมายฉบับนี้ เมื่อวันที่ 17 มีนาคม 2542 และวุฒิสภาก็ได้ให้ความเห็นชอบเช่นเดียวกันเมื่อวันที่ 19 มีนาคม 2542 โดยยังคงไว้ซึ่งสาระสำคัญตามร่างกฎหมายเดิมเกือบทุกประการ ทั้งนี้มีการเปลี่ยนแปลงคำว่า สำนักบริหารข้อมูล มาเป็นคณะกรรมการธุรกรรม

⁷ไชยยศ เหมะรัชตะ. (2542). “รวมบทความและสาระนั้นเกี่ยวกับกฎหมายการฟอกเงิน”, เอกสารประกอบการสัมมนาเรื่อง “กฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินกับการแก้ไขปัญหายาเสพติด” กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, หน้า18.

โดยมีอำนาจหน้าที่เช่นเดิม ซึ่งในที่สุดแล้วกฎหมายฉบับนี้ก็ได้อำนาจพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 19 สิงหาคม 2542

2. รูปแบบและแหล่งสำหรับการฟอกเงิน

วัตถุประสงค์ของการฟอกเงินเป็นการทำเงินหรือรายได้จากการกระทำความผิดให้กลายเป็นเงินที่บุคคลทั่วไปเชื่อว่าเป็นเงินที่ชอบด้วยกฎหมายเพื่อปกปิดความผิดและใช้เป็นเงินทุนในการขยายขอบข่ายแห่งการกระทำความผิดต่อไป ด้วยเหตุนี้ลักษณะของการดำเนินการฟอกเงินที่แบบเนียนสามารถปิดบังแหล่งที่มาของเงินดังกล่าว ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญยิ่งต่อความสำเร็จในการฟอกเงิน โดยลักษณะของการฟอกเงินนี้ย่อมขึ้นอยู่กับรูปแบบและวิธีการของการฟอกเงิน ตลอดจนสถานที่ในการดำเนินการฟอกเงิน

2.1 รูปแบบการฟอกเงิน

การฟอกเงินคือการเปลี่ยนสถานะของเงินหรือทรัพย์สิน จากเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาโดยผิดกฎหมาย ให้กลายเป็นเงินหรือทรัพย์สินที่ถูกกฎหมาย ดังนั้น วิธีการฟอกเงินย่อมมีได้หลากหลายรูปแบบและพัฒนาขึ้นตามเทคโนโลยีของโลกในปัจจุบัน ดังนี้

2.1.1 การฝากเงินกับสถาบันการเงินในประเทศและระหว่างประเทศ

1) การฝากเงินกับสถาบันการเงินในประเทศ

การฝากเงินนั้น เป็นวิธีการหนึ่งที่นักฟอกเงินทั้งหลายนิยมใช้กันมาก เนื่องจากการฝากเงินนั้น มีความจำเป็นอย่างยิ่งในการกำจัดเงินสดที่ได้มาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย สถาบันรับฝากเงินจึงเป็นสถานที่ที่นักฟอกเงินต้องเข้าไปใช้บริการฝากเงิน ซึ่งเมื่อเงินสดที่ได้มาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายเหล่านั้น เข้าไปรวมอยู่กับเงินทั้งหมดของสถาบันการเงินแล้ว ก็จะทำให้เป็นการยากที่จะตรวจสอบพบได้ว่าเงินเหล่านั้นเป็นของใครที่นำมาฝากไว้ และมีที่มาอย่างไร ซึ่งในหลายประเทศนั้นมีสถาบันการเงินหลายรูปแบบ ทั้งรูปแบบที่เป็นสถาบันการเงินของรัฐและของเอกชน และในบางประเทศที่รัฐบาลมีการออกมาตรการในการควบคุมสถาบันการเงินของรัฐที่เข้มงวด ก็จะมีสถาบันการเงินประเภทอื่นที่ให้บริการคล้ายกับธนาคาร (Bank-like Services) หากแต่ไม่มีการกำกับดูแลที่เข้มงวดเท่ากับสถาบันการเงินของรัฐ นักฟอกเงินสามารถใช้สถาบันการเงินทั้ง 2 รูปแบบ เป็นสถานที่ในการฟอกเงินภายในประเทศมาเป็นเวลานานแล้ว จึงอาจกล่าวให้เห็นถึงวิธีการในการฟอกเงินกับสถาบันการเงินในประเทศได้ ดังนี้

(1) การฝากเงินกับธนาคารหรือสถาบันรับฝากเงิน (Deposit Taking Institution)

วิธีการนี้เป็นวิธีการที่กระทำได้ง่ายและสะดวก โดยอาจกระทำโดยการฝากเงินโดยใช้ชื่อปลอม ใช้นามแฝง เพื่อปกปิดความเป็นเจ้าของเงิน หรืออาจฝากเงินโดยระบุชื่อของผู้อื่นเป็นผู้รับประโยชน์จากบัญชี อันจะทำให้เจ้าหน้าที่ของรัฐไม่สามารถสืบค้นหาขั้นตอนของการกระทำความผิด และทราบตัวผู้กระทำความผิดได้ ในกรณีที่มีกฎหมายกำหนดให้ต้องมีการรายงานการทำธุรกรรมเงินฝาก ผู้กระทำความผิดก็จะหลีกเลี่ยงโดยการกระจายกันไปฝากเงินที่ได้มาเหล่านั้น ในจำนวนที่ต่ำกว่าที่กฎหมายกำหนด เพื่อหลีกเลี่ยงการรายงานตามกฎหมาย หรือที่เรียกกันว่า (Structuring)

การฟอกเงินลักษณะนี้จะนิยมทำกันมากในประเทศที่ไม่มีระบบการควบคุม หรือตรวจสอบการทำธุรกรรมเงินสด และการฝากหรือถอนเงินสามารถใช้นามแฝงหรือชื่อปลอม เพื่อไม่ให้สามารถสืบหาเจ้าของบัญชีได้ ซึ่งเป็นข้อได้เปรียบ เนื่องจากสามารถทำให้มีเงินสดจำนวนมากหลังไหลเข้าสู่ประเทศ แต่ในขณะเดียวกันก็เป็นจุดอ่อนที่เป็นอันตรายอย่างมาก เนื่องจากทำให้สะดวกในการใช้สถาบันการเงินเป็นแหล่งฟอกเงิน⁸

รูปแบบของการฟอกเงินโดยผ่านระบบธนาคารนั้น เป็นวิธีการที่ง่ายและสะดวก และนักฟอกเงินก็นิยมใช้วิธีนี้ ประเทศที่ไม่มีกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ธนาคารจะไม่สอบถามแหล่งที่มาของเงินสดที่นำมาฝาก สำหรับประเทศไทยสมัยที่ธุรกิจอสังหาริมทรัพย์เจริญรุ่งเรือง มีการซื้อขายเปลี่ยนมือกันค่อนข้างมาก เงินที่นำมาฝากจะถูกอธิบายอย่างง่าย ๆ ว่ามาจากการขายที่ดิน วิธีการฟอกเงิน โดยผ่านธนาคารจึงเป็นวิธีที่ง่ายที่สุด ถ้าต้องการทำให้ดูซับซ้อนแล้วจะมีการโอนเงินจำนวนนี้ไปประเทศอื่นหรือบัญชีอื่น ซึ่งจะมีการโอนไปหลายๆทอด แล้วค่อยย้อนกลับมาที่บัญชีต้นทางเพื่อปิดบังแหล่งที่มาของเงิน เมื่อเป็นกรณีที่มีการสงสัยก็จะมีการย้ายธนาคารหรือมอบหมายให้บุคคลอื่นดำเนินการแทน

(2) การฝากเงินกับสถาบันการเงินที่ไม่ใช่ธนาคาร (Non-Bank Institution)

ในบางประเทศที่รัฐบาลมีความเข้มงวดในการควบคุมการฟอกเงิน ได้มีการออกมาตรการเพื่อบังคับสถาบันการเงินของรัฐให้มีหน้าที่ในการตรวจสอบสถานะบุคคลของลูกค้าธนาคารอย่างเข้มงวด โดยการบังคับให้มีการแสดงตนของลูกค้า (Customer Identification) อย่างเข้มงวด นักฟอกเงินก็จะหลีกเลี่ยงโดยใช้สถาบันการเงินประเภทอื่นที่ให้บริการในรูปแบบ

⁸ วีระพงษ์ บุญโญภาส. (2544). อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์นิติธรรม, หน้า 63.

เช่นเดียวกับธนาคาร (Bank-like Service) แต่ไม่ใช่ธนาคารของรัฐบาล และไม่มีรูปแบบของการกำกับดูแลที่เข้มงวดเช่นเดียวกับธนาคาร หรือสถาบันการเงินของรัฐทั่วไป

สถาบันการเงินที่ไม่ใช่ธนาคาร ได้แก่ สำนักงานแลกเปลี่ยนเงินตรา หรือสถานให้บริการขึ้นเงินสดจากเช็คหรือรับส่งเงิน บริษัทนายหน้าซื้อขายหลักทรัพย์หรือพันธบัตร รวมทั้งธนาคารใต้ดิน (Underground Bank) หรือธนาคารคู่ขนาน (Parallel Bank) ซึ่งสถาบันการเงินเหล่านี้มีการให้บริการรับฝากเงินและแลกเปลี่ยนเงินตราเช่นเดียวกับธนาคาร จึงเป็นช่องทางหนึ่งในการกระทำความผิดของนักฟอกเงิน เช่น การนำเงินที่ได้มาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายมาลงทุนเกี่ยวกับหุ้นและพันธบัตร การซื้อขายเหล่านี้มีลักษณะเป็นธุรกรรมระหว่างประเทศ บริษัทนายหน้าก็มีสาขาในทั่วโลก นายหน้าอาจเป็นผู้รักษาดูแลบัญชีหุ้นในนามของลูกค้าได้ ซึ่งหมายถึงเป็นการเปิดโอกาสให้มีการปิดบังชื่อผู้รับผลประโยชน์ได้นั่นเอง

2) การฝากเงินกับสถาบันการเงินระหว่างประเทศ

วิธีการนี้สะดวกและไม่จำกัดจำนวนเงินในการฝากเงินกับสถาบันการเงินภายในประเทศซึ่งยังไม่มีมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมการฟอกเงิน โดยอาจกระทำในลักษณะของการใช้นามแฝง หรือใช้ชื่อปลอม เพื่อปกปิดความเป็นเจ้าของเงินอันทำให้เจ้าหน้าที่ของรัฐไม่สามารถสืบค้นต้นตอแห่งการกระทำความผิด ซึ่งเป็นอีกรูปแบบของการฟอกเงินที่ต้องควบคุมสถาบันการเงินตามกฎหมายฟอกเงินเช่นกัน

2.1.2 การนำเงินสดติดตัวออกนอกประเทศ

เป็นการนำเงินสดที่ได้มาจากการกระทำความผิดออกไปใช้จ่ายในต่างประเทศ วิธีการฟอกเงินด้วยลักษณะนี้เป็นที่นิยมกระทำในอดีตซึ่งยังไม่มีการวางระบบการเงินอย่างเข้มงวด⁹ แต่โดยที่การโยกย้ายเงินสดที่ได้รับจากการค้ายาเสพติดหรืออาชญากรรมอื่นๆเป็นไปด้วยความยากลำบากเนื่องจากมีจำนวนมากและธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับเงินสดจำนวนมากอาจถูกเพ่งเล็งจากเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องได้ง่ายนอกจากนี้บางประเทศยังมีมาตรการกำกับควบคุมการทำธุรกิจด้วยเงินสดอย่างเข้มงวด รวมทั้งระบบการเงินของบางประเทศอาจจะไม่นิยมการใช้จ่ายหรือการทำธุรกิจโดยใช้เงินสดดังนั้น การใช้เงินสดที่ได้มาโดยไม่สุจริต จึงกระทำในบางประเทศที่ไม่เข้มงวดในการทำธุรกรรมทางการเงิน หรืออาศัยการนำเงินสดผ่านทางพรมแดนระหว่างประเทศ โดยติดสินบนเจ้าพนักงานของรัฐซึ่งเป็นการเสี่ยงภัยอย่างมาก¹⁰

⁹ไชยยศ เหมะรัชตะ, เรื่องเดียวกัน, หน้า15.

¹⁰ขวัญชัยลิ้มประเสริฐกุล. (2544). “ผลกระทบต่อกฎหมายฟอกเงินของไทย ศึกษากรณีตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ,” (วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยรามคำแหง, หน้า 102.

ในปัจจุบันแต่ละประเทศต่างได้มีหลักเกณฑ์ในการควบคุมและจำกัดการนำเงินตราออกนอกประเทศจึงเป็นผลให้การนำเงินสดจำนวนมากออกนอกประเทศทำได้ยากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการทำธุรกรรมขององค์กรอาชญากรรมซึ่งเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์จำนวนมากมหาศาลเช่นการค้ายาเสพติดเป็นต้นการฟอกเงินด้วยรูปแบบดังกล่าวนี้จึงทำได้ในจำนวนจำกัดและในประเทศที่ยังล่าช้าทางเศรษฐกิจเท่านั้นจึงไม่เป็นที่นิยมกระทำกันแล้ว¹¹

2.1.3 การโอนเงินออกนอกประเทศ

เป็นการนำเงินสดไปฝากไว้ในประเทศที่ไม่มีกฎหมายควบคุมระบบธนาคารหรือสถาบันการเงินอย่างเข้มงวดเพื่อให้เงินที่ผิดกฎหมายเข้าไปในระบบการเงินของประเทศนั้นและโอนกลับไปสู่ผู้ค้ายาเสพติดหรืออาชญากรโดยวิธีต่างๆ เช่น ทางโทรคมนาคม เป็นต้น เงินที่ผิดกฎหมายก็จะแปรสภาพเป็นเงินที่ถูกต้องตามกฎหมายอันเป็นจุดอ่อนของประเทศที่ไม่เข้มงวดเรื่องการนำเงินสดออกนอกประเทศ¹²ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการส่งเงินไปยังประเทศที่เป็นคู่ค้าผู้ร่วมกระทำความคิดซึ่งจะกระทำได้ง่ายในประเทศที่ไม่มีการควบคุมระบบธนาคารหรือสถาบันการเงินอย่างเข้มงวดโดยเป็นรูปแบบอย่างหนึ่งของการฟอกเงินที่ให้ความสำคัญแก่การควบคุมการดำเนินงานของสถาบันการเงินตามกฎหมายว่าด้วยการฟอกเงิน

2.1.4 การจัดตั้งบริษัทหรือกิจการขึ้นบังหน้า

วิธีการฟอกเงินโดยการจัดตั้งบริษัทหรือกิจการขึ้นบังหน้านั้นเป็นวิธีการที่สามารถทำให้นักฟอกเงินสามารถเปลี่ยนเงินสดที่ได้มาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายให้เปลี่ยนเป็นเงินที่เหมือนว่ามาจากแหล่งที่ชอบด้วยกฎหมาย เพราะว่าขั้นตอนของการดำเนินงานของบริษัทไม่ว่านับตั้งแต่ การก่อตั้งบริษัท บัญชีการเงิน รายรับรายจ่ายของบริษัท จะทำให้สามารถนำเงินที่ได้จากอาชญากรรมเข้าไปปะปนกับเงินที่ได้จากการทำธุรกิจนั้นจริงๆ การจัดตั้งบริษัทหรือกิจการนั้นอาจทำได้ไม่ว่า โดยการใช้บริษัทที่ดำเนินธุรกิจจริงๆ หรือบริษัทที่ตั้งเพียงในนาม แต่ไม่มีการประกอบธุรกิจจริง หรืออาจทำได้โดยการนำเงินไปซื้อกิจการที่มีผลขาดทุนและมีรายรับเป็นเงินสดเพื่อย้ายเงินที่ได้มาจากการกระทำความผิดมาทำให้กิจการค่อยๆ ฟื้นตัวขึ้นโดยดำเนินธุรกิจบังหน้าเช่นนี้ทำให้มีรายได้เพิ่มพูนและกลายเป็นเงินได้ ซึ่งถูกต้องตามกฎหมาย¹³

¹¹ไชยยศเหมะรัชตะ, “รวมบทความและสารานุกรมเกี่ยวกับกฎหมายฟอกเงิน”, หน้า15.

¹²ขวัญชัย ลีมประเสริฐกุล, เรื่องเดียวกัน, หน้า104.

¹³ไชยยศเหมะรัชตะ, “รวมบทความและสารานุกรมเกี่ยวกับกฎหมายฟอกเงิน”, หน้า15.

2.1.5 การดำเนินธุรกรรมหรือซื้อขายอื่นๆ

การดำเนินธุรกรรมหรือซื้อขายเพื่อเปลี่ยนสภาพเงินสดซึ่งได้มาจากการกระทำความคิดให้เป็นสินทรัพย์ต่างๆ เพื่อปิดบังแหล่งที่มาของเงินดังกล่าว¹⁴ เช่นการให้กู้ยืมเงินการนำเงินสดไปซื้อตราสารที่เปลี่ยนมือได้ การซื้อหุ้นในตลาดหลักทรัพย์และการซื้อทรัพย์สินที่มีค่าอื่นๆ เช่นการซื้อทองคำอัญมณีสังหาริมทรัพย์รถยนต์ เป็นต้น ซึ่งต่อไปธุรกิจเหล่านี้จะกลับฟื้นขึ้นมาเพราะอาศัยดอกผลจากเงินผิดกฎหมายดังกล่าวหลังจากนั้นจึงค่อยถ่ายเทเงินออกไปใช้หรือการนำเงินไปซื้อตราสารที่โอนเปลี่ยนมือได้ซึ่งตราสารนั้นไม่มีการควบคุมจากสถาบันการเงินผู้ออกทำให้ยากแก่การสืบหาผู้ซื้อและผู้รับตราสารนั้น¹⁵

เนื่องจากปัจจุบันเทคโนโลยีทางการสื่อสารได้ก้าวหน้าอย่างรวดเร็วทำให้การโอนเงินในระบบอิเล็กทรอนิกส์มีการควบคุมน้อยกว่าการโอนเงินสดการโอนเงินต่างๆ จะมุ่งเน้นไปที่ความรวดเร็วแต่ประการเดียวพนักงานโอนเงินจะไม่รู้จักลูกค้าและไม่ทราบวัตถุประสงค์ในการโอนเงินวิธีการดังกล่าวจึงอาจเป็นช่องทางหลบซ่อนเงินผิดกฎหมายหรือการทุจริตของนักฟอกเงินได้เป็นอย่างดี

2.2 แหล่งสำหรับการฟอกเงิน

แหล่งที่อาชญากรมักใช้ในการฟอกเงินนี้มีอยู่ทั้งภายนอกประเทศและภายในประเทศ โดยไม่จำกัดว่าแหล่งฟอกเงินดังกล่าวจะเป็นสถานที่ซึ่งตั้งอยู่ ณ ที่แห่งใดแห่งหนึ่งแน่นอนเพียงแต่แหล่งที่ใช้ในการฟอกเงินนั้นมีความสะดวกต่อการเปลี่ยนสภาพเงินหรือทรัพย์สินได้อย่างง่ายดายก็มักเกิดการฟอกเงินกันอย่างมากมาแล้วแหล่งในการฟอกเงินนั้นแยกได้เป็นสองแหล่ง ได้แก่¹⁶

2.2.1 แหล่งในประเทศ

แหล่งสำหรับการฟอกเงินที่ตั้งอยู่ภายในประเทศใดประเทศหนึ่งนี้โดยทั่วไปมักเป็นแหล่งที่มีการแพร่สะพัดของเงินอย่างรวดเร็วตลอดจนมีการแลกเปลี่ยนทางการค้าอย่างมากมายจนทำให้ไม่มีความสนใจและเป็นการยากต่อการตรวจสอบที่มาของเงินซึ่งนำมาใช้ในธุรกรรมนั้น ส่วนแหล่งในการฟอกเงินในประเทศซึ่งเป็นที่รู้จักกันสำหรับเหล่าอาชญากรมีดังนี้

1) บ่อนการพนันที่ถูกต้องตามกฎหมายและที่ขัดต่อกฎหมาย แหล่งที่มีการพนันเป็นที่ที่มีการหมุนเวียนของเงินสดเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งบ่อนการที่ได้รับอนุญาตให้เปิดกิจการได้อย่างถูกต้องตามกฎหมาย เป็นแหล่งที่อาชญากรใช้เป็นเครื่องมือในการฟอกเงิน

¹⁴ไชยยศหะมะรัชตะ, เรื่องเดียวกัน, หน้า15.

¹⁵ขวัญชัยลิ้มประเสริฐกุล, เรื่องเดียวกัน, หน้า104.

¹⁶ไชยยศ หะมะรัชตะ. (2540). “มาตรการทางกฎหมายในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน”, เอกสารวิจัยส่วนบุคคลดีเด่น, วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, หน้า 12.

ด้วยการสมคบกับเจ้าของบ่อนให้มีการชนะพนัน เพื่อเปลี่ยนสภาพเงินที่ได้มาจากการกระทำผิดที่นำมาเล่นการพนันให้กลายเป็นเงินได้อันชอบด้วยกฎหมาย โดยเจ้าของบ่อนได้รับผลตอบแทนหรือการที่องค์กรอาชญากรรมได้ลงทุนขออนุญาตเปิดกิจการบ่อนการพนันบังหน้าเพื่อใช้เป็นแหล่งฟอกเงิน เสียเอง

2) ตลาดหลักทรัพย์ กิจการค้าหลักทรัพย์เป็นกิจการที่ถูกต้องตามกฎหมาย โดยในแต่ละวันมีการซื้อขายหลักทรัพย์หรือหุ้นเป็นจำนวนมหาศาล จึงมีเงินเปลี่ยนระหว่างผู้ลงทุนจำนวนมาก และบรรดานายหน้าในตลาดหลักทรัพย์มักไม่ค่อยคำนึงถึงพื้นฐานประวัติของผู้ซื้อและผู้ขาย จึงมีเงินทุนหมุนเวียนและเปลี่ยนมือของตราสารหุ้นในตลาดอย่างรวดเร็ว อันเป็นช่องทางในการเปลี่ยนสภาพเงินที่ได้มาจากการกระทำผิดได้ง่าย

3) การซื้อขายสังหาริมทรัพย์หรือสังหาริมทรัพย์ซึ่งมีราคาสูง อสังหาริมทรัพย์อันได้แก่ ที่ดิน และอาคาร เป็นทรัพย์ที่มีราคาสูง เช่นเดียวกับสังหาริมทรัพย์ที่มีราคาสูงจำพวกอัญมณีและทองคำอันสามารถทำให้เกิดการเปลี่ยนสภาพเงินซึ่งได้มาจากการกระทำผิดในจำนวนมากๆ ในแต่ละครั้งของการทำธุรกรรม โดยเฉพาะการทำธุรกรรมอันเกี่ยวกับสังหาริมทรัพย์ใด ย่อมทำให้อสังหาริมทรัพย์ดังกล่าวนั้นกลายเป็นสินทรัพย์ซึ่งสามารถซื้อขายเปลี่ยนมือและเปลี่ยนสภาพกลับมาเป็นตัวเงินได้ในอนาคต ส่วนสังหาริมทรัพย์ซึ่งมีราคาสูงยังสามารถเปลี่ยนมือได้อย่างง่ายดายยิ่งกว่าสังหาริมทรัพย์ เนื่องจากโดยสภาพ แล้วเป็นสิ่งที่มิมีขนาดเล็ก ง่ายต่อการเคลื่อนย้าย และโอนให้แก่กันด้วยการส่งมอบ

4) การแลกเปลี่ยนเป็นเงินสกุลอื่นๆ การเปลี่ยนแปลงทางด้านวิทยาการและเศรษฐกิจระหว่างประเทศอย่างรวดเร็ว ทำให้เกิดการเชื่อมโยงทางการเงินได้โดยง่าย ในปัจจุบันสามารถแลกเปลี่ยนเงินตราเพื่อกิจการและพฤติกรรมต่างๆ ของมนุษย์เกิดขึ้นอย่างมากมาย เช่น การซื้อขายสินค้าด้วยสกุลเงินตราใดสกุลหนึ่ง การใช้จ่ายเงินตราในการท่องเที่ยวยังประเทศนั้นๆ ด้วยเงินสดหรือบัตรเครดิต และกิจการค้าเงินตราต่างประเทศ เป็นต้น จึงเป็นการยากต่อการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินตรา

5) การโอนเงินหรือทรัพย์สินให้ผู้อื่นถือแทน เป็นแหล่งที่ใช้ในการฟอกเงินที่ง่ายที่สุดด้วยการมอบทรัพย์สินหรือเงินอันไม่ชอบด้วยกฎหมายนั้น ให้ผู้ที่ตนไว้วางใจมากที่สุดได้ครอบครองไว้แทนโดยการสมรู้ร่วมกัน เพื่อให้บุคคลผู้ครอบครองนำไปหาผลประโยชน์ตอบแทนหรือครอบครองไว้จนกว่าจะโอนกลับมาให้ตนต่อไปในอนาคต

2.2.2 แหล่งนอกประเทศ

แหล่งสำหรับการฟอกเงินซึ่งตั้งอยู่ภายนอกประเทศนี้ โดยทั่วไปเป็นสถานที่ที่ตั้งขึ้นอยู่ในดินแดนของประเทศเล็กๆ ซึ่งมีกฎหมายทางการเงินอันไม่เข้มงวดมากนัก จึงสะดวก

ต่อการใช้เป็นแหล่งแปรสภาพเงินอันไม่ชอบด้วยกฎหมาย ด้วยการส่งหรือโอนหรือขนเงินออกจากประเทศหนึ่งไปยังแหล่งฟอกเงินนอกประเทศนั้น แหล่งนอกประเทศดังกล่าวมีดังนี้

1) ธนาคารในบางประเทศ ซึ่งมีกฎหมายคุ้มครองความลับของลูกค้า เช่น ธนาคารในประเทศสวิตเซอร์แลนด์ เป็นต้น การเปิดเผยข้อมูลทางการเงินของลูกค้าจึงกระทำได้ยากมาก เว้นแต่จะได้รับการร้องขอจากรัฐบาลของประเทศอันเป็นแหล่งที่มาของเงินที่นำมาฝากในธนาคารนั้น

2) สถาบันการเงินในประเทศในแถบหมู่เกาะแคริบเบียน ซึ่งเป็นแหล่งใหญ่แห่งหนึ่งของการฟอกเงิน เพราะอยู่ใกล้กับศูนย์กลางการเงินของโลก อันได้แก่ ประเทศสหรัฐอเมริกา

3) ประเทศเล็กๆ ในยุโรปที่ไม่มีรายได้หลักที่แน่นอน เนื่องจากไม่มีผลิตภัณฑ์และทรัพยากรธรรมชาติเพียงพอที่จะนำมาพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศได้ จึงต้องพึ่งพารายได้จาก การให้เป็นแหล่งฟอกเงินไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม เช่น บอนคาสิโน และรับจดทะเบียนตั้งบริษัทต่างๆ ซึ่งไม่ได้ประกอบกิจการอย่างจริงจัง เป็นต้น

4) ประเทศแถบศูนย์กลางการเงิน อันก่อให้เกิดความสะดวกในการยกย้ายถ่ายเทเงินหรือทรัพย์สินจากแหล่งหนึ่งไปสู่อีกแหล่งหนึ่ง เช่น ประเทศในแถบแปซิฟิกตอนใต้ และเกาะเล็กๆ หลายแห่งใกล้ชายฝั่งประเทศฝรั่งเศส หรือประเทศอังกฤษ ซึ่งเรียกว่า เกาะไอร์แลนด์ ออฟมันด์ รวมทั้งเกาะในทะเลเมดิเตอร์เรเนียน เป็นต้น

3. มาตรการระหว่างประเทศในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

3.1 อนุสัญญาแห่งสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบค้ายาเสพติดและวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. 1988

อนุสัญญาแห่งสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบค้ายาเสพติดและวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. 1988 หรือที่เรียกกันว่าอนุสัญญากรุงเวียนนา ค.ศ. 1988 ได้มีการประชุมและลงนามกันที่กรุงเวียนนา ประเทศออสเตรเลีย เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม ค.ศ. 1988 เพื่อให้รัฐสมาชิกร่วมกันเป็นแนวทางในการแก้ไขกฎหมายภายในให้สอดคล้องกับอนุสัญญาดังกล่าว มีหลักการที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับการฟอกเงิน คือ ให้ภาคีสมาชิกจำเป็นต้องกำหนดให้การลักลอบยาเสพติดรวมทั้งการฟอกเงินให้เป็นความผิดอาญาตามกฎหมายภายในของตน

กำหนดความผิดอาญาแก่ผู้ครอบครองทรัพย์สินที่ได้มาจากการค้ายาเสพติดหรือทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ผู้ที่อำนวยความสะดวกในการเปลี่ยนมือหรือการโอนสิทธิในทรัพย์สิน ผู้ให้คำแนะนำหรือให้คำปรึกษาในเรื่องเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลง

รูปแบบของเงินหรือชุกชอนเงินหรือทรัพย์สินไว้ภายใต้วิธีการทางบัญชีหรือประการอื่นๆ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจะปกปิดหรือเปลี่ยนแปลงแหล่งที่มาของทรัพย์สิน โดยรู้หรือควรรู้ว่าทรัพย์สินเหล่านั้น ได้มาจากการกระทำความผิดซึ่งจะพิจารณาจากเจตนาหรือพฤติการณ์ของผู้กระทำว่าควรจะได้รู้หรือไม่ว่าเป็นทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิด

นอกจากนี้อนุสัญญาฯ ยังได้กำหนดให้ภาคีสมาชิกสามารถดำเนินการริบทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดเกี่ยวกับการลักลอบค้ายาเสพติด รวมถึงการริบทรัพย์สินตามคำร้องของภาคีสมาชิกอื่นอีกด้วย ตลอดจนยังกำหนดให้ความผิดเกี่ยวกับการลักลอบค้ายาเสพติดดังกล่าว เป็นความผิดที่สามารถส่งผู้ร้ายข้ามแดนได้ และต้องให้ความร่วมมือทางอาญาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการใดๆ กับผู้กระทำความผิดดังกล่าว ไม่ว่าจะการสืบสวน การสอบสวน การฟ้องคดี การดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิด หรือดำเนินการอื่นๆ ทางอาญา¹⁷

ถึงแม้ว่าอนุสัญญานี้ได้ถูกกำหนดขึ้นมาเพื่อใช้ในการปราบปรามยาเสพติด โดยเฉพาะก็ตาม แต่ก็ถือได้ว่าเป็นหลักการเบื้องต้นที่สำคัญในการปราบปรามความผิดฐานฟอกเงินหรือองค์รอาชญากรรมข้ามชาติ ซึ่งในร่างกฎหมายภายในของแต่ละประเทศเกี่ยวกับการปราบปรามการฟอกเงินจะต้องมีการอ้างอิงบทบัญญัติตามอนุสัญญากรุงเวียนนาแทบทุกฉบับ

3.2 อนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านองค์รอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ.2000

อนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านองค์รอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 นั้น ได้มีการกำหนดถึงลักษณะของการประกอบอาชญากรรม ว่าลักษณะของการกระทำความผิดอย่างใดที่จะถือว่าเป็นลักษณะขององค์รอาชญากรรมข้ามชาติที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากนานาประเทศ ในการร่วมมือกันต่อต้านการทำงานของบรรดาเหล่าอาชญากรที่ทำงานร่วมกันในหลายประเทศ หลักการของอนุสัญญานี้มีการเสนอแนะแนวทางให้รัฐสมาชิกรับเอาไปปฏิบัติและออกกฎหมายภายในของรัฐตน ไม่ว่าจะเป็นการให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐในการติดตามความเคลื่อนไหวของเงินสกปรกที่ได้มาจากการกระทำความผิด มีอำนาจในการกำหนดความรับผิดชอบทั้งทางแพ่งและทางอาญาแก่ผู้กระทำความผิด มีอำนาจยึดอายัด และริบทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิด หรือแม้กระทั่งทรัพย์สินที่ได้มาถูกต้องตามกฎหมายแต่มีความเกี่ยวข้องกับกระบวนการการกระทำความผิด ก็ให้มีอำนาจบังคับเอาทรัพย์สินนั้นได้เพื่อเป็นการทำลายฐานการเงินของอาชญากร มีการกำหนดความร่วมมือระหว่างประเทศในการนำเอามาตรการทางอาญามาใช้ในการบังคับเอาแก่ทรัพย์สินที่เป็นรายได้ดอกผลจากการกระทำความผิดด้วย

¹⁷ สีหนาท ประยูรรัตน์. (2542). คำอธิบายพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542, กรุงเทพมหานคร: นิติสนเทศ (Lexsys.net), (กันยายน), หน้า 37.

ในข้อที่ 6 ของอนุสัญญาฉบับนี้ เป็นการกำหนดให้การกระทำต่างๆ เกี่ยวกับทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดให้ดูเสมือนว่าเป็นทรัพย์สินที่ได้มาโดยชอบ เป็นความผิดอาญาฐานหนึ่ง ซึ่งการกำหนดให้การฟอกทรัพย์สินเป็นความผิดอาญานี้ จะหมายรวมถึงการฟอกเงินด้วย

นอกจากนี้ อนุสัญญาฉบับนี้ยังได้กล่าวถึงแนวทางที่รัฐภาคีทั้งหลายจะต้องออกมาตรการทางกฎหมายสำหรับให้สถาบันการเงินภายในประเทศของตนให้รายงานถึงข้อมูลของลูกค้าของสถาบันการเงินของตน การเก็บรักษาข้อมูลของการทำธุรกรรมทางการเงิน การกระทำธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าจะเป็นการฟอกเงิน การเก็บรักษาข้อมูลที่อาจใช้เป็นพยานหลักฐานในการจับกุมผู้กระทำความผิด เพื่อเป็นการประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานของรัฐที่ทำหน้าที่ในการรักษากฎหมาย

ในข้อที่ 10 ของอนุสัญญาฉบับนี้ได้กำหนดถึงเรื่องความรับผิดชอบของผู้ที่กระทำความผิดเอาไว้ว่า ผู้ที่กระทำความผิดนั้นจะต้องมีความรับผิดชอบทั้งทางแพ่ง ทางอาญา และต้องมีความรับผิดชอบทางปกครองด้วย

และในข้อที่ 12 ของอนุสัญญาฉบับนี้ได้กำหนดแนวทางให้รัฐภาคีบัญญัติกฎหมายภายใน เพื่อการนำเอามาตรการเหล่านี้ไปใช้ได้แก่

1. ให้ยึด อาัยด หรือทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำความผิดที่ได้บัญญัติไว้ในอนุสัญญาฉบับนี้ ตลอดจนอุปกรณ์หรือเครื่องมืออื่นๆ ที่ใช้กระทำความผิด
2. รัฐภาคีสามารถกำหนดมาตรการที่จำเป็นสำหรับการแสวงหา ติดตาม ยึด และอายัดทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด
3. เจ้าหน้าที่ของรัฐสามารถใช้มาตรการที่จำเป็นในการบังคับเอาทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องในการกระทำความผิด แม้ว่าทรัพย์สินนั้นๆ จะได้มีการเปลี่ยนแปลงสภาพไปทั้งหมดหรือบางส่วนก็ตาม
4. หากพบว่าทรัพย์สินที่มีที่มาถูกต้องตามกฎหมายเข้ามาเกี่ยวข้องกับกระทำความผิดตามที่บัญญัติไว้ในอนุสัญญาฉบับนี้ไม่ว่ากรณีใดๆ ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐสามารถบังคับเอาทรัพย์สินนั้นได้
5. เจ้าหน้าที่ของรัฐมีอำนาจที่จะทำการบังคับเอาทรัพย์สินที่เป็นรายได้หรือดอกผลที่ได้มาจากการกระทำความผิด จากการเปลี่ยนแปลงสภาพทรัพย์สิน หรือจากแหล่งเงินที่ถูกกฎหมายที่มีความเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด
6. ให้อำนาจแก่ศาลของรัฐภาคีในการสั่งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรายงานธุรกรรมทางการเงินหรือแสวงหาพยานหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อประโยชน์ในการดำเนินคดี

7. รัฐภาคีสามารถบังคับให้ผู้กระทำความผิดรายงานถึงที่มาที่ไปของทรัพย์สินที่ต้องสงสัย เพื่อประโยชน์ในการใช้มาตรการบังคับเอาแก่ทรัพย์สินที่มาจากกระทำความผิด

8. บทบัญญัติทั้งหลายตามอนุสัญญาฉบับนี้จะต้องไม่ถูกโต้แย้งโดยหลักสุจริตอื่นใดที่อาจจะนำมาเป็นข้ออ้างในการไม่ปฏิบัติตามอนุสัญญา

9. รัฐภาคีสามารถนำมาตราการที่เสนอแนะตามอนุสัญญาฉบับนี้ไปใช้ในการออกกฎหมายภายในรัฐของตนได้อย่างไม่มีข้อจำกัด

เมื่อพิจารณาพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 แล้วจะเห็นได้ว่า ได้รับเอาแนวทางของอนุสัญญาฉบับนี้ตามที่กล่าวมาข้างต้น มาบัญญัติไว้ในกฎหมายด้วยเช่นกัน

3.3 คณะทำงานเฉพาะกิจเพื่อดำเนินมาตรการทางการเงิน (Financial Action Task Force - FATF)

โครงการความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อต่อต้านการฟอกเงินที่ผ่านสถาบันการเงินโดยการประชุมระหว่างประเทศในกลุ่มประเทศอุตสาหกรรม 7 ประเทศ (G7) ซึ่งได้แก่ สหรัฐอเมริกา อังกฤษ ฝรั่งเศส เยอรมนี อิตาลี ญี่ปุ่น และแคนาดา ทั้งนี้ เพื่อพัฒนาแนวคิดในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ซึ่งได้กำหนดหลักการสำคัญไว้และเสนอข้อแนะนำ 40 ข้อ หรือที่เรียกว่า The Forty Recommendations ที่เป็นเรื่องเกี่ยวกับมาตรการทางกฎหมายอาญาและกฎหมายเกี่ยวกับความร่วมมือระหว่างประเทศ โดยข้อเสนอนี้มีหลักการสอดคล้องกับอนุสัญญาสหประชาชาติ ว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบค้ายาเสพติดและวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทหรืออนุสัญญาเวียนนา¹⁸

ในบรรดาข้อแนะนำทั้ง 40 ข้อดังกล่าว ประกอบด้วยมาตรการในการต่อต้านการฟอกเงินทั้งด้านกระบวนการยุติธรรมและการบังคับใช้กฎหมายระบบการเงินและกฎข้อบังคับในเรื่องนี้และความร่วมมือระหว่างประเทศ ข้อแนะนำทั้ง 40 ข้อของ FATF เป็นที่ยอมรับและได้กลายเป็นมาตรฐานสากลในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน แม้ประเทศที่ไม่ได้เป็นภาคีสมาชิกก็ใช้ข้อแนะนำนี้ในการพัฒนามาตรการในการจัดการกับปัญหาการฟอกเงิน

The Forty Recommendations กำหนดให้รัฐบาลของแต่ละประเทศมีภารกิจที่จะต้องรายงานการทำธุรกรรมที่น่าสงสัย หรือรายงานรูปแบบการประกอบอาชญากรรมที่อาจมีความเกี่ยวข้องกับการฟอกเงิน และจำต้องออกมาตรการทางกฎหมายใดๆ เพื่อป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ซึ่ง The Forty Recommendations นั้น ไม่ได้ใช้เพียงแค่บังคับกับธนาคารเท่านั้น แต่รวมถึง

¹⁸ไชยยศ เหมะรัชตะ. (2542). “มาตรการทางกฎหมายในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน”, กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์นิติธรรม, (พฤศจิกายน), หน้า 26.

สถาบันการเงินที่ไม่ใช่ธนาคารด้วย ตัวอย่างเช่น Bureauxde Change หรือสำนักงานแลกเปลี่ยนเงินตรา ที่ทำการซื้อขายปลีกและแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ โดยลักษณะของธุรกรรมที่ทำนั้น อาจกระทำ โดยใช้เงินสด เช็ค หรือบัตรเครดิตก็ตาม Bureauxde Change จะต้องรายงานการทำธุรกรรมที่มีมูลค่าเกินปริมาณที่กฎหมายกำหนด และธุรกรรมทางการเงินที่น่าสงสัยให้แก่สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของประเทศ เช่นเดียวกับธนาคารพาณิชย์ในระบบด้วย

และต่อมาในเดือนตุลาคมปี พ.ศ.2544 FATF ได้เพิ่มประเด็นการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและองค์กรก่อการร้ายโดยการจัดทำข้อเสนอแนะพิเศษ 8 ข้อว่าด้วยการต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย (ต่อมาขยายเป็น 9 ข้อ) ใช้ชื่อว่า Special Recommendations on Terrorist Financing โดยข้อเสนอแนะดังกล่าวได้กล่าวถึง การออกกฎหมายเกี่ยวกับการปราบปรามแหล่งเงินทุนที่ใช้สนับสนุนผู้ก่อการร้าย ให้แต่ละประเทศมีการกำหนดฐานความผิดฟอกเงินเพิ่มเติม โดยให้รวมไปถึงการปฏิบัติการก่อการร้าย การตั้งองค์กรก่อการร้าย และการให้การสนับสนุนทางการเงินด้วยวิธีใดๆ การกำหนดมาตรการในการบังคับเอาเงินและทรัพย์สินที่ใช้ในกระบวนการก่อการร้ายข้ามชาติ ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีอำนาจในการยึดและอายัดทรัพย์สินที่ใช้ หรือมีไว้เพื่อการกระทำความผิด ไม่ว่าจะก่อนหรือหลังการกระทำความผิด

Special Recommendations on Terrorist Financing มีการกำหนดให้สถาบันการเงินต้องรายงานการทำธุรกรรมทางการเงินที่น่าสงสัยว่ามีความเกี่ยวข้องกับการก่อการร้าย รัฐจะต้องออกมาตรการที่จะนำมาใช้กับตัวบุคคล ตัวแทนการเงิน หรือสถาบันการเงินทั้งในระบบและนอกระบบ เพื่อควบคุมความถูกต้องของการทำธุรกรรมทางการเงินประเภทต่างๆ และรัฐจะต้องออกมาตรการในการตรวจสอบองค์กรการกุศล หรือองค์กรที่ไม่หวังผลกำไร ว่าจะต้องไม่เข้าไปมีความเกี่ยวข้องกับส่วนหนึ่งส่วนใดของกระบวนการก่อการร้ายข้ามชาติ หรือให้ความสนับสนุนทางการเงิน หรือไม่ว่าในทางใดๆ แก่การก่อการร้าย เพื่อป้องกันมิให้ผู้ก่อการร้ายใช้รัฐของตนเป็นแหล่งที่ใช้ในการฟอกเงินด้วย นอกจากนี้ Special Recommendations on Terrorist Financing ยังมีข้อเสนอแนะอีกหลายประการให้ประเทศต่างๆ นำไปปฏิบัติใช้ในการร่างกฎหมายภายในประเทศ เพื่อให้เกิดความร่วมมือระหว่างประเทศ ในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

ต่อมาในเดือนตุลาคมปี พ.ศ. 2561 FATF ได้มีการปรับปรุงแก้ไขข้อเสนอแนะ (The FATF Recommendations) เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน จำนวน 5 ข้อ ได้แก่ข้อเสนอแนะที่ 2, 7, 15, 18 และ 21 โดยเฉพาะข้อเสนอแนะที่ 15 (ว่าด้วยเรื่องเทคโนโลยีใหม่ๆ) ได้ปรับปรุงแก้ไข โดยเพิ่มนิยามคำศัพท์ใหม่ ได้แก่ สินทรัพย์เสมือน (VirtualAsset) และผู้ให้บริการธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับสินทรัพย์เสมือน (Virtual Asset Service Provider: VASPs)

สำหรับ The Forty Recommendations ที่เกี่ยวข้องกับกรรายงานการทำธุรกรรม มีดังนี้

1. ข้อแนะนำที่ 10 การตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า CDD (Customer due diligence)¹⁹

¹⁹ RECOMMENDATIONS 10

Financial institutions should be prohibited from keeping anonymous accounts or accounts in obviously fictitious names.

Financial institutions should be required to undertake customer due diligence (CDD) measures when:

- (i) establishing business relations;
- (ii) carrying out occasional transactions: (i) above the applicable designated threshold (USD/EUR 15,000); or (ii) that are wire transfers in the circumstances covered by the Interpretive Note to Recommendation 16;
- (iii) there is a suspicion of money laundering or terrorist financing; or
- (iv) the financial institution has doubts about the veracity or adequacy of previously obtained customer identification data.

The principle that financial institutions should conduct CDD should be set out in law. Each country may determine how it imposes specific CDD obligations, either through law or enforceable means.

The CDD measures to be taken are as follows:

- (a) Identifying the customer and verifying that customer's identity using reliable, independent source documents, data or information.
- (b) Identifying the beneficial owner, and taking reasonable measures to verify the identity of the beneficial owner, such that the financial institution is satisfied that it knows who the beneficial owner is. For legal persons and arrangements this should include financial institutions understanding the ownership and control structure of the customer.
- (c) Understanding and, as appropriate, obtaining information on the purpose and intended nature of the business relationship.
- (d) Conducting ongoing due diligence on the business relationship and scrutiny of transactions undertaken throughout the course of that relationship to ensure that the transactions being conducted are consistent with the institution's knowledge of the customer, their business and risk profile, including, where necessary, the source of funds.

Financial institutions should be required to apply each of the CDD measures under (a) to (d) above, but should determine the extent of such measures using a risk-based approach (RBA) in accordance with the Interpretive Notes to this Recommendation and to Recommendation 1.

Financial institutions should be required to verify the identity of the customer and beneficial owner before ordering the course of establishing a business relationship or conducting transactions for occasional customers. Countries may permit financial institutions to complete the verification as soon as reasonably practicable following the establishm

(1) ห้ามสถาบันการเงินเปิดบัญชีที่ใช้นามแฝง หรือบัญชีที่เห็นได้ชัดว่าใช้ชื่อปลอม

(2) กำหนดให้สถาบันการเงินตรวจสอบเพื่อทราบขอเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า (CDD) เมื่อ

(i) มีการจัดตั้งความสัมพันธ์ทางธุรกิจ

(ii) ทำธุรกรรมเป็นบางครั้งบางคราว (i) ในจำนวนที่เกินกว่าเพดานที่กำหนดไว้ (15,000 เหรียญสหรัฐ/ยูโร) หรือ (ii) ทำธุรกรรมที่เป็นการโอนเงินตามที่กล่าวไว้ในคำอธิบายเพิ่มเติมสำหรับขอแนะนำที่ 16

(iii) มีข้อสงสัยว่าเป็นการฟอกเงิน (ML) หรือการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย (TF)

(iv) สถาบันการเงินมีข้อสงสัยว่าข้อมูลการระบุตัวตนของลูกค้าที่ได้รับมาก่อนหน้านั้นมีความถูกต้องเพียงพอ หรือไม่

(3) หลักการที่กำหนดให้สถาบันการเงินทำ CDD ควรกำหนดไว้ในกฎหมายแต่ละประเทศอาจพิจารณาว่าควรบังคับใช้หลักเกณฑ์ในการ CDD อย่างไรไม่ว่าออกเป็นกฎหมายหรือใช้วิธีการที่สามารถบังคับใช้ได้

(4) มาตรการในการทำ CDD มีดังนี้

(a) ระบุตัวตนลูกค้าและตรวจสอบยืนยันหลักฐานการแสดงตนของลูกค้าโดยใช้เอกสารข้อมูล หรือข่าวสารจากแหล่งอิสระที่เชื่อถือได้

(b) ระบุตัวตนเจ้าของผู้รับผลประโยชน์ที่แท้จริงและใช้มาตรการที่เหมาะสมเพื่อตรวจสอบยืนยันตัวตนของเจ้าของผู้รับประโยชน์ที่แท้จริงถึงขั้นที่สถาบันการเงินมั่นใจว่าเจ้าของผู้รับผลประโยชน์ที่แท้จริงคือใครสำหรับนิติบุคคลและบุคคลที่มีการตกลงกันทางกฎหมาย

entoftherelationship,wherethemoneylaunderingandterroristfinancingrisksareeffectivelymanagedandwherethisisessentialnottointerruptthenormalconductofbusiness.

Wherethefinancialinstitutionisunabletocomplywiththeapplicablerequirementsunderparagraphs(a)to(d)above(subjecttoappropriatemodificationoftheextentofthemeasuresonarisk-basedapproach),itshouldberequirednottopentheaccount,commencebusinessrelationsorperformthetransaction;orshouldberequiredtoterminatethebusinessrelationship;andshouldconsidermakingasuspicioustransactionsreportinrelationtothecustomer.

Theserequirementsshouldapplytoallnewcustomers,althoughfinancialinstitutionsshouldalsoapplythisRecommendationtoexistingcustomersonthebasisofmaterialityandrisk,andshouldconductduediligenceonsuchexistingrelationshipsatappropriatetimes.

นั้นการระบุตัวตนดังกล่าวนี้ควรรวมถึงการที่สถาบันการเงินมีความเข้าใจโครงสร้างการเป็นเจ้าของ และอำนาจควบคุมของลูกค้า

(c) ทำความเข้าใจและในกรณีที่เหมาะสมก็ขอรับข้อมูลเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ และลักษณะของความสัมพันธ์ทางธุรกิจ

(d) ตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับความสัมพันธ์ทางธุรกิจของลูกค้าอย่างต่อเนื่องและตรวจสอบการทำธุรกรรมที่ดำเนินไปตลอดช่วงเวลาที่มีความสัมพันธ์กัน เพื่อให้มั่นใจว่าธุรกรรมที่ลูกค้าทำไปนั้นสอดคล้องกับข้อมูลลูกค้าที่สถาบันการเงินมีอยู่ซึ่งรวมถึง ธุรกิจและประวัติความเสี่ยงของลูกค้าและในกรณีที่น่าจะทำให้ตรวจสอบแหล่งที่มาของรายได้ของลูกค้าด้วย

(5) ควรกำหนดให้สถาบันการเงินใช้มาตรการในการทำ CDD ทุกข้อตามข้อ (a) ถึงข้อ (d) ข้างต้นแต่ควรกำหนดขอบเขตของมาตรการดังกล่าวโดยใช้กระบวนการบริหารจัดการตามความเสี่ยง (RBA) ตามคำอธิบายเพิ่มเติมสำหรับข้อแนะนำข้อนี้และข้อแนะนำที่ 1

(6) ควรกำหนดให้สถาบันการเงินตรวจสอบยืนยันตัวตนของลูกค้าและเจ้าของผู้รับผลประโยชน์ที่แท้จริงก่อนหรือระหว่างการริเริ่มความสัมพันธ์ทางธุรกิจต่อกันหรือในระหว่างการทำธุรกรรมให้แก่ลูกค้าจรรยาแต่ละประเทศอาจอนุญาตให้สถาบันการเงินทำการตรวจสอบยืนยันให้เสร็จสิ้นโดยเร็วที่สุดเท่าที่จะสามารถดำเนินการได้หลังจากการจัดตั้งความสัมพันธ์ต่อกัน ในกรณีที่สามารถบริหารจัดการความเสี่ยงเกี่ยวกับ ML และ TF ได้อย่างสัมฤทธิ์ผลและจะต้องไม่ทำให้การดำเนินธุรกิจตามปกติของลูกค้าหยุดชะงัก

(7) ในกรณีที่สถาบันการเงินไม่สามารถปฏิบัติตามข้อกำหนดในข้อ (a) ถึง (d) ดังข้างต้นได้ (ทั้งนี้เป็นไปตามมาตรการบริหารจัดการความเสี่ยงที่เหมาะสม) ก็ควรกำหนดให้สถาบันการเงินดังกล่าวงดเว้นการเปิดบัญชีไม่เริ่มความสัมพันธ์ทางธุรกิจหรือไม่ทำธุรกรรมให้ หรือควรกำหนดให้ยุติความสัมพันธ์ทางธุรกิจและให้พิจารณาจัดทำรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยเกี่ยวกับลูกค้ารายดังกล่าว

(8) ข้อกำหนดทั้งหมดนี้ควรใช้กับลูกค้าใหม่ทุกรายแต่สถาบันการเงินควรใช้ข้อแนะนำนี้กับลูกค้าที่มีอยู่ปัจจุบันโดยอาศัยระดับความสำคัญและระดับความเสี่ยงเป็นหลักและควรทำการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับความสัมพันธ์ที่มีอยู่เดิมนั้นในจังหวะเวลาที่เหมาะสม

2. ข้อแนะนำที่ 20 การรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย (Reporting of suspicious transactions)²⁰

²⁰RECOMMENDATIONS 20

ถ้าสถาบันการเงินสงสัยหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าเงินนั้นเป็นรายได้จากการก่ออาชญากรรมหรือเกี่ยวข้องกับการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย TF ก็ควรมีกฎหมายกำหนดให้สถาบันการเงินนั้นรายงานข้อสงสัยต่อหน่วยข่าวกรองทางการเงิน (FIU) ทันที

3. ข้อเสนอแนะที่ 21 การบอกใบ้โดยไม่เจตนาและการเก็บเป็นความลับ (Tipping-of fan confidentiality)²¹

สถาบันการเงินกรรมการบริหารเจ้าหน้าที่ระดับบริหารและพนักงานของสถาบันการเงินดังกล่าวควร

(a) ได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายโดยไม่ต้องรับผิดชอบทางอาญาและทางแพ่งในข้อหาละเมิดข้อห้ามมิให้เปิดเผยข้อมูลที่บังคับใช้ตามสัญญาหรือตามบทบัญญัติของกฎหมายหรือบทบัญญัติเกี่ยวกับการกำกับดูแลหรือบทบัญญัติทางการบริหารถ้าบุคคลเหล่านั้นรายงานข้อสงสัยของตนต่อหน่วยข่าวกรองทางการเงินด้วยความสุจริตแม้ว่าเจ้าหน้าที่เหล่านั้นจะไม่ทราบแน่นอนว่ากิจกรรมที่แฝงอยู่เบื้องลึกของการก่ออาชญากรรมนั้นคืออะไรและไม่ว่ากิจกรรมผิดกฎหมายดังกล่าวนั้นเกิดขึ้นจริงหรือไม่ก็ตาม และ

(b) ควรมีกฎหมายห้ามมิให้เปิดเผย (“บอกใบ้”) ข้อเท็จจริงที่กำลังมีการส่งรายงานเกี่ยวกับธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยหรือข้อมูลที่เกี่ยวข้องให้แก่หน่วยข่าวกรองทางการเงิน

4. ข้อเสนอแนะที่ 22 ธุรกิจและผู้ประกอบวิชาชีพที่ไม่ใช่สถาบันการเงิน Designated non-Financial businesses and professions (Dnfbps)²²

If a financial institution suspects or has reasonable grounds to suspect that funds are the proceeds of a criminal activity, or are related to terrorist financing, it should be required, by law, to report promptly its suspicion to the financial intelligence unit (FIU).

²¹RECOMMENDATIONS 21

Financial institutions, their directors, officers and employees should be:

(a) protected by law from criminal and civil liability for breach of any restriction on disclosure of information imposed by contract or by any legislative, regulatory or administrative provision, if they report their suspicions in good faith to the FIU, even if they did not know precisely what the underlying criminal activity was, and regardless of whether illegal activity actually occurred; and

(b) prohibited by law from disclosing (“tipping-off”) the fact that a suspicious transaction report (STR) or related information is being filed with the FIU.

²²RECOMMENDATIONS 22

ข้อกำหนดเกี่ยวกับการทำ CDD และการเก็บรักษาหลักฐานตามข้อแนะนำที่ 10,11,12,15 และ 17 นั้นให้ใช้กับ DNFBPs ในสถานการณ์ดังต่อไปนี้

(a) คาสิโน-เมื่อลูกค้าทำธุรกรรมทางการเงินที่มีจำนวนเท่ากับหรือสูงกว่าเพดานที่กำหนด

(b) ตัวแทนในการซื้อขายสังหาริมทรัพย์-เมื่อบุคคลเหล่านี้เกี่ยวข้องกับการทำธุรกรรมให้แก่ลูกค้าในการซื้อขายสังหาริมทรัพย์

The customer due diligence and record-keeping requirements set out in Recommendations 10, 11, 12, 15, and 17, apply to designated nonfinancial businesses and professions (DNFBPs) in the following situations:

(a) Casinos—
when customers engage in financial transactions equal to or above the applicable designated threshold.

(b) Real estate agents—
when they are involved in transactions for their client concerning the buying and selling of real estate.

(c) Dealers in precious metals and dealers in precious stones—
when they engage in any cash transaction with a customer equal to or above the applicable designated threshold.

(d) Lawyers, notaries, other independent legal professionals and accountants—
when they prepare for or carry out transactions for their client concerning the following activities:

- buying and selling of real estate;
- managing of client money, securities or other assets;
- management of bank, savings or securities accounts;
- organization of contributions for the creation, operation or management of companies;
- creation, operation or management of legal persons or arrangements, and buying and selling of business entities.

(e) Trust and company service providers—
when they prepare for or carry out transactions for a client concerning the following activities:

- acting as a formation agent of legal persons;
- acting as (or arranging for another person to act as) a director or secretary of a company, a partner of a partnership, or a similar position in relation to other legal persons;
- providing a registered office, business address or accommodation, correspondence or administrative address for a company, a partnership or any other legal person or arrangement;
- acting as (or arranging for another person to act as) a trustee of an express trust or performing the equivalent function for another form of legal arrangement;
- acting as (or arranging for another person to act as) a nominee shareholder for another person.

(c) ผู้ประกอบธุรกิจซื้อขายโลหะมีค่าและซื้อขายอัญมณี-เมื่อบุคคลเหล่านี้ทำธุรกรรมเงินสดกับลูกค้าในจำนวนที่เท่ากับหรือสูงกว่าเพดานที่กำหนดไว้

(d) ทนายความ, ผู้ทำคำรับรองลายมือชื่อและเอกสาร, ผู้ประกอบวิชาชีพกฎหมายอิสระอื่นๆ และนักบัญชี - เมื่อบุคคลเหล่านี้เตรียมการเพื่อทำหรือทำธุรกรรมให้แก่ลูกค้าเกี่ยวกับกิจกรรมต่อไปนี้

- ซื้อและขายอสังหาริมทรัพย์
- บริหารจัดการเงินหลักทรัพย์หรือทรัพย์สินอื่นของลูกค้า
- การบริหารจัดการธนาคารบัญชีออมทรัพย์หรือบัญชีซื้อขายหลักทรัพย์
- การจัดรูปแบบของส่วนที่ลงหุ้นเพื่อการจัดตั้งเพื่อการปฏิบัติการหรือการบริหารจัดการบริษัท
- การจัดตั้งดำเนินการหรือบริหารจัดการนิติบุคคลหรือบุคคลที่มีการตกลงกันทางกฎหมายและการซื้อขายหน่วยงานธุรกิจ

(e) ผู้ให้บริการแก่ทรัสต์และบริษัท-เมื่อเตรียมการเพื่อจะทำหรือทำธุรกรรมให้แก่ลูกค้าเกี่ยวกับกิจกรรมต่อไปนี้

- ทำหน้าที่เป็นตัวแทนจัดตั้งนิติบุคคล
- เป็น (หรือจัดการให้คนอื่นเป็น) กรรมการบริหารหรือเลขานุการบริษัทเป็นหุ้นส่วนของหุ้นส่วนสามัญหรือตำแหน่งที่คล้ายกันในเรื่องที่เกี่ยวกับนิติบุคคลอื่น
- จัดหาสำนักงานเพื่อจดทะเบียนให้จัดหาที่อยู่ของธุรกิจหรือที่พักอาศัยจัดหาที่อยู่เพื่อใช้ในการทำหนังสือตอบโต้หรือเพื่องานธุรการให้แก่บริษัทห้างหุ้นส่วนหรือนิติบุคคลหรือบุคคลที่มีการตกลงกันทางกฎหมาย
- ทำหน้าที่เป็น (หรือจัดการให้คนอื่นทำหน้าที่เป็น) ผู้จัดการทรัสต์ของทรัสต์โดยแจ้งชัดหรือทำหน้าที่ที่เท่าเทียมกันให้แก่บุคคลที่มีการตกลงกันทางกฎหมายในรูปแบบอื่น
- ทำหน้าที่เป็น (หรือจัดการให้ผู้อื่นทำหน้าที่เป็น) ตัวแทนในการถือหุ้นแทนผู้อื่น

5. ข้อเสนอแนะ มาตรการอื่นๆ (DNFBPs:Other measures)²³

²³ RECOMMENDATIONS23Othermeasures

TherequirementssetoutinRecommendations18to21applytoalldesignatednon-financialbusinessesandprofessions,subjecttothefollowingqualifications:

(a)Lawyers,notaries,otherindependentlegalprofessionalsandaccountantsshouldberequiredtoreportsuspicioustransactionswhen,onbehalfofforaclient,theyengageinafinancialtransactioninrelationtothe

ข้อกำหนดซึ่งมีรายละเอียดอยู่ในข้อแนะนำที่ 18 ถึง 21 ให้ใช้กับธุรกิจและผู้ประกอบวิชาชีพที่ไม่ใช่สถาบันการเงิน โดยต้องเป็นไปตามคุณสมบัติต่อไปนี้

(a) ทนายความ, ผู้ทำคำรับรองลายมือชื่อและเอกสาร, ผู้ประกอบวิชาชีพกฎหมายอิสระอื่นๆ และนักบัญชีต้องรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยเมื่อทำธุรกรรมทางการเงินให้แก่หรือในนามของลูกค้าในเรื่องที่เกี่ยวกับกิจกรรมทั้งหลายที่อธิบายไว้ในข้อ (d) ของข้อแนะนำที่ 22 แต่แต่ละประเทศควรขยายข้อกำหนดในการรายงานไปใช้กับกิจกรรมด้านวิชาชีพอื่นๆ ของนักบัญชี รวมถึงการตรวจสอบบัญชีด้วย

(b) ผู้ประกอบธุรกิจซื้อขายโลหะมีค่าและซื้อขายอัญมณีต้องรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยเมื่อบุคคลเหล่านี้ทำธุรกรรมเงินสดกับลูกค้าในจำนวนเท่ากับหรือสูงกว่าเพดานที่กำหนดไว้

(c) ผู้ให้บริการแก่ทรัสต์และบริษัทรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยแทนลูกค้าเมื่อผู้ให้บริการดังกล่าวทำธุรกรรมให้แก่หรือในนามของลูกค้าเกี่ยวกับกิจกรรมที่อ้างถึงในย่อหน้า (e) ของข้อแนะนำที่ 22

3.4 Model Law on Money Laundering ขององค์กรสหประชาชาติ

Model Law on Money Laundering นับเป็นกฎหมายแม่แบบในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ซึ่งถูกสร้างขึ้นโดยองค์กรหนึ่งของสหประชาชาติ คือ UNDCP (United Nations International Drug Control Programme) ในเดือนพฤศจิกายน ค.ศ. 1995 ร่างขึ้นเพื่อเป็นแบบอย่างในการร่างกฎหมายฟอกเงินของประเทศต่างๆ มีทั้งหมด 26 มาตรา ซึ่งบทบัญญัติบางมาตราแห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ก็ได้บัญญัติขึ้นโดยนำหลักเกณฑ์มาจาก Model Law on Money Laundering เช่นกัน²⁴

activities described in paragraph (d) of Recommendation 22. Countries are strongly encouraged to extend the reporting requirement to the rest of the professional activities of accountants, including auditing.

(b) Dealers in precious metals and dealers in precious stones should be required to report suspicious transactions when they engage in any cash transaction with a customer equal to or above the applicable designated threshold.

(c) Trust and company service providers should be required to report suspicious transactions for a client when, on behalf of or for a client, they engage in a transaction in relation to the activities referred to in paragraph

²⁴ อรรถนพ ลิขิตจิตถะ. (2542). งาม-ตอบเกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: กองนิติการ สำนักงาน ปปส. สำนักนายกรัฐมนตรื, (เมษายน), หน้า 26-27.

3.5 มาตรการในการบังคับใช้กฎหมายฟอกเงินของต่างประเทศ

การบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการฟอกเงินของต่างประเทศ อาทิ ประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศออสเตรเลีย มีมาก่อนประเทศไทย และต่างให้ความสำคัญกับการบังคับใช้กฎหมายฟอกเงิน โดยเฉพาะการบังคับใช้มาตรการรายงานธุรกรรมกับสถาบันการเงิน ตลอดจนประชาชนผู้ประกอบธุรกิจประเภทต่างๆ ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด เนื่องจากต่างเห็นว่าอาชญากรรมฟอกเงินเป็นปัญหาสำคัญและเป็นปัญหาที่ทุกประเทศควรให้ความร่วมมือระหว่างประเทศให้มากยิ่งขึ้น ซึ่งมีมาตรฐานที่ดี และมีการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินก่อนที่ประเทศไทยจะประกาศใช้พระราชบัญญัติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงสนใจศึกษาการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของสหรัฐอเมริกาและประเทศออสเตรเลีย โดยศึกษาเฉพาะหลักเกณฑ์และการบังคับใช้กฎหมายที่กำหนดให้ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมต้องรายงานการทำธุรกรรมมายังหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายภายในประเทศนั้นๆ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

3.5.1 ประเทศสหรัฐอเมริกา

ปัญหาการฟอกเงินในประเทศสหรัฐอเมริกาคือเป็นอาชญากรรมทางเศรษฐกิจที่ก่อให้เกิดปัญหารุนแรงต่อประเทศสหรัฐอเมริกาปัญหาหนึ่ง รัฐบาลกลางของประเทศสหรัฐอเมริกาจึงได้บัญญัติกฎหมายขึ้นมาหลายฉบับเพื่อต่อต้านและแก้ไขปัญหาการฟอกเงิน จึงถือได้ว่าประเทศสหรัฐอเมริกาคือต้นกำเนิดของแนวคิดในเรื่องของการให้มีกฎหมายที่เกี่ยวกับการฟอกเงินขึ้นในประเทศต่างๆ ทั่วโลก²⁵

เนื่องจากในบางประเทศได้มีกฎหมายเพื่อคุ้มครองความลับของธนาคาร โดยถือว่าข้อมูลของธนาคารเป็นความลับ ธนาคารไม่สามารถเปิดเผยข้อมูลในบัญชีของลูกค้าได้ และการเปิดเผยข้อมูลของลูกค้าโดยไม่ได้รับอนุญาตถือเป็นความผิดทางอาญา เจ้าหน้าที่ของรัฐบาลของประเทศสหรัฐอเมริกาจึงไม่ได้รับความร่วมมือจากธนาคารในต่างประเทศ สำหรับการขอข้อมูลเพื่อประกอบในการสืบสวนสอบสวนถึงพฤติการณ์ผู้กระทำความผิดกฎหมาย โดยเฉพาะการหลีกเลี่ยงภาษีการค้ายาเสพติด หรือการฉ้อโกงของผู้บริหารสถาบันการเงิน ซึ่งมีการนำเงินที่ได้มาโดยมิชอบด้วยกฎหมายไปฝากในบัญชีลับของธนาคารในต่างประเทศ รัฐบาลประเทศสหรัฐอเมริกาได้มีการพยายามแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยใช้วิธีการทางกฎหมายแต่ไม่ประสบผลสำเร็จ สภาองเกรสจึงหาทางแก้ไขปัญหภายในประเทศโดยการเสนอร่างพระราชบัญญัติความลับทางธนาคาร หรือ Bank Secrecy Act (BSA) เข้าสู่การพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ 3 ธันวาคม 1969 และเข้าสู่

²⁵สุทธิชัย จิตรวาณิช. (2538). “กฎหมายเกี่ยวกับการฟอกเงินของประเทศสหรัฐอเมริกา”, ดุลพาห (ตุลาคม-ธันวาคม), หน้า 151-152.

การพิจารณาของสภาองเกรส เมื่อวันที่ 6 เมษายน 1970 ซึ่งประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกาได้ลงนามประกาศใช้กฎหมายฉบับนี้เมื่อวันที่ 26 ตุลาคม 1970²⁶ โดย Bank Secrecy Act 1970 (BSA) มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ธนาคาร หรือสถาบันการเงิน²⁷ต่างๆ ภายในประเทศ มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมทางการเงินที่เกิดขึ้นในและต่างประเทศให้แก่เจ้าหน้าที่รัฐทราบ เพื่อที่จะได้ตรวจพิสูจน์ทราบถึงแหล่งที่มาของเงินจำนวนเงิน และความเคลื่อนไหวของกระแสทางการเงินที่โอนออกหรือนำเข้าเงินจากต่างประเทศ หรือที่ฝากไว้ในธนาคารหรือสถาบันการเงิน เพื่อช่วยให้เจ้าหน้าที่รัฐสามารถสืบสวนสอบสวนและตรวจสอบผู้กระทำความผิดกฎหมายอาญา กฎหมายภาษี และกฎหมายอื่นๆ โดยมาตรการติดตามความเคลื่อนไหวทางการเงินผ่านธนาคารหรือสถาบันการเงิน ตามที่กฎหมาย BSA กำหนดมีดังนี้

1) การแสดงตนและการระบุตัวตนของลูกค้า

กำหนดให้สถาบันการเงินต้องรู้จักลูกค้าที่มาทำธุรกรรมกับตน โดยต้องจัดให้ลูกค้าแสดงเอกสารประกอบการแสดงตนและที่อยู่ ในส่วนการเปิดบัญชีหรือติดต่อทำธุรกรรมกับสถาบันการเงินนั้นห้ามใช้ชื่อปลอมหรือนามแฝง โดยลูกค้าจะต้องแสดงหลักฐานทางทะเบียนและลูกค้าจะต้องกรอกข้อมูลแสดงประวัติที่แท้จริง

2) การจัดทำและเก็บรักษาบันทึกการทำธุรกรรม

(1) กำหนดให้สถาบันการเงินจัดทำและเก็บรักษาบันทึกที่เกี่ยวข้องกับการทำธุรกรรมทางการเงินของลูกค้า²⁸ โดยบันทึกที่สถาบันการเงินต้องจัดทำและเก็บรักษามีดังนี้

- ตัวอย่างลายมือชื่อเจ้าของบัญชีเงินฝาก หรือบัญชีหุ้น
- คำขอเปิดบัญชีประเภทต่างๆ พร้อมสำเนาหลักฐานประกอบ
- ใบฝากถอนเงินประเภทต่างๆ หรือเอกสารที่แสดงความเคลื่อนไหวทางบัญชีของลูกค้า
- คำขอกู้เงินและหลักฐานประกอบ
- เช็ค ดราฟต์ แคชเชียร์เช็ค เช็คเดินทาง หรือคำสั่งจ่ายเงินรูปแบบอื่น

ตามที่กฎหมายกำหนด

²⁶U.S.Department of Justice, Investigation and Prosecution of Illegal Money Laundering : A Guide to the Bank Secrecy Act (Drug En for cement Administration,1983),pp,1-2.

²⁷“สถาบันการเงิน” (Financial Institution) ตามกฎหมาย BSAนอกจากหมายถึง ธนาคารพาณิชย์แล้ว ยังหมายถึง ตัวแทน หรือสาขาราชการต่างประเทศในสหรัฐอเมริกา สถาบันออมทรัพย์ ธนาคารเพื่อการลงทุน บริษัทประกันภัย นายหน้า หรือผู้ค้าหลักทรัพย์ ผู้ขายหรือผู้ฝากเช็คเดินทาง หรือตราสารอื่นที่คล้ายคลึงกัน ผู้รับจำนำ ที่ทำการไปรษณีย์ สถานคาสีโน หรือบ่อน การพนันที่ได้รับอนุญาต.

²⁸31U.S.Code มาตรา 54318 (2).

ละครึ่ง

- การเข้าสู่นิรภัย ได้แก่ บันทึกลับสัญญาเช่า บันทึกลับในการเปิดสู่นิรภัยแต่
- บันทึกลับข้อมูลการใช้จ่ายประจำเดือนของบัตรเครดิต
- การโอนเงินทางโทรเลข
- คำสั่งโอนเงินที่มีมูลค่าเกินกว่า 10,000 เหรียญสหรัฐ ไปยังบุคคลหรือบัญชีที่อยู่นอกประเทศ
- คำสั่งที่ให้สถาบันการเงินหรือบุคคลอื่น ไม่ว่าจะอยู่ในหรือนอกประเทศ โอนเงินที่มีมูลค่าเกินกว่า 10,000 เหรียญสหรัฐ ไปยังบุคคลหรือบัญชีที่อยู่นอกประเทศ
- ให้สถาบันการเงิน ธนาคาร ตลาดหลักทรัพย์ เก็บรักษาบันทึกไว้เป็นเวลานาน 5 ปี

(2) กำหนดให้พลเมืองสหรัฐอเมริกา ผู้เข้ามามีถิ่นที่อยู่ถาวรชอบด้วยกฎหมายของสหรัฐอเมริกา และบุคคลที่อยู่และประกอบธุรกิจในสหรัฐอเมริกา จัดทำบันทึกและเก็บรักษาบันทึกการทำธุรกรรม หรือบันทึกความสัมพันธ์ที่มีต่อสถาบันการเงินต่างประเทศ เป็นเวลา 5 ปี²⁹ โดยกฎกระทรวงกำหนดให้บันทึกประกอบด้วยข้อความ ดังนี้³⁰

- ชื่อบัญชีที่ทำธุรกรรม
- เลขที่บัญชีหรือรหัสอื่นใดที่แสดงถึงการทำธุรกรรมในครั้งนั้นๆ
- ชื่อและที่อยู่ของธนาคารต่างประเทศ หรือชื่อของบุคคลอื่นที่ถือบัญชีอยู่
- ประเภทบัญชีที่ทำธุรกรรม
- ธุรกรรมที่มีมูลค่าสูงสุดในแต่ละบัญชีจากช่วงเวลาที่ผ่านมาของ

การรายงาน

3) การรายงานการทำธุรกรรม

พระราชบัญญัติความลับทางธนาคาร หรือ Bank Secrecy Act (BSA)³¹ กำหนดให้ธนาคารสถาบันการเงิน พลเมืองสหรัฐอเมริกา ผู้เข้ามามีถิ่นที่อยู่ถาวรชอบด้วยกฎหมายของสหรัฐอเมริกา และบุคคลที่ประกอบธุรกิจในสหรัฐอเมริกามีหน้าที่ต้องรายงานข้อมูลทางการเงินต่อหน่วยงานของรัฐ ดังนี้

²⁹ 31U.S.Code มาตรา 5314.

³⁰ 31C.F.R. มาตรา103.32p.36.

³¹ U.S.DepartmentofJustice1983, 34-58.

(1) กำหนดให้สถาบันการเงินภายในประเทศจัดให้มีการรายงานการทำธุรกรรม โดยการรายงานการทำธุรกรรมนั้นจะต้องเป็นธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับการโอนเงิน การรับเงิน และการจ่ายเงิน หรือเป็นธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับตราสารทางการเงินอื่น³²(ตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังกำหนด³³)ซึ่งมีมูลค่าเกินกว่า 10,000 เหรียญสหรัฐขึ้นไป กรณีที่ผู้ทำธุรกรรมเป็นผู้กระทำแทนหรือเป็นผู้ได้รับมอบหมายให้กระทำแทนให้ยื่นรายงานการทำธุรกรรมพร้อมระบุชื่อบุคคลที่มอบหมายหรือมอบอำนาจให้ดำเนินการแทนด้วย

(2) กำหนดให้ธนาคารสถาบันการเงิน พลเมืองสหรัฐอเมริกา ผู้เข้ามามีถิ่นที่อยู่ถาวรขอด้วยกฎหมายของสหรัฐอเมริกา และบุคคลที่ประกอบธุรกิจในสหรัฐอเมริกาต้องรายงานการทำธุรกรรมหรือรายงานความสัมพันธ์ที่ตนมีต่อสถาบันการเงินในต่างประเทศ (ตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังกำหนด³⁴)

(3) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังมีอำนาจกำหนดให้สถาบันการเงิน รวมถึงผู้จัดการพนักงาน ลูกจ้าง หรือตัวแทนของสถาบันการเงิน รายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าอาจเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดตามกฎหมาย³⁵

(4) ให้รายงานการนำเงินสดหรือตราสารทางการเงินซึ่งมีมูลค่าเกินกว่า 10,000 เหรียญสหรัฐขึ้นไป ซึ่งบุคคล หรือ ตัวแทน หรือผู้รับฝากนำเข้ามาหรือออกจากประเทศสหรัฐอเมริกาซึ่งในกรณีนี้รวมถึงผู้ที่ได้รับเงินสดหรือตราสารทางการเงินจากต่างประเทศซึ่งมีมูลค่าเกินกว่า 10,000 เหรียญสหรัฐด้วย³⁶

กรณียกเว้นที่ไม่ต้องรายงานการทำธุรกรรม มีดังนี้³⁷

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังอาจมีประกาศยกเว้นให้สถาบันการเงินไม่ต้องรายงานการทำธุรกรรมซึ่งเป็นการทำธุรกรรมระหว่างสถาบันการเงินกับหน่วยงานอื่น ดังนี้

ก. การโอนเงินภายในประเทศซึ่งเป็นการโอนระหว่างสถาบันการเงินเดียวกัน

³²“ตราสารทางการเงิน” (Monetary Instrument) หมายถึง เหรียญและเงินตราของสหรัฐอเมริกาซึ่งเป็นไปตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังกำหนด อันหมายความว่ารวมถึงเหรียญและเงินตราต่างประเทศ เช็คเดินทางต่างประเทศ ตราสารเปลี่ยนมือที่ไม่ระบุชื่อผู้รับเงินและไม่มีข้อกำหนดห้ามเปลี่ยนมือ หลักทรัพย์ชนิดไม่ระบุชื่อผู้ถือ ใบหุ้นที่ไม่ระบุชื่อผู้ถือหุ้น (31U.S. Code มาตรา 5312 (a)(3)).

³³(31U.S.Code มาตรา 5313 (4)).

³⁴31U.S. Code มาตรา 5314 (a).

³⁵31U.S. Code มาตรา 5314 (g).

³⁶31U.S. Code มาตรา 5316.

³⁷31U.S. Code มาตรา 5318.

ข. กระทรวงหรือหน่วยงานราชการของประเทศสหรัฐอเมริกา หรือรัฐใดๆ หรือหน่วยงานย่อยทางการเมืองของรัฐนั้นๆ

ค. หน่วยงานที่ได้มีการก่อตั้งตามกฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกา หรือรัฐใด หรือหน่วยงานย่อยทางการเมือง ของรัฐใดๆ หรือตามข้อตกลงระหว่างรัฐ 2 รัฐหรือมากกว่านั้น ซึ่งใช้อำนาจหน้าที่ของรัฐบาลในการทำการแทนประเทศสหรัฐอเมริกาหรือรัฐใดๆ หรือหน่วยงานย่อยทางการเมืองใดๆ

ง. รายงานการทำธุรกรรมจากการทำธุรกิจใดๆ ซึ่งไม่สอดคล้องต่อวัตถุประสงค์ในการบังคับใช้กฎหมาย

โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังจะต้องพิจารณาทบทวนประกาศ ยกเว้นการรายงานการทำธุรกรรมในเวลาที่เหมาะสมแต่ไม่น้อยกว่าปีละหนึ่งครั้ง

กรณีสถาบันการเงินมีลูกค้ารายใหญ่ที่สำคัญ สถาบันการเงินสามารถยื่นคำร้องเพื่อขอยกเว้น ไม่ต้องรายงานการทำธุรกรรมของลูกค้าดังกล่าวต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังได้โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังอาจใช้ดุลพินิจพิจารณาอนุญาตหรือไม่ก็ได้ หากลูกค้ารายใดรัฐมนตรีพิจารณาอนุญาต กระทรวงการคลังจะทำบัญชีรายชื่อลูกค้าที่ได้รับการยกเว้นไม่ต้องรายงานการทำธุรกรรมโดยบัญชีดังกล่าวจะถูกใช้เป็นหลักฐานในการดำเนินคดีกรณี ที่สถาบันการเงินไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย

4) การใช้อำนาจตรวจสอบการรายงานการทำธุรกรรม

เจ้าหน้าที่ของรัฐมีอำนาจตามกฎหมายที่จะตรวจสอบถึงแหล่งที่มาของเงินที่อาจเกี่ยวข้องกับกระทำความผิดตามกฎหมาย โดยเจ้าหน้าที่ของรัฐสามารถเข้าตรวจสอบเอกสารและหลักฐานทางการเงินต่างๆ ที่สถาบันการเงินเก็บรักษาไว้

กรณีที่มีผู้นำเข้าซึ่งเงินหรือตราสารทางการเงิน หรือนำออกจากราชอาณาจักร โดยไม่มีการรายงานการทำธุรกรรม กฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกาได้ให้อำนาจเจ้าหน้าที่สุลการซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐในการตรวจ ค้น และยึด เงินหรือตราสารทางการเงินไว้³⁸ ในกรณีที่ผู้นำเข้าซึ่งเงินหรือตราสารทางการเงินไม่ยื่นรายงานการทำธุรกรรม หรือรายงานไม่ครบถ้วนตามที่กฎหมายกำหนดหรือรายงานด้วยข้อความอันเป็นเท็จ ให้รัฐบาลสหรัฐอเมริกาใช้อำนาจในการค้นเพื่อหาเงินหรือตราสารทางการเงิน เพื่อดำเนินการต่อไป³⁹

³⁸ 31U.S.Code มาตรา 5317 (a).

³⁹ 31U.S.Code มาตรา 5317 (b).

5) การอายัดชั่วคราว

กรณีที่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่ามีบุคคลใดกระทำการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังมีอำนาจยื่นคำร้องต่อศาลพิจารณาคดีแพ่งเพื่อให้มีคำสั่งระงับหรือยับยั้งการกระทำดังกล่าว หรือให้อายัดเงินไว้เป็นการชั่วคราว⁴⁰

6) การฝึกอบรมพนักงาน

สถาบันการเงินมีหน้าที่จัดฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ให้มีความรู้ ความเข้าใจข้อปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดให้ลูกค้าแสดงตน การจัดทำและเก็บรักษาบันทึก การรายงานข้อมูลทางการเงิน ตลอดจนการให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ของรัฐในการตรวจสอบข้อมูลและหลักฐานต่างๆ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันมิให้มีการใช้สถาบันการเงินในการปกปิดหรือเปลี่ยนสภาพทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิด ในกรณีที่ลูกจ้างของสถาบันการเงินเกี่ยวข้องกับการฟอกเงินให้กับบุคคลที่สาม สถาบันการเงินอาจต้องรับผิดชอบตาม 31U.S.Code มาตรา 5313(a) ซึ่งศาลเคยมีคำวินิจฉัยในคดี United States V. Bausch, 596 F.2d871 ว่า “...เพียงแต่บริษัทประกาศนโยบายหรือข้อกำหนดให้ทราบเท่านั้น ยังไม่เพียงพอที่จะอ้างว่าการกระทำของลูกจ้างอยู่นอกขอบเขตความรับผิดชอบของบริษัท แต่ต้องมีการกวดขันดูแลไม่ให้มีการฝ่าฝืนนโยบาย...”

7) บทกำหนดโทษ⁴¹

(1) ทางแพ่ง

ก. กรณีที่สถาบันการเงินภายในประเทศ รวมทั้งหุ้นส่วน ผู้จัดการ พนักงาน หรือลูกจ้างของสถาบันการเงิน จงใจฝ่าฝืนกฎหมายหรือข้อบังคับที่ออกภายใต้กฎหมายนี้ (ยกเว้นกรณีฝ่าฝืนตาม 31U.S.Code มาตรา 5314 มาตรา 5315) จะถูกปรับมากกว่าจำนวนเงินที่เกี่ยวข้องกับธุรกรรม (ไม่เกิน 100,000 เหรียญสหรัฐ) หรือปรับ 25,000 เหรียญสหรัฐ⁴²

ข. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง อาจกำหนดโทษปรับเพิ่มเติม กรณีที่บุคคลใดละเลยไม่ยื่นรายงานการทำธุรกรรม การนำเงินหรือตราสารทางการเงินเข้ามาหรือออกนอกประเทศสหรัฐอเมริกาหรือรายงานไม่ครบถ้วน หรือรายงานเท็จตาม 31U.S.Code มาตรา 5316 จะถูกปรับตามจำนวนไม่เกินกว่าจำนวนมูลค่าธุรกรรมที่จะต้องรายงานการทำธุรกรรม และการคิดค่าปรับนี้อาจจะหักด้วยจำนวนเงินที่ได้มีการริบทรัพย์สินไว้แล้ว⁴³

⁴⁰ 31U.S.Code มาตรา 5320.

⁴¹ U.S.DepartmentofJustice1983,34-58.

⁴² 31U.S.Codeมาตรา5321 (a) (1).

⁴³ 31U.S.Codeมาตรา 5317 (b).

ค. บุคคลใดไม่ยื่นรายงานตาม 31U.S.Code มาตรา 5315 หรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งตาม 31U.S.Code มาตรา 5320 หรือตามกฎหมายข้อบังคับที่ออกตามมาตรา 5315 จะต้องรับผิดชอบต่อรัฐในโทษปรับทางแพ่งจำนวนไม่เกิน 10,000 เหรียญสหรัฐ

ง. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง มีอำนาจกำหนดจำนวนเงินค่าปรับและยกเว้นโทษปรับทรัพย์สินบางส่วนตาม 31U.S.Code มาตรา 5317(b) หรือโทษปรับตาม 31U.S.Code มาตรา 5321(a), 31U.S.Code มาตรา 5317(c)

(2) ทางอาญา

ก. บุคคลใดเจตนาฝ่าฝืนกฎหมายหรือข้อบังคับที่ออกภายใต้กฎหมายนี้ (ยกเว้นกรณี (31U.S.Code มาตรา 5315) จะต้องรับโทษปรับไม่เกิน 250,000 เหรียญสหรัฐหรือจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ⁴⁴

ข. บุคคลใดเจตนาฝ่าฝืนกฎหมายหรือข้อบังคับที่ออกภายใต้กฎหมายนี้ (ยกเว้นกรณี (31U.S.Code มาตรา 5315 หรือ 5324) หรือจงใจฝ่าฝืนกฎหมายข้อบังคับที่กำหนดตามมาตรา 21U.S.Code ของพระราชบัญญัติว่าด้วยการประกันเงินฝากหรือมาตรา 123 ของกฎหมายมหาชนที่ 91-508 ในขณะที่มีการฝ่าฝืนกฎหมายอื่นของประเทศสหรัฐอเมริกาด้วยหรือส่วนหนึ่งส่วนใดของรูปแบบการกระทำที่ผิดกฎหมายอันมีมูลค่ามากกว่า 100,000 เหรียญสหรัฐภายในระยะเวลา 12 เดือน ต้องรับโทษปรับจำนวนไม่เกิน 500,000 เหรียญสหรัฐหรือจำคุกไม่เกิน 10 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ⁴⁵

จากการบังคับใช้พระราชบัญญัติความลับทางธนาคาร ค.ศ. 1970 ที่ผ่านมาทำให้ประเทศสหรัฐอเมริกาพบว่าพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวไม่เพียงพอต่อการยับยั้งอาชญากรรมทางการเงินที่เกิดขึ้นรัฐบาลกลางแห่งสหรัฐอเมริกาจึงได้ประกาศใช้ The Money Laundering Control Act 1986 (MLCA) หรือพระราชบัญญัติควบคุมการฟอกเงิน เพื่อกำหนดความผิดมูลฐานอันมีผลมาจากอาชญากรรมทางการเงิน หรือความผิดที่รัฐเห็นว่าเป็นภัยคุกคามทางเศรษฐกิจและมีผลต่อการเงินในประเทศ และมีผลบังคับใช้ต่อบุคคลโดยทั่วไปและสถาบันการเงินโดยผู้กระทำจะมีความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ก็ต่อเมื่อผู้กระทำนั้นเจตนาที่จะสนับสนุนการกระทำผิดตามกฎหมาย หรือรู้ว่าการโอนเงินนั้นได้กระทำไปโดยมีเจตนาที่จะปกปิดแหล่งที่มาหรือปกปิดเจ้าของเงินหรือหลบเลี่ยงการรายงานการโอนเงินด้วย⁴⁶

⁴⁴31U.S.Code มาตรา 5322 (a).

⁴⁵31U.S.C. มาตรา 5322(b).

⁴⁶ChrisHoward, supernote, p5/2353.

เมื่อวันที่ 11 กันยายน 2001 ได้เกิดเหตุการณ์ก่อการร้ายอันสะเทือนขวัญต่อประชาชนชาวสหรัฐอเมริกา ส่งผลให้ประเทศสหรัฐอเมริกาออกกฎหมายเพิ่มเติมอีกฉบับหนึ่งคือ Anti-Terrorist Financial Act H.R.2975 หรือ U.S.A.Patriot Act กำหนดฐานความผิดเฉพาะเรื่องการก่อการร้ายข้ามชาติและอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ ที่มีสาระสำคัญในการให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีอำนาจทั้งในและนอกประเทศในการแสวงหาข้อเท็จจริงอันอาจนำไปสู่การก่อการร้าย เช่น การดักฟังโทรศัพท์ การเข้าถึงข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งตามปกติถือเป็นสิทธิส่วนบุคคล รวมทั้งให้อำนาจเจ้าพนักงานในการดำเนินคดีกับผู้ที่ไม่ให้ความร่วมมือกับเจ้าพนักงานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินเป็นต้น กฎหมายฉบับนี้ยังได้เพิ่มอำนาจให้เจ้าหน้าที่ของกระทรวงการคลังเพื่อให้มีการดำเนินการอันเกี่ยวกับเงินได้ขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติที่ผ่านทางสถาบันการเงินอีกด้วย⁴⁷ โดยมาตรา 326 แห่ง U.S.A.Patriot Act 2001 ได้กำหนดหลักเกณฑ์การตรวจสอบธุรกรรมทางการเงินในสถาบันการเงินทุกแห่งเพื่อตรวจสอบความเกี่ยวข้องกับการก่อการร้ายว่ามีมากน้อยเพียงใด ดังนี้

- 1) ให้บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ โบรกเกอร์ (Broker) หรือตัวแทนจำหน่าย (Dealer) รายงานการทำธุรกรรมทางการเงินที่มีพฤติการณ์อันควรสงสัยที่เกิดขึ้นภายในสถาบันการเงินของตน
- 2) ธุรกิจอื่นใดที่มีการทำธุรกรรมทางการเงินมากกว่า 10,000 เหรียญสหรัฐขึ้นไป ต้องจัดทำรายงานการทำธุรกรรมทางการเงิน
- 3) ป้องกันมิให้สถาบันการเงินภายในประเทศสหรัฐอเมริกา แลกเปลี่ยนความสัมพันธ์กับธนาคารที่ไม่มีตัวตน (Shell Bank) หรือทำธุรกรรมกับสถาบันการเงินนอกระบบ
- 4) มิให้สถาบันการเงินมีบริการทางการเงินอื่นใดนอกจากบริการอันเป็นปกติของสถาบันการเงินนั้น โดยบริการทางการเงินนั้นอาจเป็นบริการที่จะอำนวยความสะดวกในการปกปิดการทำธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย
- 5) ให้สถาบันการเงินมีการจัดทำข้อมูลส่วนบุคคลของลูกค้าซึ่งมาสร้างความสัมพันธ์ใหม่กับสถาบันการเงิน ทั้งนี้สถาบันการเงินจะต้องมีมาตรการตรวจสอบข้อมูลส่วนบุคคลของลูกค้าด้วย

⁴⁷วีระพงษ์ บุญโญภาส, การกำหนดความผิดฐานฟอกเงินที่ผู้กระทำให้เป็นองค์การอาชญากรรมข้ามชาติ และมาตรการรวมทั้งความร่วมมือระหว่างประเทศในการปราบปรามการฟอกเงินและมาตรการยึดอายัดและริบทรัพย์สิน, จากสรุปย่อรายงานศึกษาวิจัยใน โครงการพัฒนากฎหมายป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ (ระยะที่ 2) โดยสถาบันกฎหมายอาญา สำนักงานอัยการสูงสุด, หน้า 12.

6) ให้สถาบันการเงินมีการประสานความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่รัฐผู้บังคับใช้กฎหมายถึงรูปแบบหรือพฤติกรรมที่น่าสงสัยของลูกค้าว่าน่าจะเป็นการฟอกเงิน รวมถึงข้อมูลแหล่งเงินทุนเพื่อสนับสนุนการก่อการร้ายข้ามชาติด้วย

โดยประเทศสหรัฐอเมริกา มีหน่วยงานที่รับผิดชอบในการแก้ไขปัญหาการฟอกเงินอยู่ 3 หน่วยงาน คือ 1) Financial Crimes Enforcement Network (FinCEN), 2) Asset Forfeiture and Money Laundering Section (AFMLS) และ 3) The Office of Financial Enforcement

1) Fin CEN เป็นหน่วยงานที่อยู่ภายใต้สังกัดกระทรวงการคลังของสหรัฐอเมริกา มีภารกิจในการแก้ไขปัญหาการฟอกเงินของประเทศ โดยมีหน้าที่ในการรวบรวมข้อมูลทางการเงินของพลเมืองภายในประเทศ ผู้ที่เข้าออกราชอาณาจักร และผู้ที่มีพฤติกรรมน่าสงสัย โดยข้อมูลที่รวบรวมมานั้นได้มาจากภาคเอกชน เจ้าหน้าที่ปราบปรามของรัฐบาลกลาง และรัฐบาลท้องถิ่น ตลอดจนรัฐบาลของประเทศต่าง ๆ เพื่อนำมาวิเคราะห์ความเสี่ยงรูปแบบ วิธีการ และแนวโน้มการเกิดอาชญากรรมฟอกเงินและผลของการวิเคราะห์ข้อมูลที่ Fin CEN พบว่าเป็นการทำธุรกรรมที่ผิดกฎหมายจะถูกส่งไปยังหน่วยงานปราบปรามเพื่อดำเนินการสืบสวน สอบสวน จับกุมและยึดทรัพย์สืบต่อไป

2) AFMLS เป็นแผนกหนึ่งในสังกัด Criminal Division ของกระทรวงยุติธรรมซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีอำนาจตาม Money Laundering Control Act of 1986 มีภารกิจในการนำข้อมูลจากการวิเคราะห์ของ Fin CEN มาใช้ในการสืบสวนสอบสวนเพื่อทำการการริบทรัพย์สินทั้งในทางแพ่งและทางอาญาของอาชญากรรมฟอกเงิน

3) The Office of Financial Enforcement เป็นหน่วยงานที่ได้รับการจัดตั้งขึ้นตาม Bank Secrecy Act (BSA) สังกัดกระทรวงการคลัง มีภารกิจในการปฏิบัติงานให้เป็นไปตาม BSA โดยการออกกฎหรือระเบียบและทำหน้าที่ในการจัดเก็บข้อมูลทางการเงินที่ได้รับจากการรายงานการทำธุรกรรมของสถาบันการเงินและหน่วยงานต่างๆ ตลอดจนทำหน้าที่ในการสืบสวนสอบสวนการกระทำผิดตาม BSA ด้วย

3.5.2 ประเทศออสเตรเลีย

ประเทศออสเตรเลียได้ออกกฎหมาย Cash Transaction Report Act 1988 มีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ 15 มิถุนายน 1988 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์ในการสืบสวนผู้หลบเลี่ยงภาษีอากร ผู้กระทำความผิดที่นำเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาจากการค้ายาเสพติดหรือองค์กรอาชญากรรมไปฟอกเงินและผู้กระทำความผิดต่อกฎหมายเกี่ยวกับบริษัท โดยกฎหมาย Cash Transaction Report Act 1988 ได้กำหนดให้มีหน่วยงานที่เรียกว่า Cash Transaction Report Agency (CTRA) โดยมีภารกิจในการสนับสนุนช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ในการติดตามแหล่งที่มาของรายได้อันเกิดจาก

อาชญากรรมและการให้รายงานการโอนเงินสดลับสวนผู้หลบเลี่ยงภาษีและผู้กระทำความผิดซึ่งนำเงินหรือรายได้จากการก่ออาชญากรรมเข้าสู่ระบบการเงิน และมีหน้าที่ตรวจสอบการโอนเงินสดของผู้ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับเงินสด ทั้งนี้การบัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการฟอกเงินในประเทศออสเตรเลียได้อาศัยแนวทางและประสบการณ์มาจาก Bank Secrecy Act (1970) ของประเทศสหรัฐอเมริกา ต่อมาเมื่อวันที่ 6 ธันวาคม 1992 ได้มีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายและเปลี่ยนชื่อเป็น Financial Transaction Report Act 1988 (FTR Act) และได้มีการกำหนดให้ธนาคารหรือสถาบันการเงินเพิ่มการรายงานการโอนเงินสดรวมไปถึงคำสั่งให้โอนเงินระหว่างประเทศ (International Funds Transfer Instruction-IFTI) เข้าสู่หรือออกจากประเทศออสเตรเลียโดยทางเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์หรือโทรเลขด้วย ซึ่งการเพิ่มอำนาจหน้าที่ของหน่วยงาน CTRA เช่นนี้ เป็นผลให้มีการเปลี่ยนชื่อของ CTRA ใหม่กลายเป็นชื่อว่า Australian Transaction Reports and Analysis Center (AUSTRAC) ในที่สุด

จากการที่ FTR Act ได้แก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายโดยกำหนดให้ธนาคารหรือสถาบันการเงินเพิ่มการรายงานการโอนเงินสดรวมไปถึงคำสั่งให้โอนเงินระหว่างประเทศเพื่อติดตามการโยกย้ายผ่านธนาคารหรือสถาบันการเงินสามารถแบ่งเป็นมาตรการตามกฎหมายได้ ดังนี้⁴⁸

1) การแสดงตนและการระบุตัวตนของลูกค้า

ธนาคาร สถาบันการเงิน หรือผู้ประกอบการธุรกิจด้านการเงิน⁴⁹ จะต้องปฏิบัติตามกฎหมาย ดังนี้

(1) ต้องรู้จักตัวตนของลูกค้าที่มาติดต่อและมีวัตถุประสงค์ในการทำธุรกรรมกับตน โดยต้องจัดให้ลูกค้ากรอกเอกสารอันเป็นข้อมูลส่วนตัวของลูกค้าพร้อมแสดงหลักฐานและเอกสารการแสดงตน เพื่อให้ทราบตัวตนของลูกค้าว่า เป็นใคร เลขประจำตัวอะไร อาศัยอยู่ที่ใด

(2) ต้องตรวจสอบความถูกต้องในการเปิดบัญชีเพื่อทำธุรกรรมของลูกค้าตามมาตรา 20 และมาตรา 21

⁴⁸ เมธี กุศลสร้าง. (2539). “กฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินกับบทบาทและภาระหน้าที่ของสถาบันการเงิน”, (วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต) คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, หน้า 71 - 76.

⁴⁹ “ผู้ประกอบการธุรกิจด้านการเงิน” (Cash Dealer) หมายถึง ธนาคาร สมาคมที่ให้สินเชื่อเพื่อสิ่งปลูกสร้าง เครดิตยูนิเวน บริษัททางการเงินทั่วไป ผู้ขนส่งเงินหรือผู้ถือหุ้น บริษัทประกันภัย ผู้ทำหน้าที่เป็นตัวกลางในการประกันภัย ผู้จัดการหรือผู้พิทักษ์ทรัพย์ของทรัสต์ ผู้ประกอบธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับเช็คเดินทางหรือธนาคารพาณิชย์ พ่อค้าเงินตราและทองคำแท่ง บ่อนกาสิโน สถานการณ์พนัน และเจ้ามือรับพนัน.

(3) ห้ามมิให้ลูกค้ามีการเปิดบัญชีหรือสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจโดยใช้ชื่อปลอม หากฝ่าฝืนมีความผิดทางอาญาตามมาตรา 24

2) จัดทำและเก็บรักษาบันทึกการทำธุรกรรม

ธนาคาร สถาบันการเงิน หรือผู้ประกอบการธุรกิจด้านการเงินต้องจัดทำและเก็บรักษาบันทึกการทำธุรกรรมตามกฎหมาย ดังนี้

(1) ให้เก็บรักษาบันทึกข้อมูลการทำธุรกรรมทางการเงินและเอกสารประกอบการทำธุรกรรมนั้น ตลอดจนสำเนาบันทึกการทำธุรกรรมดังกล่าวไว้เป็นเวลา 7 ปี ตามมาตรา 23

(2) กรณีบุคคลใดเปิดเผยว่าใช้ชื่อเฉพาะ หรือนามแฝง หรือชื่อที่รู้จักกันทั่วไป หรือยังมีชื่ออื่นอีกในการติดต่อเพื่อทำธุรกรรม ให้ธนาคาร สถาบันการเงิน หรือผู้ประกอบการธุรกิจด้านการเงินบันทึกเกี่ยวกับการเปิดเผยดังกล่าวและส่งสำเนาทิ้งให้กับหน่วยงานของรัฐตามมาตรา 24(5)

3) การรายงานการทำธุรกรรม

กำหนดให้ธนาคาร สถาบันการเงิน หรือผู้ประกอบการธุรกิจด้านการเงินต้องรายงานการทำธุรกรรมตามกฎหมาย ดังนี้

(1) รายงานธุรกรรมเงินสด (Significant Cash Transaction Report: SCTRs)

กำหนดให้รายงานการทำธุรกรรมเงินสดที่มีการรับเข้าหรือนำออกจากธนาคาร สถาบันการเงิน หรือผู้ประกอบการธุรกิจด้านการเงินซึ่งมีจำนวนตั้งแต่ 10,000 ดอลลาร์ออสเตรเลียขึ้นไปตามมาตรา 7

(2) รายงานการโอนเงินระหว่างประเทศ (International Reports: ICTRs)

กำหนดให้บุคคลใดๆ รายงานการโอนเงินเข้าประเทศหรือออกนอกประเทศออสเตรเลีย ซึ่งมีจำนวนตั้งแต่ 5,000 ดอลลาร์ออสเตรเลียขึ้นไป (มาตรา 15) รายงานการโอนเงินระหว่างประเทศนี้กฎหมายกำหนดให้นักท่องเที่ยวต้องรายงานเพื่อแสดงต่อเจ้าหน้าที่ศุลกากรในการเดินทางเข้า หรือ ออกนอกประเทศออสเตรเลีย หรือในกรณีที่มีการส่งเงินเข้าหรือออกนอกประเทศออสเตรเลียให้รายงานโดยตรงต่อ AUSTRAC

(3) รายงานการทำธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย (Suspect Transaction Reports: SUSTRs)

กำหนดให้ธนาคาร สถาบันการเงิน หรือผู้ประกอบการธุรกิจด้านการเงินรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีพฤติกรรมอันอาจเกี่ยวข้องกับการหลีกเลี่ยงภาษีหรือการ

กระทำความผิดตามกฎหมายอื่นตามมาตรา 16 ในกรณีที่พบธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยที่สำคัญ และเร่งด่วนสามารถรายงาน SUSTRs ผ่านทาง Suspect Transaction Hotline ได้อีกช่องทางหนึ่งด้วย

ทั้งนี้ หลักเกณฑ์ในการพิจารณาว่าพฤติกรรมใดที่อาจเกี่ยวข้องกับ การกระทำความผิดนั้น ปรากฏอยู่ใน “คำแนะนำเกี่ยวกับธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย” ที่ AUSTRAC ได้จัดทำขึ้นเพื่อเป็นแนวทางประกอบการพิจารณาการรายงาน SUSTRs

(4) รายงานการทำธุรกรรมที่ใช้คำสั่งโอนเงินระหว่างประเทศ (International Funds Transfer Instructions:IFTIS)

กำหนดให้ธนาคาร สถาบันการเงิน หรือผู้ประกอบการธุรกิจด้านการเงิน รายงานการทำธุรกรรมที่ใช้คำสั่งโอนเงินเข้าประเทศ หรือออกนอกประเทศออสเตรเลียตาม มาตรา 17B โดยการรายงานการใช้คำสั่งโอนเงินระหว่างประเทศเริ่มใช้ในวันที่ 6 ธันวาคม ค.ศ.1992 ซึ่ง AUSTRAC ประเมินการที่จะมีการรายงานการทำธุรกรรมถึง 3-4 ล้านรายการต่อปี AUSTRAC จึงได้พัฒนา Unique Software Package ขึ้น โดยใช้ชื่อว่า Electronic Data Delivery System (EDDS) ซึ่งช่วยในการจัดการข้อมูลการทำธุรกรรมที่ใช้คำสั่งโอนเงินระหว่างประเทศจากธนาคาร สถาบัน การเงิน หรือผู้ประกอบการธุรกิจด้านการเงินแปลงเป็นรายงานการทำธุรกรรม IFTIS ไปยัง AUSTRAC เพื่อดำเนินการต่อไป

ทั้งนี้ถือได้ว่าระบบการรายงานการทำธุรกรรมดังกล่าวเป็นต้นแบบ ในการรายงานการทำธุรกรรมผ่านทางระบบอิเล็กทรอนิกส์ของสถาบันการเงินและผู้มีหน้าที่รายงาน การทำธุรกรรมในประเทศไทย โดยสำนักงาน ปปง. ได้จัดให้มีการรายงานผ่านระบบ AMLO Electronic Reporting System (AERS) และ Electronic Reporting System (ERS) เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้มี หน้าที่รายงานการทำธุรกรรม

(5) การรายงานที่เกี่ยวกับผู้สร้างความสัมพันธ์กับธนาคาร สถาบันการเงิน หรือผู้ประกอบการธุรกิจด้านการเงินโดยใช้ชื่อเฉพาะ หรือนามแฝงรวมถึงกำหนดให้มีการตรวจสอบ ความถูกต้องในขั้นตอนการสร้างความสัมพันธ์ การลงลายมือชื่อในการทำธุรกรรมและการ ดำเนินการต่างๆ ของผู้สร้างความสัมพันธ์รายนี้ ตามมาตรา 24

(6) วิธีส่งการรายงานการทำธุรกรรมตามที่ FTR Act กำหนดนั้น ธนาคาร สถาบันการเงิน หรือผู้ประกอบการธุรกิจด้านการเงินสามารถส่งรายงานการทำธุรกรรมไปยัง AUSTRAC ได้ทั้งในรูปแบบเอกสารหรือจะรายงานผ่านทางระบบอิเล็กทรอนิกส์ก็ได้

กรณียกเว้นที่ไม่ต้องรายงานการทำธุรกรรมตามมาตรา 10

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมมีอำนาจในการประกาศข้อยกเว้น การทำธุรกรรมที่สถาบันการเงินขออนุญาตหากเข้าหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

ก. เป็นธุรกรรมที่สร้างขึ้นระหว่างสถาบันการเงินด้วยกัน

ข. เป็นธุรกรรมที่เกิดขึ้นระหว่างผู้ให้บริการทางการเงิน (ที่ไม่ใช่สถาบันการเงิน) ด้วยกัน

ค. เป็นหน่วยงานของรัฐและจำนวนของเงินที่เกี่ยวข้องในการทำธุรกรรมนั้นเหมาะสมกับการดำเนินการในอำนาจของหน่วยงานนั้น

ง. สถาบันการเงินขอยกเว้นการรายงานทำธุรกรรมของลูกค้ารายสำคัญที่มีการเปิดบัญชีกับตน

จ. ผู้ประกอบธุรกิจที่มีมูลค่าและมีวัตถุประสงค์เหมาะสมกับการทำธุรกรรม

โดยสถาบันการเงินจะเป็นผู้พิจารณายื่นคำร้องขอยกเว้นการรายงานการทำธุรกรรมต่อรัฐมนตรีโดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมจะพิจารณาว่าธุรกรรมที่ขอยกเว้นนั้นตรงตามวัตถุประสงค์หรือไม่ และจะประกาศรายชื่อผู้ที่ได้รับการยกเว้นเป็นลายลักษณ์อักษรในราชกิจจานุเบกษา

4) การใช้อำนาจตรวจสอบการรายงานการทำธุรกรรม

กฎหมายกำหนดให้ผู้บริหาร AUSTRAC มีอำนาจเข้าถึงบันทึกข้อมูลทางการเงินต่างๆ ที่ผู้ประกอบธุรกิจด้านการเงินจัดทำ และมีอำนาจตรวจสอบบันทึกดังกล่าว (มาตรา 14)

ผู้บริหาร AUSTRAC และเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายมีอำนาจเข้าไปตรวจสอบหลักฐานบันทึกต่างๆ ลายมือชื่อลูกค้า ตลอดจนระบบที่ใช้ในการเก็บบันทึกหลักฐานของผู้ประกอบธุรกิจด้านการเงิน (มาตรา 14A)

นอกจากนี้กฎหมายยังให้อำนาจเจ้าหน้าที่ศุลกากรค้นและยึดเงิน ในกรณีที่มีเหตุผลและความจำเป็นว่าบุคคลใดนำเงินเข้ามาหรือออกนอกประเทศ ซึ่งมีจำนวนตั้งแต่ 5,000 เหรียญขึ้นไปโดยไม่รายงานตามมาตรา 15 (มาตรา 33) และให้อำนาจจับโดยไม่ต้องมีหมายในกรณีที่มีการฝ่าฝืนมาตรา 15 (มาตรา 33A)

5) การอายัดชั่วคราว

ในกรณีที่มีการกระทำฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติแห่งกฎหมายหรือพยายามกระทำการดังกล่าวหรือกรณีที่มีการช่วยเหลือ หรือสนับสนุนบุคคลใดให้กระทำการฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติแห่งกฎหมายนี้ ผู้บริหาร AUSTRAC อาจยื่นคำร้องขอต่อศาลเพื่อให้มีคำสั่งระงับ หรือยับยั้งการกระทำความผิดดังกล่าวหรือมีคำสั่งอายัดเงินไว้เป็นครั้งคราวได้ (มาตรา 32)

6) การฝึกอบรมเจ้าหน้าที่

ผู้ประกอบธุรกิจด้านการเงินหรือสถาบันการเงินมีเจ้าหน้าที่ที่จัดฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ให้มีความชำนาญในการตรวจสอบความถูกต้องของการเปิดบัญชีลูกค้า รวมทั้งตรวจสอบธุรกรรมที่น่าสงสัย เพื่อรายงานให้ AUSTRAC ทราบตลอดจนมีเจ้าหน้าที่ฝึกอบรมให้เจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ความเข้าใจในข้อปฏิบัติต่างๆ ตามที่กฎหมายกำหนด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันการใช้ธนาคารหรือสถาบันการเงินในการปกปิดหรือเปลี่ยนสภาพทรัพย์สินที่ได้มาจากการประกอบอาชญากรรม

7) บทกำหนดโทษ

(1) กำหนดความผิดอาญาแก่บุคคลที่เปิดบัญชีหรือติดต่อธุรกิจกับผู้ประกอบธุรกิจด้านการเงิน โดยใช้ชื่อปลอม (มาตรา 24 (1) (6))

ก. กรณีที่ผู้กระทำความผิดเป็นบุคคลธรรมดา มีโทษปรับไม่เกิน 5,000 เหรียญหรือจำคุกไม่เกิน 2 ปีหรือทั้งจำทั้งปรับ

ข. กรณีที่ผู้กระทำความผิดเป็นนิติบุคคล มีโทษปรับไม่เกิน 25,000 เหรียญ

(2) กำหนดความผิดอาญาแก่ผู้ประกอบธุรกิจด้านการเงิน ซึ่งเจตนาแจ้งข้อมูลเท็จ หรือทำให้เข้าใจผิดในสาระสำคัญ (มาตรา 29 (1) (a) (5))

ก. กรณีที่ผู้กระทำความผิดเป็นบุคคลธรรมดา มีโทษปรับไม่เกิน 10,000 เหรียญ หรือจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ

ข. กรณีที่ผู้กระทำความผิดเป็นนิติบุคคล มีโทษปรับไม่เกิน 50,000 เหรียญ

การกระจายข้อมูล FTR Act กำหนดให้ผู้อำนวยความสะดวก AUSTRAC รวบรวมเก็บรักษาวิเคราะห์และเผยแพร่รายงานต่างๆ ที่ผู้ประกอบธุรกิจด้านการเงินรายงานต่อ AUSTRAC ให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งกฎหมายได้กำหนดว่าหน่วยงานใดบ้างที่สามารถใช้ประโยชน์จากรายงานดังกล่าวได้ (มาตรา 27 และมาตรา 38)

และในปี 2006 ประเทศออสเตรเลีย ได้ออกกฎหมาย Anti-money Laundering and Counter – Terrorism financial and 2006 ซึ่งมีผลบังคับใช้ในปี 2007 โดยกำหนดให้หน่วยงาน AUSTRAC ทำหน้าที่ในการตรวจสอบการทำธุรกรรมที่มีการฟอกเงินโดยวิธีดังต่อไปนี้

- การซื้อที่ดินหรืออาคาร โดยปกปิดพรางชื่อ
- ปกปิดตัวตนที่แท้จริงของผู้ฝากเงิน
- การลักลอบส่งเงินทุนออกไปนอกประเทศ
- การแสดงรายได้เท็จ รวมทั้งการสร้างหนี้เท็จ

- การนำเงินที่ได้จากการประกอบอาชญากรรมเข้าไปผสมผสานกับเงินที่ได้จากธุรกิจที่ถูกต้องตามกฎหมาย

- การนำเงินไปซื้อทองคำ อัญมณี

หน่วยงานบริหารข้อมูลที่ได้รับผิดชอบตาม FTR Act คือ Australian Transaction Reports and Analysis Center หรือ AUSTRAC (เดิมเรียกว่า The Cash Transaction Reports agency หรือ CTRA) เป็นหน่วยงานที่ตั้งขึ้นตามกฎหมาย FTR Act อยู่ภายใต้การดูแลของ Australian Attorney-General มีหน้าที่ในการรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และสืบสวนหาข้อมูลทางการเงินเกี่ยวกับความผิดต่อกฎหมายอาญา และกฎหมายอื่นๆ เพื่อประโยชน์แก่การปฏิบัติงานของฝ่ายบริหารรวมทั้งหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายทางการเงินอื่นๆ⁵⁰ หน่วยงานภายใน AUSTRAC ที่ทำหน้าที่วิเคราะห์มีอยู่ 2 ส่วน คือ

(1) Bilateral Analytical ทำหน้าที่วิเคราะห์ข้อมูลที่จัดเตรียมโดยหน่วยงานปราบปราม เพื่อติดตามร่องรอยทางการเงิน

(2) AUSTRAC Analysis Unit (AAU) ทำหน้าที่วิเคราะห์ข้อมูลที่มีอยู่ของ AUSTRAC เพื่อค้นหาเป้าหมายใหม่ๆ ซึ่งอาจจะยังไม่เป็นที่รู้จักแก่หน่วยงานปราบปรามต่างๆ โดยการสืบหากระแสเงินสดที่ผิดปกติซึ่งอาจจะเป็นตัวชี้ถึงการฟอกเงินหรือการหลีกเลี่ยงภาษี

⁵⁰เมธี กุศลสร้าง. (2539). “กฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินกับบทบาทและภาระหน้าที่ของสถาบันการเงิน”, (วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต) คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, หน้า 77.

บทที่ 3

กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินในประเทศไทย

ในปี พ.ศ. 2542 ประเทศไทยมีการตรากฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินขึ้น มีชื่อว่า “พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542” ซึ่งมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 27 สิงหาคม 2542 เพื่อใช้เป็นกฎหมายหลักในการแก้ไขปัญหาการฟอกเงินในประเทศ ซึ่งกฎหมายดังกล่าวได้มีบทบัญญัติครอบคลุมในเรื่องของการกำหนดความผิดมูลฐานของความผิดฐานฟอกเงิน องค์กรและผู้มีหน้าที่ในการดำเนินงาน องค์กรที่มีหน้าที่ในการรายงานธุรกรรม โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

1. ความผิดฐานฟอกเงินและมาตรการริบทรัพย์สินทางแพ่ง

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 5 ได้บัญญัติว่า “ผู้ใด

(1) โอน รับ โอน หรือเปลี่ยนแปลงสภาพทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดเพื่อชุกซ่อนหรือปกปิดแหล่งที่มาของทรัพย์สินนั้น หรือเพื่อช่วยเหลือผู้อื่นไม่ว่าก่อน ขณะหรือหลังการกระทำความผิด มิให้ต้องรับโทษหรือรับโทษน้อยลงในความผิดมูลฐาน หรือ

(2) กระทำด้วยประการใดๆ เพื่อปกปิดหรืออำพรางลักษณะที่แท้จริงการได้มาแหล่งที่ตั้ง การจำหน่าย การโอน การได้สิทธิใดๆ ซึ่งทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด

(3) ได้มา ครอบครอง หรือใช้ทรัพย์สิน โดยรู้ในขณะที่ได้มา ครอบครอง หรือใช้ทรัพย์สินนั้นว่าเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด
ผู้กระทำความผิดฐานฟอกเงิน”

จากบทบัญญัติดังกล่าวจะเห็นได้ว่า ความผิดฐานฟอกเงินเป็นมาตรการเพื่อใช้โจมตีตัวบุคคล โดยเฉพาะเพื่อให้ได้รับโทษทางอาญา⁵¹ โดยกระบวนการในการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดจะเป็นไปตามกระบวนการยุติธรรมทางอาญา รวมถึงเรื่องของหน้าที่นำสืบว่าจำเลยได้กระทำความผิดหรือไม่ ย่อมเป็นหน้าที่ของฝ่ายโจทก์ที่เป็นผู้กล่าวอ้างข้อเท็จจริงว่าจำเลยกระทำความผิด ในขณะที่

⁵¹ อรรถพ ลิขิตจิตถะ. (2542). ถาม-ตอบเกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (พิมพ์ครั้งที่ 2) กรุงเทพมหานคร: กองนิติการ สำนักงาน ป.ป.ส. สำนักนายกรัฐมนตรื, (เมษายน), หน้า 146.

มาตรการริบทรัพย์สิน เป็นมาตรการที่ใช้โจมตีตัวทรัพย์สิน⁵² เหตุที่ต้องนำมาตรการริบทรัพย์สินทางแพ่งมาใช้ เนื่องจากในบางครั้ง คดีอาญาในส่วนที่เกี่ยวกับการริบทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดยังไม่เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างเพียงพอ เพราะเป็นการยากที่จะพิสูจน์ว่าผู้กระทำผิดได้กระทำความผิดจริง จนปราศจากข้อสงสัย ทำให้อาชญากรไม่เกิดความเกรงกลัวต่อกฎหมาย ดังนั้น มาตรการริบทรัพย์สินทางแพ่งจึงเป็นมาตรการเสริมกับมาตรการลงโทษผู้กระทำความผิดและมาตรการริบทรัพย์สินทางอาญาแก่ผู้กระทำผิดตามกฎหมายอื่นๆ แม้ว่าในผลสุดท้ายจะไม่มีผู้กระทำความผิดที่ถูกลงโทษ ในความผิดที่ถูกกล่าวหาตามคำพิพากษาในคดีอาญาก็ตาม⁵³ ดังนั้น จึงเห็นได้ว่ามาตรการริบทรัพย์สินทางแพ่งเป็นการริบทรัพย์สินที่เน้นที่ตัวทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเป็นหลัก แม้ว่า จะไม่สามารถนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษตามกฎหมายเพราะถือว่าเป็นส่วนที่แยกออกไปต่างหาก โดยจะใช้การดำเนินการทางอาญาต่อตัวผู้กระทำความผิดอีกทางหนึ่ง⁵⁴

ในเรื่องของหน้าที่นำสืบในการขอให้ทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดตกเป็นของแผ่นดินนั้น ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามฟอกเงินได้กำหนดให้ภาระการพิสูจน์ตกอยู่แก่จำเลย โดยได้บัญญัติไว้ในมาตรา 48 วรรคสี่ ว่า “ผู้ทำธุรกรรมซึ่งถูกสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สิน หรือผู้มีส่วนได้เสียในทรัพย์สินจะแสดงหลักฐานว่าเงินหรือทรัพย์สินในการทำธุรกรรมนั้นมีใช้ทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเพื่อให้มีคำสั่งเพิกถอนการยึดหรืออายัดก็ได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง” หรือมาตรา 50 ที่บัญญัติว่า “ผู้ซึ่งอ้างว่าเป็นเจ้าของทรัพย์สินที่พนักงานอัยการร้องขอให้ตกเป็นของแผ่นดินตามมาตรา 49 อาจยื่นคำร้องก่อนศาลมีคำสั่งตามมาตรา 51 โดยแสดงให้เห็นว่า

- (1) ตนเป็นเจ้าของที่แท้จริง และทรัพย์สินนั้นไม่ใช่ทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด หรือ
- (2) ตนเป็นผู้รับโอนโดยสุจริตและมีค่าตอบแทน หรือได้มาโดยสุจริตและตามสมควร ในทางศีลธรรมอันดีหรือในทางกุศลสาธารณะ

⁵² อรรถพ ลิขิตจิตถะ. (2542). ถาม-ตอบเกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: กองนิติการ สำนักงาน ป.ป.ส. สำนักนายกรัฐมนตรื, (เมษายน), หน้า 146.

⁵³ วีระพงษ์ บุญโยภาส. (2547). กระบวนการยุติธรรมกับกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์นิติธรรม, (ตุลาคม), หน้า 48.

⁵⁴ อรรถพ ลิขิตจิตถะ, เรื่องเดียวกัน, หน้า 176.

ผู้ซึ่งอ้างว่าเป็นผู้รับประโยชน์ในทรัพย์สินที่พนักงานอัยการร้องขอให้ตกเป็นของแผ่นดินตามมาตรา 49 อาจยื่นคำร้องขอคุ้มครองสิทธิของตนก่อนศาลมีคำสั่งโดยแสดงให้เห็นว่าตนเป็นผู้รับประโยชน์โดยสุจริตและมีค่าตอบแทน หรือได้มาซึ่งประโยชน์โดยสุจริตและตามสมควรในทางศีลธรรมอันดี หรือในทางกุศลสาธารณะ

2. ความผิดมูลฐาน

ความผิดมูลฐาน คือ ความผิดทางอาญาที่ระบุไว้ในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 3⁵⁵ โดยกำหนดมาตรการในการลงโทษทางอาญากับผู้ที่ฟอกเงินหรือ

⁵⁵พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542

มาตรา 3 ในพระราชบัญญัตินี้

“ความผิดมูลฐาน” หมายความว่า

- (1) ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดหรือกฎหมายว่าด้วยมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด
- (2) ความผิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์หรือความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาในความผิดเกี่ยวกับเพศ เฉพาะที่เกี่ยวกับการเป็นธุระจัดหา ล่อไป พาไป หรือรับไว้เพื่อการอนาจารซึ่งชายหรือหญิง เพื่อสนองความใคร่ของผู้อื่น หรือความผิดฐานพรากเด็กและผู้เยาว์ เฉพาะที่เกี่ยวกับการกระทำเพื่อหากำไรหรือเพื่ออนาจาร หรือโดยทุจริตซื้อ จำหน่าย หรือรับตัวเด็กหรือผู้เยาว์ซึ่งถูกพรากนั้น หรือความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี เฉพาะที่เกี่ยวกับการเป็นธุระจัดหา ล่อไปหรือชักพาไป เพื่อให้บุคคลนั้นกระทำการค้าประเวณี หรือที่เกี่ยวกับการเป็นเจ้าของกิจการการค้าประเวณี ผู้ดูแลหรือผู้จัดการกิจการค้าประเวณี หรือสถานการค้าประเวณี หรือเป็นผู้ควบคุมผู้กระทำการค้าประเวณีในสถานการค้าประเวณี
- (3) ความผิดเกี่ยวกับการฉ้อโกงประชาชนตามประมวลกฎหมายอาญาหรือความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน
- (4) ความผิดเกี่ยวกับการชักออกหรือฉ้อโกงหรือประทุษร้ายต่อทรัพย์สินหรือกระทำโดยทุจริตตามกฎหมายว่าด้วยธุรกิจสถาบันการเงิน หรือกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ซึ่งกระทำโดยกรรมการหรือผู้จัดการ หรือบุคคลใด ซึ่งรับผิดชอบหรือมีประโยชน์เกี่ยวข้องในการดำเนินงานของสถาบันการเงินนั้น
- (5) ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยความผิดของพนักงานในองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่หรือทุจริตต่อหน้าที่ตามกฎหมายอื่น
- (6) ความผิดเกี่ยวกับการกรรโชก หรือริดเอาทรัพย์สินที่กระทำโดยอ้างอำนาจอั้งยี่ หรือช่องโจร ตามประมวลกฎหมายอาญา
- (7) ความผิดเกี่ยวกับการลักลอบหนีศุลกากรตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร
- (8) ความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายตามประมวลกฎหมายอาญา
- (9) ความผิดเกี่ยวกับการพนันตามกฎหมายว่าด้วยการพนัน เฉพาะความผิดที่เกี่ยวกับการเป็นผู้จัดให้มีการเล่นการพนัน โดยไม่ได้รับอนุญาต โดยมีวงเงินในการกระทำความผิดรวมกันมีมูลค่าตั้งแต่ห้าล้านบาทขึ้นไป หรือเป็นการจัดให้มีการเล่นการพนันทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์

ทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำซึ่งเป็นความผิดมูลฐาน หรือจากการสนับสนุนช่วยเหลือการกระทำ ซึ่งเป็นความผิดมูลฐาน⁵⁶ ดังนั้น การกระทำที่จะเป็นความผิดฐานฟอกเงินต้องเป็นการกระทำต่อเงิน

(10) ความผิดเกี่ยวกับการเป็นสมาชิกอั้งยี่ตามประมวลกฎหมายอาญา หรือการมีส่วนร่วมในองค์กร อาชญากรรมที่มีกฎหมายกำหนดเป็นความผิด

(11) ความผิดเกี่ยวกับการรับของโจรตามประมวลกฎหมายอาญา เฉพาะที่เกี่ยวกับการช่วยจำหน่าย ซื้อ รับจํานำ หรือรับไว้ด้วยประการใดซึ่งทรัพย์สินที่ได้มาโดยการกระทำความผิดอันมีลักษณะเป็นการค้า

(12) ความผิดเกี่ยวกับการปลอมหรือการแปลงเงินตรา ดวงตรา แสตมป์ และตั๋วตามประมวล กฎหมายอาญาอันมีลักษณะเป็นการค้า

(13) ความผิดเกี่ยวกับการค้าตามประมวลกฎหมายอาญาเฉพาะที่เกี่ยวกับการปลอม หรือการละเมิด ทรัพย์สินทางปัญญาของสินค้า หรือความผิดตามกฎหมายที่เกี่ยวกับการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาอันมีลักษณะ เป็นการค้า

(14) ความผิดเกี่ยวกับการปลอมเอกสารสิทธิ บัตรอิเล็กทรอนิกส์ หรือหนังสือเดินทางตามประมวล กฎหมายอาญาอันมีลักษณะเป็นปกติธุระหรือเพื่อการค้า

(15) ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินทางวัฒนธรรมชาติหรือสิ่งแวดลอม โดยการใช้ยึดถือ หรือครอบครอง ทรัพย์สินทางวัฒนธรรมชาติหรือกระบวนการเล่นหาประโยชน์จากทรัพย์สินทางวัฒนธรรมชาติโดยมิชอบด้วยกฎหมายอันมี ลักษณะเป็นการค้า

(16) ความผิดเกี่ยวกับการประทุษร้ายต่อชีวิตหรือร่างกายจนเป็นเหตุให้เกิดอันตรายสาหัสตาม ประมวลกฎหมายอาญา เพื่อให้ได้ประโยชน์ซึ่งทรัพย์สิน

(17) ความผิดเกี่ยวกับการหน่วงเหนี่ยวหรือกักขังผู้อื่นตามประมวลกฎหมายอาญาเฉพาะกรณีเพื่อ เรียกหรือรับผลประโยชน์หรือเพื่อต่อรองให้ได้รับผลประโยชน์อย่างใดอย่างหนึ่ง

(18) ความผิดเกี่ยวกับการลักทรัพย์ กรรโชก ริดเอาทรัพย์ ชิงทรัพย์ ปล้นทรัพย์ ฉ้อโกง หรือยักยอก ตามประมวลกฎหมายอาญาอันมีลักษณะเป็นปกติธุระ

(19) ความผิดเกี่ยวกับการกระทำอันเป็นโจรสลัดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปราม การกระทำอันเป็นโจรสลัด

(20) ความผิดเกี่ยวกับการกระทำอันไม่เป็นธรรมเกี่ยวกับการซื้อขายหลักทรัพย์ตามกฎหมายว่าด้วย หลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ หรือความผิดเกี่ยวกับการกระทำอันไม่เป็นธรรมเกี่ยวกับสัญญาซื้อขายล่วงหน้า ตามกฎหมายว่าด้วยสัญญาซื้อขายล่วงหน้า หรือความผิดเกี่ยวกับการกระทำอันไม่เป็นธรรมที่มีผลกระทบต่อราคา การซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้าหรือเกี่ยวกับการใช้ข้อมูลภายในตามกฎหมายว่าด้วยการซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า

(21) ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิงและสิ่งเทียม อาวุธปืน เฉพาะที่เป็นการค้าอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน และวัตถุระเบิด และความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการ ควบคุมยุทธภัณฑ์เฉพาะที่เป็นการค้ายุทธภัณฑ์เพื่อนำไปใช้ในการก่อการร้ายการรบ หรือการสงคราม.

⁵⁶สีหนาท ประยูรรัตน์. (2542). เอกสารประกอบการบรรยายเรื่อง การดำเนินคดีอาญาตาม พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542, หน้า 1.

หรือทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดบางประเภทตามที่พระราชบัญญัติดังกล่าวกำหนดเท่านั้น หากเป็นความผิดอาญาฐานอื่น ก็ไม่เข้าลักษณะเป็นความผิดมูลฐาน

นอกจากนี้ ยังมีความผิดตามกฎหมายอื่นอีก 8 ความผิดมูลฐานที่ถูกกำหนดให้เป็น ความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมีดังต่อไปนี้

1. ความผิดเกี่ยวกับการกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อจูงใจให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ลงคะแนนให้แก่ตนเองหรือผู้สมัครอื่น ใ้หวัดเว้นการลงคะแนนให้แก่ผู้สมัคร หรือการชักชวนให้ ไปลงคะแนนไม่เลือกผู้ใดเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่า ด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพ.ศ.2561⁵⁷

2. ความผิดเกี่ยวกับการกระทำเพื่อจูงใจให้ผู้อื่นสมัครเข้ารับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา หรือถอนการสมัคร หรือกระทำการใดๆ อันไม่ชอบด้วยกฎหมาย ให้ผู้นั้นหมดสิทธิที่จะเลือกหรือ ได้รับเลือก หรือเพื่อจูงใจให้ผู้สมัครหรือผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงคะแนนหรือไม่ลงคะแนนให้แก่ผู้ใด ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาพ.ศ. 2561⁵⁸

⁵⁷พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพ.ศ.2561 มาตรา 73 ห้ามมิให้ผู้สมัครหรือผู้ใดกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อจูงใจให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ลงคะแนนให้แก่ตนเองหรือผู้สมัครอื่น ใ้หวัดเว้นการลงคะแนนให้แก่ผู้สมัคร หรือการชักชวนให้ไปลงคะแนนไม่ เลือกผู้ใดเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ด้วยวิธีการดังต่อไปนี้

- (1) จัดทำ ให้ เสนอให้ สัญญาว่าจะให้ หรือจัดเตรียมเพื่อจะให้ ทรัพย์สิน หรือผลประโยชน์ใด อันอาจคำนวณเป็นเงินได้แก่ผู้ใด
- (2) ให้ เสนอให้ หรือสัญญาว่าจะให้เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดไม่ว่าจะโดยตรงหรือโดย อ้อมแก่ชุมชน สมาคม มูลนิธิ วัด สถานศึกษา สถานสงเคราะห์ หรือสถาบันอื่นใด
- (3) ทำการ โฆษณาหาเสียงด้วยการจัดให้มีมหรสพหรือการรื่นเริงต่าง ๆ
- (4) เลี้ยงหรือรับจะจัดเลี้ยงผู้ใด
- (5) หลอกลวง บังคับ ชูเชิญ ใช้อิทธิพลคุกคาม ใ้ร้ายด้วยความเท็จ หรือจูงใจให้เข้าใจผิดใน คะแนนนิยมของผู้สมัครหรือพรรคการเมือง

ความใน (3) มิให้ใช้บังคับแก่ผู้สมัครที่ใช้ความรู้ความสามารถทางศิลปะของตน หาเสียงให้แก่ ตนเองโดยไม่ใช้อุปกรณ์ในการแสดงมหรสพ

ความผิดตาม (1) หรือ (2) ให้ถือว่าเป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและ ปราบปรามการฟอกเงิน และให้คณะกรรมการมีอำนาจสั่งเรื่องให้สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจได้.

⁵⁸พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาพ.ศ.2561 มาตรา 77 ผู้ใดกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้เพื่อจูงใจให้ผู้อื่นสมัครเข้ารับเลือกเป็น สมาชิกวุฒิสภา หรือถอนการสมัคร หรือกระทำการใดๆ อันไม่ชอบด้วยกฎหมาย ให้ผู้นั้นหมดสิทธิที่จะเลือกหรือ

3. ความผิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ. 2556⁵⁹

4. ความผิดเกี่ยวกับการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง พ.ศ. 2559⁶⁰

ได้รับเลือก หรือเพื่อจูงใจให้ผู้สมัครหรือผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงคะแนนหรือไม่ลงคะแนนให้แก่ผู้ใด ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นมีกำหนดยี่สิบปี

(1) จัดทำ ให้ เสนอ ให้ สัญญาว่าจะให้ หรือจัดเตรียมเพื่อจะให้ ทรัพย์สิน หรือผลประโยชน์อื่นใด อันอาจคำนวณเป็นเงินได้แก่ผู้ใด

(2) ทำการแนะนำตัวด้วยการจัดให้มีมหรสพหรือการรื่นเริงต่างๆ

(3) เลี้ยงหรือรับจะจัดเลี้ยงผู้ใด

(4) หลอกลวง บังคับ ชูเชิญ ใช้อิทธิพลคุกคาม ใสร้ายด้วยความเท็จ หรือจูงใจให้บุคคลอื่นเข้าใจผิด ในคุณสมบัติ ความรู้ความสามารถ หรือชื่อเสียงเกียรติคุณของผู้สมัครใด

ความผิดตาม (1) ให้ถือเป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และให้คณะกรรมการมีอำนาจส่งเรื่องให้สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจได้.

⁵⁹พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ. 2556 มาตรา 22 ให้การกระทำความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติตามพระราชบัญญัตินี้ เป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

⁶⁰พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง พ.ศ.2559

มาตรา 25 ผู้ใดจัดหา รวบรวม หรือดำเนินการทางการเงินหรือทรัพย์สินหรือดำเนินการด้วยประการใดๆ เพื่อการก่อการร้าย หรือโดยรู้อยู่แล้วว่าผู้ได้รับประโยชน์ทางการเงินหรือทรัพย์สินหรือจากการดำเนินการนั้นเป็นบุคคลที่ถูกกำหนด หรือโดยเจตนาให้เงินหรือทรัพย์สินหรือการดำเนินการนั้นถูกนำไปใช้เพื่อสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมใดๆ ของบุคคลที่ถูกกำหนดหรือของบุคคล คณะบุคคล นิติบุคคล หรือองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการก่อการร้าย ผู้นั้นกระทำความผิดฐานสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่สี่หมื่นบาทถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ผู้ใดจัดหา รวบรวม หรือดำเนินการทางการเงินหรือทรัพย์สิน หรือดำเนินการด้วยประการใดๆ เพื่อการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง หรือโดยรู้อยู่แล้วว่าผู้ได้รับประโยชน์ทางการเงินหรือทรัพย์สินหรือจากการดำเนินการนั้นเป็นบุคคลที่ถูกกำหนด หรือโดยเจตนาให้เงินหรือทรัพย์สินหรือการดำเนินการนั้นถูกนำไปใช้เพื่อสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมใดๆ ของบุคคลที่ถูกกำหนดหรือของบุคคล คณะบุคคล นิติบุคคล หรือองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง ผู้นั้นกระทำความผิดฐานสนับสนุนทางการเงิน

5. ความผิดเกี่ยวกับการสนับสนุนทางการเงินแก่การแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง พ.ศ. 2559

6. ความผิดเกี่ยวกับการหลีกเลียงหรือฉ้อโกงภาษีตามพระราชบัญญัติให้ใช้บทบัญญัติแห่งประมวลรัษฎากร พุทธศักราช 2481⁶¹

7. ความผิดเกี่ยวกับการบังคับใช้แรงงานหรือบริการ ที่เป็นเหตุให้ผู้ถูกระงับได้รับอันตรายสาหัส หรือถึงแก่ความตายตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551⁶²

แก่การแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่สี่หมื่นบาทถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ผู้สนับสนุนหรือผู้สมคบกันในการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง ต้องระวางโทษเช่นเดียวกับตัวการในการกระทำความผิดนั้น

นิติบุคคลใดกระทำความผิดหรือพยายามกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง หรือเป็นผู้สนับสนุนหรือผู้สมคบในการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสองต้องระวางโทษปรับตั้งแต่ห้าแสนบาทถึงสองล้านบาท

ในกรณีที่การกระทำความผิดของนิติบุคคลตามวรรคสี่เกิดจากการสั่งการหรือการกระทำของกรรมการ หรือผู้จัดการ หรือบุคคลใดซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคลนั้น หรือในกรณีที่บุคคลดังกล่าวมีหน้าที่ต้องสั่งการหรือทำการและละเว้นไม่สั่งการหรือไม่ทำการจนเป็นเหตุให้นิติบุคคลนั้นกระทำความผิด ผู้นั้นต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่สี่หมื่นบาทถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ให้ความผิดตามมาตรา นี้ เป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

⁶¹พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 45) พ.ศ. 2560

มาตรา 37 ตริ ความผิดตามมาตรา 37 มาตรา 37 ทวิ หรือมาตรา 90/4 ที่ผู้กระทำความผิดเป็นผู้มีหน้าที่เสียภาษีอากรหรือนำส่งภาษีอากร และเป็นความผิดที่เกี่ยวกับจำนวนภาษีอากรที่หลีกเลียงหรือฉ้อโกงตั้งแต่สิบล้านบาทต่อปีภาษีขึ้นไป หรือจำนวนภาษีอากรที่ขอคืน โดยความเท็จโดยฉ้อโกงหรืออุบาย หรือโดยวิธีการอื่นใดทำนองเดียวกัน ตั้งแต่สองล้านบาทต่อปีภาษีขึ้นไป และผู้มีหน้าที่เสียภาษีอากรหรือนำส่งภาษีอากรดังกล่าวได้กระทำในลักษณะที่เป็นกระบวนการหรือเป็นเครือข่าย โดยสร้างธุรกรรมอันเป็นเท็จหรือปกปิดเงินได้พึงประเมินหรือรายได้ เพื่อหลีกเลียงหรือฉ้อโกงภาษีอากร และมีพฤติกรรมปกปิดหรือซ่อนเร้นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเพื่อมิให้ติดตามทรัพย์สินนั้นได้ ให้ถือว่าความผิดดังกล่าวเป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เมื่ออธิบดีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการพิจารณาตัดสินกรองความคิดทางภาษีอากรที่เข้าข่ายความผิดมูลฐานส่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องให้สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินแล้ว ให้ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินต่อไป

คณะกรรมการตามวรรคหนึ่งประกอบด้วยอธิบดี รองอธิบดีและที่ปรึกษากรมสรรพากรทุกคน.

8. ความผิดเกี่ยวกับการกระทำการเพื่อจูงใจให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงคะแนนให้แก่ตนเอง หรือผู้สมัครอื่น ใ้หวัดเว้นการลงคะแนนให้แก่ผู้สมัคร หรือการชักชวนให้ไปลงคะแนนไม่เลือก ผู้ใดเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นพ.ศ. 2562⁶³

⁶²พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551 พ.ศ. 2562

มาตรา 14 ให้ความผิดตามมาตรา 6/1 ที่เป็นเหตุให้ผู้ถูกระทำได้รับอันตรายสาหัส หรือถึงแก่ความตาย เป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

⁶³ตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562

มาตรา 65 ห้ามมิให้ผู้สมัครหรือผู้ใดกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อจูงใจให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงคะแนนให้แก่ตนเองหรือผู้สมัครอื่น ใ้หวัดเว้นการลงคะแนนให้แก่ผู้สมัคร หรือการชักชวนให้ไปลงคะแนนไม่เลือกผู้ใดเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ด้วยวิธีการ ดังต่อไปนี้

(1) จัดทำ ให้ เสนอให้ สัญญาว่าจะให้ หรือจัดเตรียมเพื่อจะให้ ทรัพย์สิน หรือผลประโยชน์อื่นใด อันอาจคำนวณเป็นเงินได้แก่ผู้ใด

(2) ให้ เสนอให้ หรือสัญญาว่าจะให้เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดไม่ว่าจะโดยตรงหรือโดยอ้อมแก่ชุมชน สมาคม มูลนิธิ วัดหรือศาสนสถานอื่น สถานศึกษา สถานสงเคราะห์ หรือสถาบันอื่นใด

(3) ทำการ โฆษณาหาเสียงด้วยการจัดให้มีมหรสพหรือการรื่นเริงต่าง ๆ

(4) เลี้ยงหรือรับจะจัดเลี้ยงผู้ใด

(5) หลอกลวง บังคับ ชูเชิญ ใช้อิทธิพลคุกคาม ใ้สร้าด้วยความเท็จ หรือจูงใจให้เข้าใจผิดในคะแนนนิยมของผู้สมัครใด

ห้ามมิให้สมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นผู้ใดกระทำการตามวรรคหนึ่ง เว้นแต่เป็นการกระทำตามหน้าที่และอำนาจที่มีกฎหมายบัญญัติไว้ ในกรณีที่ต้องคัดปรกครองส่วนท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น หรือปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อนุมัติโครงการหรือกิจกรรมใหม่ที่มีลักษณะตามวรรคหนึ่งภายในเก้าสิบวันก่อนวันครบวาระการดำรงตำแหน่งหรือก่อนการลาออกจากตำแหน่งของผู้บริหารท้องถิ่น แล้วแต่กรณี ให้ถือว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น หรือปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นกระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนข้อห้ามตามวรรคหนึ่ง เว้นแต่โครงการหรือกิจกรรมดังกล่าวมีลักษณะเป็นการบรรเทาทุกข์จากภัยธรรมชาติหรือภัยพิบัติสาธารณะ หรือเป็นโครงการหรือกิจกรรมต่อเนื่องที่กระทำเป็นปกติอยู่แล้ว หรือเป็นโครงการที่ดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรี

การประกาศนโยบายหรือการดำเนินการตามแนวทางในการแก้ไขปัญหาตามหน้าที่และอำนาจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยวิธีการใช้จ่ายจากเงินงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมิให้ถือว่าเป็นกรณีตาม (1) หรือ (2) เว้นแต่เป็นการโฆษณาหาเสียงเกี่ยวกับนโยบายที่ไม่สอดคล้องกับหน้าที่และอำนาจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3. คณะกรรมการและผู้มีหน้าที่ในการดำเนินงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

3.1 คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน(คณะกรรมการ ปปง.)

คณะกรรมการ ปปง.⁶⁴ จัดตั้งขึ้นเพื่อเป็นกลไกในการกำหนดนโยบายควบคุมถ่วงดุลอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ตลอดจนเสนอมาตรการ ความเห็น และข้อเสนอแนะที่เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย⁶⁵

ในกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมีเหตุอันควรสงสัยว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใด ดำเนินการใดอันมีลักษณะต้องห้ามตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาและวินิจฉัย เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งวินิจฉัยว่าการดำเนินการนั้นมีลักษณะเป็นการต้องห้ามดังกล่าว ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งสั่งให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นดำเนินการตามควรแก่กรณีต่อไป

ความคิดตาม (1) หรือ (2) ให้ถือว่าเป็นความคิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจส่งเรื่องให้สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจได้.

⁶⁴พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542

มาตรา 24 ให้มีคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินคณะหนึ่ง เรียกโดยย่อว่า “คณะกรรมการ ปปง.” ประกอบด้วย

(1) ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนสี่คนซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้ง เป็นกรรมการ

(2) ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ ปลัดกระทรวงยุติธรรม เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ อัยการสูงสุด ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย เลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์และเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เป็นกรรมการ

(3) เลขาธิการเป็นกรรมการและเลขานุการ

ให้คณะกรรมการทั้งสิบสี่คนเลือกกันเองเป็นประธานกรรมการคนหนึ่ง และรองประธานกรรมการอีกคนหนึ่ง โดยประธานกรรมการต้องได้รับคะแนนเสียงสองในสามของจำนวนกรรมการทั้งหมด

ให้คณะกรรมการแต่งตั้งข้าราชการในสำนักงานจำนวนไม่เกินสองคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ กรรมการตาม (2) อาจมอบหมายให้ผู้ดำรงตำแหน่งรองหรือตำแหน่งไม่ต่ำกว่าระดับอธิบดีหรือเทียบเท่าซึ่งมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ในคณะกรรมการมาเป็นกรรมการแทนก็ได้และเมื่อได้มอบหมายผู้ใดแล้วให้ผู้ที่ได้รับมอบหมายนั้นเป็นกรรมการตาม (2) แทนผู้มอบหมาย.

⁶⁵พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542

มาตรา 25 ให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(1) เสนอมาตรการ ความเห็น และข้อเสนอแนะที่เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และการต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายต่อคณะรัฐมนตรี

3.2 คณะกรรมการธุรกรรม

ในการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เพื่อเป็นการกีดกันกรอง และรับประกันความยุติธรรมให้กับบุคคลที่ถูกดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สิน และเพื่อให้การตรวจสอบและการยับยั้งการทำธุรกรรม ตลอดจนการยึดทรัพย์สิน เป็นไปตามกฎหมาย จึงได้กำหนดให้คณะกรรมการธุรกรรม⁶⁶มีอำนาจในการตรวจสอบธุรกรรมหรือทรัพย์สิน

(2) กำกับดูแล ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติของสำนักงานตามพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย

(3) กำกับ ดูแล และควบคุมให้คณะกรรมการธุรกรรม สำนักงาน และเลขานุการปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นอิสระและสามารถตรวจสอบได้ รวมทั้งระงับหรือยับยั้งการกระทำใดของคณะกรรมการธุรกรรม สำนักงาน และเลขานุการ ที่เห็นว่าเป็นการเลือกปฏิบัติหรือเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน ทั้งนี้ ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

ระเบียบตามวรรคหนึ่งต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการด้วยคะแนนเสียงสองในสามของจำนวนกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ และต้องประกาศในราชกิจจานุเบกษาก่อนจึงจะใช้บังคับได้ ในระหว่างที่ยังไม่มีระเบียบตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการดำเนินการไปตามที่เห็นสมควร

(4) กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการประเมินความเสี่ยงที่เกี่ยวกับการฟอกเงินหรือการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายที่อาจเกิดจากการทำธุรกรรมของหน่วยงานของรัฐหรือกิจการบางประเภทที่ไม่ต้องรายงานการทำธุรกรรมตามพระราชบัญญัตินี้และเสนอแนะแนวทางปฏิบัติเพื่อป้องกันความเสี่ยงดังกล่าว

(5) ออกระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง หรือกำหนดหลักเกณฑ์ใดๆ ที่เกี่ยวข้องกัอำนาจของคณะกรรมการธุรกรรม รวมตลอดทั้งออกระเบียบหรือประกาศอื่นใดที่พระราชบัญญัตินี้กำหนดให้เป็นอำนาจของคณะกรรมการ ทั้งนี้ ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง หรือหลักเกณฑ์ใดที่กำหนดให้ประชาชนต้องปฏิบัติ ต้องประกาศในราชกิจจานุเบกษาก่อนจึงจะใช้บังคับได้

(6) คัดเลือกบุคคลที่สมควรดำรงตำแหน่งเลขานุการเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีดำเนินการต่อไป

(7) วางระเบียบในการดำเนินการกับข้อมูลหรือเอกสารเพื่อใช้เป็นพยานหลักฐานในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย

(8) ปฏิบัติการอื่นตามพระราชบัญญัตินี้หรือตามที่มีกฎหมายบัญญัติให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ

หลักเกณฑ์และวิธีการคัดเลือกตาม (6) ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด.

⁶⁶พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542

มาตรา 32 ให้มีคณะกรรมการธุรกรรมคณะหนึ่ง ประกอบด้วย

(1) บุคคลซึ่งได้รับการคัดเลือกตามมาตรา 32/1 จำนวนสี่คน เป็นกรรมการ

(2) เลขานุการ เป็นกรรมการและเลขานุการ

ให้คณะกรรมการธุรกรรมทั้งห้าคนเลือกกรรมการตาม (1) เป็นประธานกรรมการคนหนึ่ง

ที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด และมีอำนาจในการออกคำสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินไว้ได้ชั่วคราว ระยะเวลาหนึ่งเพื่อป้องกันมิให้ผู้กระทำความผิดเคลื่อนย้าย โอน ทรัพย์สินที่อาจเกี่ยวข้องกับกระทำความผิด⁶⁷

4. สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (สำนักงาน ปปง.)

4.1 พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 กำหนดให้จัดตั้งสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินขึ้นเป็นส่วนราชการที่ไม่สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวง หรือทบวง และปฏิบัติหน้าที่โดยอิสระและเป็นกลาง ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการให้เป็นไปตามมติของคณะกรรมการ คณะกรรมการธุรกรรมและปฏิบัติงานธุรกรรมอื่น รวมทั้งรับรายงานการทำธุรกรรมกำหนดแนวทางปฏิบัติ กำกับ ตรวจสอบ และประเมินผลการปฏิบัติตามกฎหมายของผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมต่อสำนักงาน ปปง.⁶⁸

หลักเกณฑ์ วิธีการในการประชุม และการออกคำสั่งใดๆ ของคณะกรรมการธุรกรรม ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการธุรกรรมกำหนดด้วยความเห็นชอบของคณะกรรมการ

ระเบียบดังกล่าวเมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

⁶⁷พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 34 ให้คณะกรรมการธุรกรรมมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (1) ตรวจสอบธุรกรรมหรือทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด
- (2) สั่งยับยั้งการทำธุรกรรมตามมาตรา 35 หรือมาตรา 36
- (3) ดำเนินการตามมาตรา 48
- (4) เสนอรายงานการปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ต่อคณะกรรมการ
- (5) กำกับ ดูแล และควบคุมให้สำนักงานและเลขาธิการปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นอิสระและตรวจสอบได้

(5/1) ออกระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง หรือกำหนดหลักเกณฑ์ใดๆ เพื่อให้สำนักงานปฏิบัติในส่วนที่เกี่ยวข้องกับอำนาจของคณะกรรมการธุรกรรม ทั้งนี้ ต้องสอดคล้องกับระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง หรือหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนดและต้องประกาศในราชกิจจานุเบกษา

(6) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย.

⁶⁸พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542

มาตรา 40 ให้จัดตั้งสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เรียกโดยย่อว่า “สำนักงาน ปปง.” ขึ้นเป็นส่วนราชการที่ไม่สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวง หรือทบวง ปฏิบัติหน้าที่โดยอิสระและเป็นกลาง มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(1) ดำเนินการให้เป็นไปตามมติของคณะกรรมการ คณะกรรมการธุรกรรมและปฏิบัติงานธุรกรรมอื่น

4.2 การบังคับบัญชา

กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินได้กำหนดให้มีเลขาธิการ มีหน้าที่ควบคุมดูแลซึ่งราชการของสำนักงาน ปปง. และเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการ พนักงาน และลูกจ้าง ซึ่งปฏิบัติงานในสำนักงาน ปปง. และขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี โดยจะให้มีรองเลขาธิการ เป็นผู้ช่วยสั่งและปฏิบัติงานตามที่เลขาธิการมอบหมายก็ได้ และเลขาธิการต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วย

(2) รับรายงานการทำธุรกรรม และแจ้งตอบการรับรายงาน รวมทั้งการรับรายงานและข้อมูล เกี่ยวกับการทำธุรกรรมที่ได้มาโดยทางอื่น

(3) รับหรือส่งรายงานหรือข้อมูลเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่น หรือตาม ข้อตกลงที่ได้จัดทำขึ้นระหว่างหน่วยงานในประเทศหรือต่างประเทศ

(3.1) กำหนดแนวทางปฏิบัติ กำกับ ตรวจสอบ และประเมินผลการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ของ ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมต่อสำนักงาน

(3.2) ประเมินความเสี่ยงระดับชาติที่เกี่ยวกับการฟอกเงินหรือการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อ การร้ายเพื่อจัดทำนโยบายและกำหนดยุทธศาสตร์ด้านการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการต่อต้านการ สนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายเสนอต่อคณะกรรมการและคณะรัฐมนตรี รวมทั้งแจ้งผลการประเมิน ความเสี่ยงดังกล่าวไปยังหน่วยงานกำกับดูแลผู้มีหน้าที่รายงานตามมาตรา 13 และมาตรา 16 และหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการใดๆ ในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินหรือการต่อต้านการสนับสนุนทางการเงิน แก่การก่อการร้าย

(3.3) จัดทำแผนปฏิบัติการร่วมกับส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องที่จะดำเนินการให้ เป็นไปตามนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการต่อต้านการสนับสนุน ทางการเงินแก่การก่อการร้าย

(3.4) แจ้งรายชื่อผู้มีหน้าที่รายงานตามมาตรา 13 และมาตรา 16 ซึ่งไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ หรือกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายไปยังหน่วยงานกำกับ ดูแลผู้มีหน้าที่รายงานตามมาตรา 13 และมาตรา 16 เพื่อพิจารณาดำเนินการตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องต่อไป

(3.5) ส่งเสริมความร่วมมือของประชาชนเกี่ยวกับการให้ข้อมูลข่าวสารเพื่อการป้องกันและ ปราบปรามการฟอกเงินและการต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย

(4) เก็บ รวบรวมข้อมูล สถิติ ตรวจสอบ และติดตามประเมินผลการดำเนินการตาม พระราชบัญญัตินี้ และวิเคราะห์รายงานหรือข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับการทำธุรกรรม และประเมินความเสี่ยงที่เกี่ยวกับการ ฟอกเงินหรือการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย

(5) เก็บรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้

(6) จัดให้มีโครงการที่เกี่ยวกับการเผยแพร่ความรู้ การให้การศึกษา และฝึกอบรมในด้าน ต่างๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ หรือช่วยเหลือหรือสนับสนุนทั้งภาครัฐและภาคเอกชนให้มี การจัดโครงการดังกล่าว

(7) ปฏิบัติการอื่นตามพระราชบัญญัตินี้หรือตามกฎหมายอื่น.

ความอิสระ⁶⁹ ทั้งนี้ การดำรงตำแหน่งของเลขาธิการสำนักงาน ปปง. มีวาระการดำรงตำแหน่ง 4 ปี และให้ดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว⁷⁰

4.3 อำนาจหน้าที่เลขาธิการ ปปง.

4.3.1 ในกรณีจำเป็นหรือเร่งด่วน เลขาธิการมีอำนาจออกคำสั่งยับยั้งการทำธุรกรรมในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยและมีพยานหลักฐานอันสมควรว่าธุรกรรมใดเกี่ยวข้องกับหรืออาจเกี่ยวข้องกับกระทำความผิดมูลฐานหรือความผิดฐานฟอกเงินไว้ก่อนได้ภายในเวลาที่กำหนดแต่ไม่เกินสามวันทำการแล้วรายงานต่อคณะกรรมการธุรกรรมตามมาตรา 35⁷¹

4.3.2 มีหนังสือสอบถามหรือเรียกให้สถาบันการเงิน ส่วนราชการ องค์กร หรือหน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ แล้วแต่กรณี ส่งเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องมาเพื่อให้ถ้อยคำส่งคำชี้แจงเป็นหนังสือ หรือส่งบัญชี เอกสาร หรือหลักฐานใดๆ มาเพื่อตรวจสอบหรือเพื่อประกอบการพิจารณาตามมาตรา 38 (1)

4.3.3 มีหนังสือสอบถามหรือเรียกบุคคลใดๆ มาเพื่อให้ถ้อยคำ ส่งคำชี้แจงเป็นหนังสือ หรือส่งบัญชี เอกสาร หรือหลักฐานใดๆ มาเพื่อตรวจสอบหรือเพื่อประกอบการพิจารณาตามมาตรา 38 (2)

⁶⁹ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542

มาตรา 41 ให้มีเลขาธิการคนหนึ่งมีหน้าที่ควบคุมดูแลโดยทั่วไปซึ่งราชการของสำนักงานและเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการ พนักงาน และลูกจ้าง ซึ่งปฏิบัติงานในสำนักงานขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี โดยจะให้มีรองเลขาธิการเป็นผู้ช่วยสั่งและปฏิบัติงานตามที่เลขาธิการมอบหมายก็ได้

เลขาธิการต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความอิสระตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้

⁷⁰ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542

มาตรา 44 เลขาธิการมีวาระการดำรงตำแหน่งสี่ปีนับแต่วันที่พระมหากษัตริย์ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง และให้ดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว

ให้เลขาธิการได้รับเงินเพิ่มพิเศษเพื่อประกันความเป็นอิสระและเป็นกลางในอัตราซึ่งรวมกันกับเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่งแล้วเทียบเท่ากับเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่งของปลัดกระทรวง และให้ได้รับเงินเพิ่มพิเศษจนกว่าจะออกจากราชการ

ให้ข้าราชการของสำนักงานซึ่งได้รับแต่งตั้งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน และในการกำหนดให้ได้รับเงินเพิ่มสำหรับตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษต้องคำนึงถึงภาระหน้าที่ คุณภาพของงาน และการดำรงตนอยู่ในความซื่อสัตย์โดยเปรียบเทียบกับค่าตอบแทนของผู้ปฏิบัติงานอื่นในกระบวนการยุติธรรมด้วย ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามระเบียบคณะกรรมการ โดยได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง.

⁷¹ มาตรา 35 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551.

4.3.4 เข้าไปในเคสสถาน สถานที่ หรือยานพาหนะใดๆ ที่มีเหตุอันควรสงสัยว่า มีการซุกซ่อนหรือเก็บรักษาทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด หรือพยานหลักฐานที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดฐานฟอกเงิน เพื่อตรวจค้นหรือเพื่อประโยชน์ในการติดตาม ตรวจสอบ หรือยึดหรืออายัดทรัพย์สิน หรือพยานหลักฐาน เมื่อมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าหากเน้นซ้ำกว่าจะเอาหมายค้นมาได้ ทรัพย์สินหรือพยานหลักฐานดังกล่าวนั้นจะถูกยกย้าย ซุกซ่อน ทำลาย หรือทำให้เปลี่ยนแปลงสภาพไปจากเดิมตามมาตรา 38 (3)

4.3.5 มีอำนาจจับผู้กระทำความผิดฐานฟอกเงินและบันทึกถ้อยคำผู้ถูกจับเพื่อเป็นหลักฐานเบื้องต้น แล้วส่งตัวไปยังพนักงานสอบสวนโดยไม่ชักช้าแต่ต้องไม่เกินยี่สิบสี่ชั่วโมงตามมาตรา 38/1⁷²

4.3.6 ให้เลขาธิการมีอำนาจสั่งเป็นหนังสือให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการในการปฏิบัติการตามอำนาจหน้าที่ หากพนักงานเจ้าหน้าที่มีความจำเป็นต้องจัดทำเอกสารหลักฐานหรือการอำพรางตนเพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบและรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อดำเนินการกับทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด การดำเนินคดีฐานฟอกเงิน หรือการดำเนินคดีเกี่ยวกับการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายตามมาตรา 46/1⁷³

4.3.7 ในการตรวจสอบรายงานและข้อมูลเกี่ยวกับการทำธุรกรรม กรณีจำเป็นหรือเร่งด่วน เลขาธิการมีอำนาจสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินหากมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าอาจมีการโอนจำหน่ายยกย้าย ปกปิด หรือซ่อนเร้นทรัพย์สินใดที่เป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด มีอำนาจสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินนั้นไว้ชั่วคราวมีกำหนดไม่เกินเก้าสิบวันตามมาตรา 48

4.3.8 การเก็บรักษาและการจัดการทรัพย์สินที่คณะกรรมการธุรกรรม เลขาธิการ หรือศาล แล้วแต่กรณีได้มีคำสั่งยึดหรืออายัดไว้ ในกรณีที่ทรัพย์สินตามวรรคหนึ่งไม่เหมาะสมที่จะเก็บรักษาไว้ หรือหากเก็บรักษาไว้จะเป็นภาระแก่ทางราชการมากกว่าการนำไปใช้ประโยชน์อย่างอื่น เลขาธิการอาจสั่งให้ผู้มีส่วนได้เสียรับทรัพย์สินนั้นไปดูแลและใช้ประโยชน์โดยมีประกันหรือหลักประกันหรือให้นำทรัพย์สินนั้นออกขายทอดตลาด หรือนำไปใช้เพื่อประโยชน์ของทางราชการแล้วรายงานให้คณะกรรมการทราบก็ได้ตามมาตรา 57 วรรค 1 และวรรค 2

⁷²มาตรา 38/1 เพิ่ม โดยพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551.

⁷³มาตรา 46/1แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ 5)

5. การตรวจสอบการใช้อำนาจคณะกรรมการธุรกรรม

เมื่อคณะกรรมการธุรกรรมหรือเลขาธิการใช้อำนาจในการยับยั้งการทำธุรกรรมของบุคคลที่เกี่ยวข้องหรืออาจเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด หรือในกรณีที่มีพยานหลักฐานเป็นที่เชื่อได้ว่าธุรกรรมใดเกี่ยวข้องหรืออาจเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด ให้คณะกรรมการธุรกรรมรายงานการใช้อำนาจดังกล่าวต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ⁷⁴

6. ผู้มีหน้าที่ในการรายงานการทำธุรกรรมตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542

6.1 สถาบันการเงิน

สถาบันการเงิน หมายถึง ที่ให้บริการทางการเงิน เช่น การรับฝาก - ถอนเงินการให้สินเชื่อ การรับชำระเงิน และธุรกรรมทางการเงินอื่นๆ ตามที่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายจากหน่วยกำกับดูแลบริษัทเงินทุน และบริษัทเครดิตฟองซิเอร์ ตามกฎหมายว่าด้วยธุรกิจสถาบันการเงินบริษัท

⁷⁴พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542

มาตรา 37 เมื่อคณะกรรมการธุรกรรมหรือเลขาธิการ แล้วแต่กรณี สั่งยับยั้งการทำธุรกรรมตาม มาตรา 35 หรือมาตรา 36 แล้ว ให้คณะกรรมการธุรกรรมรายงานต่อคณะกรรมการในประชุมคราวถัดไป และให้รายงานให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทราบด้วย

รายงานตามวรรคหนึ่งอย่างน้อยต้องระบุรายละเอียด ดังต่อไปนี้

- (1) บุคคลผู้ถูกสั่งยับยั้งการทำธุรกรรม
- (2) พยานหลักฐานที่ใช้ดำเนินการต่อบุคคลตาม (1)
- (3) ผู้ขอ ผู้ใช้หรือสั่งการให้มีการดำเนินการ
- (4) ผลการดำเนินการ

รายงานตามมาตรานี้ให้ถือเป็นความลับของทางราชการ

ในกรณีที่คณะกรรมการหรือคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติตรวจสอบ รายงานตามวรรคหนึ่งแล้วพบว่ามีการกระทำที่ไม่เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ส่งผลการตรวจสอบและ ความเห็นของคณะกรรมการหรือคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ แล้วแต่กรณี ให้ คณะกรรมการธุรกรรมดำเนินการต่อไป.

หลักทรัพย์ตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ เป็นต้น ซึ่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ได้ให้ความหมายของคำว่าสถาบันการเงินไว้ในตามมาตรา 3⁷⁵

สถาบันการเงินถูกกำหนดให้เป็นผู้มีหน้าที่รายงานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน โดยกำหนดให้มีรูปแบบตามมาตรฐานสากลเพื่อการป้องกันการฟอกเงินของอาชญากรรมข้ามชาติ ดังนั้น สถาบันการเงินจึงเป็นส่วนที่มีความสำคัญมากที่สุด โดยเฉพาะในเรื่องของการรายงานการทำธุรกรรมเนื่องจากผู้ที่กระทำความผิดจะนำเงินที่ได้จากการกระทำความผิดมาเข้าสู่ระบบสถาบันการเงินได้สะดวกและรวดเร็วที่สุด ด้วยความคล่องตัวในการยกย้ายถ่ายเทได้ทั้งรูปแบบเงินสดและเงินทางอิเล็กทรอนิกส์โดยมาตรา 13 และกฎกระทรวงกำหนดจำนวนเงินสดและมูลค่าทรัพย์สินในการทำธุรกรรมที่สถาบันการเงินต้องรายงานต่อสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2559⁷⁶ ข้อ 3 และข้อ 4 กำหนดว่า

เมื่อมีการทำธุรกรรมกับสถาบันการเงิน ให้สถาบันการเงินมีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมนั้นต่อสำนักงาน ปปง. เมื่อปรากฏว่าเป็นธุรกรรมดังต่อไปนี้

6.1.1 ธุรกรรมที่ใช้เงินสดตั้งแต่สองล้านบาทขึ้นไป เว้นแต่ธุรกรรมที่เป็นการโอนเงินหรือชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งรวมถึงธุรกรรมที่เกี่ยวกับสังหาริมทรัพย์ตาม (2) ด้วย ให้รายงานเมื่อมีจำนวนเงินสดตั้งแต่หนึ่งแสนบาทขึ้นไป

สถาบันการเงินซึ่งเป็นนิติบุคคลที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับปัจจัยชำระเงินต่างประเทศตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินต่อสำนักงานตามมาตรา 13

⁷⁵พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542

มาตรา 3 ในพระราชบัญญัตินี้

“สถาบันการเงิน” หมายความว่า

(1) ธนาคารพาณิชย์ บริษัทเงินทุน และบริษัทเครดิตฟองซิเอร์ ตามกฎหมายว่าด้วยธุรกิจสถาบันการเงิน และสถาบันการเงินเฉพาะกิจที่มีกฎหมายจัดตั้งขึ้น โดยเฉพาะ

(2) บริษัทหลักทรัพย์ตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

(3) (ยกเลิก)

(4) บริษัทประกันชีวิตตามกฎหมายว่าด้วยการประกันชีวิต และบริษัทประกันวินาศภัยตามกฎหมายว่าด้วยการประกันวินาศภัย

(5) สหกรณ์ตามกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์ เฉพาะสหกรณ์ที่มีทุนดำเนินการซึ่งมีมูลค่าหุ้นรวมตั้งแต่สองล้านบาทขึ้นไปและมีวัตถุประสงค์ดำเนินการเกี่ยวกับการรับฝากเงินให้กู้ยืมเงินหรือรับจ่านำทรัพย์สิน หรือจัดให้ได้มาซึ่งเงินและทรัพย์สินต่างๆ โดยวิธีใดๆ

(6) นิติบุคคลที่ดำเนินธุรกิจอื่นที่เกี่ยวข้องกับการเงินตามที่กำหนดในกฎกระทรวง.

⁷⁶ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 133/ตอนที่ 97 ก/หน้า 1/21 พุทธศักราช 2559.

วรรคหนึ่ง (1) เฉพาะธุรกรรมการซื้อขายหรือแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ให้รายงานเมื่อมีจำนวนเงินสดตั้งแต่ห้าแสนบาทขึ้นไป

6.1.2 ธุรกรรมที่เกี่ยวกับทรัพย์สินที่มีมูลค่าตั้งแต่ห้าล้านบาทขึ้นไป เว้นแต่ธุรกรรมที่เกี่ยวกับสังหาริมทรัพย์ที่เป็นการโอนเงินหรือชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ ให้รายงานเมื่อมีมูลค่าทรัพย์สินตั้งแต่เจ็ดแสนบาทขึ้นไป

6.1.3 ธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยทั้งนี้ ไม่ว่าจะเป็นธุรกรรมตาม (1) หรือ (2) หรือไม่ก็ตาม

6.2 สำนักงานที่ดินและพนักงานเจ้าหน้าที่ศุลกากร⁷⁷

ที่ดินและสิ่งปลูกสร้างเป็นสังหาริมทรัพย์ที่มีมูลค่าสูง และเป็นทรัพย์สินที่แสดงว่าผู้ที่มีการครอบครองที่ดินไว้เป็นจำนวนมากคือผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดี ผู้กระทำความผิดจึงนิยมแปรรูปทรัพย์สินเป็นที่ดิน และจากปัญหาการขนเงินผ่านแดนซึ่งมีความเสี่ยงสูงในการกระทำ ความผิดฐานฟอกเงินตามกฎหมาย ดังนั้นเพื่อให้การปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมีประสิทธิภาพสูงสุด จึงได้กำหนดให้สำนักงานที่ดิน และพนักงานเจ้าหน้าที่ศุลกากรซึ่งเป็นหน่วยงานราชการเป็นผู้มีหน้าที่รายงานตามกฎหมาย

6.3 ผู้ประกอบอาชีพตามมาตรา 16⁷⁸

⁷⁷พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542

มาตรา 15 ให้สำนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร สำนักงานที่ดินจังหวัด สำนักงานที่ดินสาขา และสำนักงานที่ดินอำเภอ มีหน้าที่ต้องรายงานต่อสำนักงาน เมื่อปรากฏว่ามีการขอจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ที่สถาบันการเงินมิได้เป็นคู่กรณีและที่มีลักษณะดังต่อไปนี้

(1) เมื่อมีการชำระด้วยเงินสดเป็นจำนวนเกินกว่าที่กำหนดในกฎกระทรวง

(2) เมื่ออสังหาริมทรัพย์มีมูลค่าตามราคาประเมินเพื่อเรียกเก็บค่าธรรมเนียมจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกินกว่าที่กำหนดในกฎกระทรวง เว้นแต่เป็นการโอนในทางมรดกให้แก่ทายาทโดยธรรม หรือ

(3) เมื่อเป็นธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย

มาตรา 15/1 เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ศุลกากรผู้ใดได้รับแจ้งรายการเกี่ยวกับการนำเงินตราไม่ว่าจะเป็นเงินตราหรือเงินตราต่างประเทศตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินเข้ามาในหรือออกไปนอกประเทศอันมีมูลค่ารวมกันถึงจำนวนที่คณะกรรมการกำหนด ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ศุลกากรดังกล่าวรวบรวมและจัดส่งข้อมูลที่ได้รับแจ้งนั้นไปยังสำนักงาน ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และแบบการแจ้งรายการที่คณะกรรมการกำหนด

จำนวนเงินตราหรือเงินตราต่างประเทศที่คณะกรรมการกำหนดตามวรรคหนึ่ง ต้องไม่น้อยกว่าจำนวนที่ผู้นำเงินตราที่นำเข้ามาในหรือออกไปนอกประเทศต้องแจ้งรายการตามที่กฎหมายว่าด้วยการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินกำหนด

⁷⁸พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542

ผู้ประกอบอาชีพตามมาตรา 16 มีส่วนสำคัญมากในการติดตามทรัพย์สินของผู้ที่กระทำความผิดฐานฟอกเงิน เพราะนอกจากผู้กระทำความผิดจะนำเงินไปฝากในสถาบันการเงิน

มาตรา 16 ให้ผู้ประกอบอาชีพดังต่อไปนี้มีหน้าที่ต้องรายงานการทำธุรกรรมต่อสำนักงานในกรณีเป็นธุรกรรมที่ใช้เงินสดมีจำนวนเกินกว่าที่กำหนดในกฎกระทรวง หรือเป็นธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย ทั้งนี้ ผู้ประกอบอาชีพตาม (2) (3) (4) และ (5) ต้องเป็นนิติบุคคล เว้นแต่ในกรณีที่มิเหตุอันควรสงสัยที่มีพยานหลักฐานอันสมควรว่ามีการทำธุรกรรมที่เกี่ยวข้องหรืออาจเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดมูลฐานหรือความผิดฐานฟอกเงินกับผู้ประกอบอาชีพตาม (2) (3) (4) และ (5) ที่มีได้เป็นนิติบุคคล ให้สำนักงานมีอำนาจสั่งเป็นหนังสือให้ผู้ประกอบอาชีพดังกล่าวรายงานการทำธุรกรรมต่อสำนักงาน

(1) ผู้ประกอบอาชีพเกี่ยวกับการดำเนินการ การให้คำแนะนำ หรือการเป็นที่ปรึกษาในการทำธุรกรรมที่เกี่ยวกับการลงทุนหรือการเคลื่อนย้ายเงินทุนตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ที่ไม่ใช่สถาบันการเงินตามมาตรา 13

(2) ผู้ประกอบอาชีพค้าอัญมณี เพชรพลอย ทองคำ หรือเครื่องประดับที่ประดับด้วยอัญมณี เพชรพลอย หรือทองคำ

(3) ผู้ประกอบอาชีพค้าหรือให้เช่าซีรอลยนต์

(4) ผู้ประกอบอาชีพเกี่ยวกับนายหน้าหรือตัวแทนซื้อขายอสังหาริมทรัพย์

(5) ผู้ประกอบอาชีพค้าของเก่าตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการขายทอดตลาดและค้าของเก่า

(6) ผู้ประกอบอาชีพเกี่ยวกับสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับสำหรับผู้ประกอบธุรกิจที่มีใช้สถาบันการเงินตามประกาศกระทรวงการคลังเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับหรือตามกฎหมายว่าด้วยธุรกิจสถาบันการเงิน

(7) ผู้ประกอบอาชีพเกี่ยวกับบัตรเครดิตอิเล็กทรอนิกส์ที่มีใช้สถาบันการเงินตามประกาศกระทรวงการคลังเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจบัตรเครดิตอิเล็กทรอนิกส์ หรือตามกฎหมายว่าด้วยธุรกิจสถาบันการเงิน

(8) ผู้ประกอบอาชีพเกี่ยวกับบัตรเครดิตที่มีใช้สถาบันการเงินตามประกาศกระทรวงการคลังเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจบัตรเครดิต หรือตามกฎหมายว่าด้วยธุรกิจสถาบันการเงิน

(9) ผู้ประกอบอาชีพเกี่ยวกับการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมดูแลธุรกิจบริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์

(10) ผู้ประกอบอาชีพที่ดำเนินธุรกิจทางการเงินตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินที่มีใช้เงินเป็นสถาบันการเงิน ซึ่งปรากฏผลจากการประเมินความเสี่ยงที่เกี่ยวกับการฟอกเงินหรือการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายว่ามีความเสี่ยงที่อาจถูกใช้เป็นช่องทางในการฟอกเงินหรือการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ในกรณีที่ปรากฏว่ามีข้อเท็จจริงใดที่เกี่ยวข้องหรืออาจจะเป็นประโยชน์ในการยืนยันหรือยกเลิกข้อเท็จจริงเกี่ยวกับธุรกรรมที่ได้รายงานไปตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้บุคคลดังกล่าวรายงานข้อเท็จจริงนั้นให้สำนักงานทราบโดยไม่ชักช้า

ให้นำความในมาตรา 14 มาใช้บังคับกับผู้ที่มีหน้าที่รายงานตามวรรคหนึ่งด้วยโดยอนุโลม เว้นแต่กรณีผู้ที่มีหน้าที่รายงานดังกล่าว เป็นผู้กระทำความผิดฐานฟอกเงินเสียเอง.

เช่น ธนาคาร หรือลงทุนในบริษัทหลักทรัพย์แล้ว ก็จะนำเงินที่ได้จากการกระทำความคิดมาซื้อหลักทรัพย์ที่มีค่าเพื่อให้ตนเองควมมีฐานะทางเศรษฐกิจที่ดี จึงได้นำเงินไปพอกในรูปแบบหลักทรัพย์มีค่าต่างๆ มากมายกฎหมายจึงกำหนดให้ผู้ประกอบอาชีพตามมาตรา 16 เป็นผู้ที่มีหน้าที่รายงานเพื่อที่จะได้รายงานการทำธุรกรรมเมื่อมีลูกค้ามาทำธุรกรรมถึงหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด โดยธุรกรรมที่ผู้ประกอบอาชีพตามมาตรา 16 จะต้องรายงาน คือ รายงานการทำธุรกรรมที่ใช้เงินสดที่มีจำนวนเกินกว่าที่กำหนดในกฎกระทรวงหรือเป็นธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย

7. หน้าที่ของผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินพ.ศ. 2542

หน้าที่สำคัญที่สุดของผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน คือการรายงานการทำธุรกรรมดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น โดยการจะได้มาซึ่งข้อมูลเพื่อประกอบในการรายงานการทำธุรกรรมของผู้มีหน้าที่รายงานนั้น นำมาจากการจัดให้ลูกค้าแสดงตนก่อนการทำธุรกรรม (KYC: Know Your Customer) และตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า (CDD: Customer Due Diligence) ซึ่งเป็นไปตามข้อบัญญัติในกฎกระทรวง เรื่องหลักเกณฑ์และวิธีการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าพ.ศ.2556 ประกอบกับสาระสำคัญในมาตรฐานสากลด้านการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินซึ่งได้กำหนดให้ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

7.1 การกำหนดนโยบาย

3.1.1 กำหนดนโยบาย (หลัก) ที่แสดงถึงการรับเอามาตรการด้านการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมาเป็นนโยบายหลักขององค์กรและมีความสำคัญเท่ากับนโยบายหลักในการดำเนินธุรกิจ โดยจะต้องแสดงให้เห็นว่าผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมสนับสนุนและพร้อมที่จะปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และดำเนินกระบวนการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าอย่างเคร่งครัด รวมถึงการรายงานการทำธุรกรรมและปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ตามที่กฎหมายกำหนดได้อย่างครบถ้วน

3.1.2 กำหนดนโยบาย (รอง) ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมจะต้องกำหนดนโยบายรองหรือสาระสำคัญเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติเพื่อให้เป็นไปตามกฎหมายมีสาระสำคัญดังนี้

1) การปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการรับลูกค้า ควรประกอบด้วย วิธีปฏิบัติในการจัดให้ลูกค้าแสดงตน และวิธีปฏิบัติในการระบุตัวตนของลูกค้า

- 2) มาตรการที่วางหลักเกณฑ์เพื่อบริหารความเสี่ยงด้านการฟอกเงิน
- 3) แผนงานที่ต้องดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายในเรื่องการจัดจ้างและการฝึกอบรมพนักงาน
- 4) การตรวจสอบภายในเกี่ยวกับระบบปฏิบัติการ
- 5) การพัฒนาและปรับปรุงนโยบาย

7.2 การจัดให้ลูกค้าแสดงตน

การจัดให้ลูกค้าแสดงตนเป็นขั้นตอนแรกในการสร้างความสัมพันธ์เมื่อลูกค้าประสงค์จะทำธุรกรรมระหว่างผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมกับลูกค้า หรือผู้ที่ทำธุรกรรมครั้งคราวประสงค์จะทำธุรกรรมครั้งแรกในวงเงินที่กำหนดหรือเมื่อมีเหตุตามกฎหมายโดยผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมต้องจัดให้ลูกค้าแจ้งข้อมูลเบื้องต้นตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง วิธีการแสดงตนของลูกค้าสถาบันการเงินและผู้ประกอบอาชีพตามมาตรา 16⁷⁹

⁷⁹ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง วิธีการแสดงตนของลูกค้าสถาบันการเงินและผู้ประกอบอาชีพ
ตามมาตรา 16 ประกาศ ณ วันที่ 9 กรกฎาคม พ.ศ. 2562

ข้อ 4 การแสดงตนของลูกค้าซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาอย่างน้อยต้องแสดงข้อมูล ดังต่อไปนี้

- (1) ชื่อเต็ม
- (2) วัน เดือน ปีเกิด
- (3) เลขประจำตัวประชาชน กรณีเป็นคนต่างด้าวให้แสดงเลขหนังสือเดินทางหรือเลขประจำตัวที่รัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐเจ้าของสัญชาติออกให้ หรือเลขประจำตัวในเอกสารสำคัญประจำตัวที่รัฐบาลไทยออกให้
- (4) ที่อยู่ตามบัตรประจำตัวประชาชนหรือที่อยู่ตามทะเบียนบ้าน และที่อยู่ปัจจุบัน กรณีเป็นคนต่างด้าวให้แสดงชื่อประเทศเจ้าของสัญชาติและที่อยู่ปัจจุบันในประเทศไทย เว้นแต่คนต่างด้าวไม่มีที่อยู่ในประเทศไทย ให้ใช้ที่อยู่ปัจจุบัน

(5) ข้อมูลการติดต่ออื่น เช่น หมายเลขโทรศัพท์ ที่อยู่อิเล็กทรอนิกส์

ในการแสดงตนตามวรรคหนึ่ง ให้สถาบันการเงินหรือผู้ประกอบอาชีพตามมาตรา 16 พิจารณาถึงความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงของบริการหรือผลิตภัณฑ์ทางการเงินที่สร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจหรือทำธุรกรรมเป็นครั้งคราวตามที่กำหนดในกฎกระทรวงเกี่ยวกับการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าประกอบด้วย

ข้อ 6 การแสดงตนของลูกค้าซึ่งเป็นนิติบุคคลอย่างน้อยต้องแสดงข้อมูล ดังต่อไปนี้

- (1) ชื่อนิติบุคคล
- (2) ประเภทกิจการและวัตถุประสงค์ในการดำเนินกิจการ
- (3) สถานที่ตั้งและหมายเลขโทรศัพท์
- (4) เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร ในกรณีที่มี

- (5) ชื่อเต็มของผู้มีอำนาจลงนามแทนนิติบุคคล
- (6) ข้อมูลของบุคคลซึ่งได้รับมอบอำนาจทอดสุดท้ายให้สร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจหรือทำธุรกรรมกับสถาบันการเงินหรือผู้ประกอบการอาชีพตามมาตรา 16 เป็นครั้งคราว ดังต่อไปนี้
- (ก) ชื่อเต็ม
- (ข) วัน เดือน ปีเกิด
- (ค) เลขประจำตัวประชาชน กรณีเป็นคนต่างด้าวให้แสดงเลขหนังสือเดินทางหรือเลขประจำตัวที่รัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐเจ้าของสัญชาติออกให้ หรือเลขประจำตัวในเอกสารสำคัญประจำตัวที่รัฐบาลไทยออกให้
- (ง) ที่อยู่ตามบัตรประจำตัวประชาชนหรือที่อยู่ตามทะเบียนบ้าน และที่อยู่ปัจจุบัน กรณีเป็นคนต่างด้าวให้แสดงชื่อประเทศเจ้าของสัญชาติและที่อยู่ปัจจุบันในประเทศไทย เว้นแต่คนต่างด้าวไม่มีที่อยู่ในประเทศไทย ให้ใช้ที่อยู่ปัจจุบัน
- (จ) ลายมือชื่อผู้รับมอบอำนาจทอดสุดท้าย
- นอกจากข้อมูลการแสดงตนตามวรรคหนึ่ง ให้สถาบันการเงินหรือผู้ประกอบการอาชีพตามมาตรา 16 ขอหลักฐานเพิ่มเติมในกรณีดังต่อไปนี้ด้วย
- (1) ลูกค้ำที่เป็นนิติบุคคลทั่วไป ให้ขอหนังสือรับรองการจดทะเบียนที่นายทะเบียนออกให้ไม่เกินหกเดือน ส่วนกรณีที่ไม่ใช่นิติบุคคลที่จดทะเบียนในประเทศไทย ให้ขอหลักฐานการเป็นนิติบุคคลที่หน่วยงานหรือองค์กรที่น่าเชื่อถือรับรองหรือออกให้ไม่เกินหกเดือน
- (2) ลูกค้ำที่เป็นส่วนราชการ องค์กรของรัฐบาล รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐที่เป็นนิติบุคคล ให้ขอหนังสือแสดงความประสงค์ในการทำธุรกรรม หนังสือแต่งตั้ง หรือหนังสือมอบอำนาจ
- (3) ลูกค้ำที่เป็นสหกรณ์ มูลนิธิ สมาคม สโมสร วัด มัสยิด ศาลเจ้า และนิติบุคคลอื่นในลักษณะเดียวกัน ให้ขอหนังสือแสดงความประสงค์ในการทำธุรกรรม หนังสือแสดงการจดทะเบียนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หนังสือแต่งตั้ง หรือหนังสือมอบอำนาจ
- ข้อ 7 การแสดงตนของลูกค้ำซึ่งเป็นบุคคลที่มีการตกลงกันทางกฎหมาย
- (1) กรณีเป็นบุคคลธรรมดา อย่างน้อยต้องแสดงข้อมูลตามที่กำหนดไว้ในข้อ 4 หรือข้อ 5 แล้วแต่กรณี
- (2) กรณีเป็นนิติบุคคล อย่างน้อยต้องแสดงข้อมูลตามที่กำหนดไว้ในข้อ 6
- ในการนี้ ให้สถาบันการเงินหรือผู้ประกอบการอาชีพตามมาตรา 16 ขอสำเนาหนังสือหรือเอกสารสำคัญที่แสดงว่าได้มีการตกลงกันให้บุคคลนั้นเป็นบุคคลที่มีการตกลงกันทางกฎหมายด้วย
- ข้อ 8 การแสดงตนของลูกค้ำที่ไม่ได้สร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจหรือทำธุรกรรมต่อหน้าให้สถาบันการเงินหรือผู้ประกอบการอาชีพตามมาตรา 16 ดำเนินการตามข้อ 4 ข้อ 5 ข้อ 6 หรือข้อ 7 แล้วแต่กรณี
- ข้อ 9 การจัดให้ลูกค้ำแสดงตนตามข้อ 4 ข้อ 5 ข้อ 6 ข้อ 7 และข้อ 8 ให้สถาบันการเงินและผู้ประกอบการอาชีพตามมาตรา 16 กำหนดและดำเนินมาตรการเพื่อให้สามารถพิสูจน์ทราบตัวตนของลูกค้ำ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความแท้จริงของข้อมูลและหลักฐานประกอบการแสดงตนของลูกค้ำ
- ข้อ 10 ภายใต้นบังคับบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์หรือกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ บรรดาข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวกับการแสดงตนตามประกาศนี้ที่สถาบันการเงินหรือผู้ประกอบการอาชีพตามมาตรา 16 ได้มาจากลูกค้ำหรือแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือ ให้ถือว่าเป็นข้อมูลหรือหลักฐาน

7.3 การอนุมัติรับลูกค้า

ขั้นตอนการพิจารณาเพื่ออนุมัติรับลูกค้าเป็นกระบวนการต่อเนื่องจากขั้นตอนการจัดให้ลูกค้าแสดงตน โดยในการอนุมัติรับลูกค้าต้องประกอบด้วย

7.3.1 ประเมินความต้องการข้อมูลเพิ่มเติมของลูกค้าโดยผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมจะต้องนำปัจจัยต่างๆ ในการทำธุรกรรมของลูกค้า เช่น ผลกระทบบริการ ความซับซ้อนของลูกค้า พื้นที่หรือประเทศที่ให้บริการ แหล่งที่มาของรายได้ หรือวงเงินในการขอใช้บริการ มาประเมินเพื่อขอข้อมูลลูกค้าเพิ่มเติมว่าลูกค้ามีความเสี่ยงที่จะเกี่ยวข้องกับการฟอกเงินหรือไม่

7.3.2 ตรวจสอบรายชื่อของลูกค้ากับข้อมูลรายชื่อที่กฎหมายกำหนด เช่น รายชื่อที่สำนักงาน ป.ป.ง. ประกาศว่าเป็นรายชื่อที่มีความเสี่ยงด้านการฟอกเงินหรือรายชื่อผู้ที่สำนักงาน ป.ป.ง. มีคำสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินหรือ ผู้รายชื่อผู้ถูกกำหนด ซึ่งเป็นรายชื่อที่มีมติของหรือประกาศภายใต้คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติกำหนดให้เป็นผู้ที่มีการกระทำอันเป็นการก่อการร้ายหรือการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงและสำนักงาน ป.ป.ง. ได้ประกาศรายชื่อนั้น หรือบุคคล คณะบุคคลนิติบุคคล หรือองค์กรตามรายชื่อที่ศาลได้พิจารณาและมีคำสั่งให้เป็นบุคคลที่ถูกกำหนดตามกฎหมาย

7.4 การบริหารความเสี่ยงด้านการฟอกเงิน⁸⁰

การบริหารความเสี่ยง เริ่มตั้งแต่ ขั้นตอนการประเมินเพื่อระบุตัวตนของลูกค้า ขั้นตอนการพิสูจน์ทราบข้อมูลของลูกค้าว่ามีใช่บุคคล คณะบุคคล นิติบุคคล หรือองค์กรซึ่งมีมติของหรือประกาศภายใต้คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติกำหนดให้เป็นผู้ที่มีการกระทำอันเป็นการก่อการร้ายหรือเป็นบุคคลที่ถูกกำหนดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย ขั้นตอนการกำหนดระดับความเสี่ยงระดับต่ำหรือความเสี่ยงระดับสูงสำหรับลูกค้าแต่ละราย ขั้นตอนการตรวจทานความเคลื่อนไหวในการทำธุรกรรมซึ่งสอดคล้องกับระดับความเสี่ยงของลูกค้า ขั้นตอนการตรวจทานข้อมูลการพิสูจน์ทราบลูกค้าซึ่งสอดคล้องกับระดับความเสี่ยงของลูกค้า ขั้นตอนการทบทวนการประเมินความเสี่ยงจนถึงขั้นตอนการยุติความสัมพันธ์ทางธุรกิจกับลูกค้าแต่ละราย

เกี่ยวกับการแสดงตนตามประกาศนี้ โดยสถาบันการเงินหรือผู้ประกอบการอาชีพตามมาตรา 16 ไม่ต้องจัดให้ลูกค้าแสดงตนอีก.

⁸⁰ประกาศสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เรื่อง แนวทางในการกำหนดนโยบายและระเบียบวิธีการสำหรับการประเมินและบริหารความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย.

7.5 การตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า

หมายถึงขั้นตอนในการระบุตัวตน ระบุผู้รับผลประโยชน์ที่แท้จริงและตรวจสอบความเคลื่อนไหวของการทำธุรกรรมทางการเงินหรือความเคลื่อนไหวในการดำเนินความสัมพันธ์ทางธุรกิจของลูกค้า ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในกระบวนการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า ทำให้ทราบว่าลูกค้าแต่ละรายมีโอกาสเสี่ยงต่อการฟอกเงินมากน้อยเพียงใด ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมจะต้องดำเนินการบริหารความเสี่ยงที่เหมาะสมสำหรับลูกค้าแต่ละรายต่อไปอย่างไร การตรวจสอบและตรวจทานความเคลื่อนไหวการทำธุรกรรมทางการเงินหรือความเคลื่อนไหวในการดำเนินความสัมพันธ์ทางธุรกิจของลูกค้าเป็นขั้นตอนที่ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมต้องดำเนินการต่อจากขั้นตอนการสร้างความสัมพันธ์และการจัดลำดับความเสี่ยงในครั้งแรกและต้องดำเนินขั้นตอนนี้ตลอดไปจนกว่าจะยุติความสัมพันธ์ โดยผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมต้องมีการจัดระดับความเสี่ยงของลูกค้าอย่างน้อยสองระดับ คือ ลูกค้าที่มีความเสี่ยงสูง และลูกค้าที่มีความเสี่ยงต่ำ ดังนี้

7.5.1 การตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงสำหรับกลุ่มลูกค้าที่มีความเสี่ยงสูง (Enhanced CDD) คือ การเพิ่มระดับความเข้มข้นในขั้นตอนต่างๆ ตั้งแต่ขั้นตอนการระบุตัวตน ขั้นตอนการบริหารความเสี่ยง ขั้นตอนการตรวจสอบความเคลื่อนไหวทางการเงินหรือการทำธุรกรรม จนถึงขั้นตอนการทบทวนข้อมูลของลูกค้า เนื่องจากพบปัจจัยหลายอย่างที่แสดงให้เห็นว่าลูกค้ามีความเสี่ยงที่อาจเกี่ยวข้องกับการฟอกเงิน

7.5.2 การตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงสำหรับกลุ่มลูกค้าที่มีความเสี่ยงต่ำ (Simplify CDD) โดยเมื่อผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมได้รับข้อมูลการแสดงผลตนจากลูกค้าแล้วพบว่า

1) ลูกค้ามีลักษณะเป็นกลุ่มองค์กรหรือมีรูปแบบกิจการที่มีความเสี่ยงต่ำซึ่งเป็นไปตามแนวทางที่เลขาธิการ สำนักงาน ปปง. ประกาศ เรื่อง แนวทางการกำหนดปัจจัยเพื่อพิจารณาลูกค้าที่มีความเสี่ยงระดับต่ำ

2) ลูกค้าได้ใช้บริการหรือความสัมพันธ์ในผลิตภัณฑ์หรือบริการที่มีความเสี่ยงต่ำเท่านั้น โดยไม่มีปัจจัยความเสี่ยงสูงอื่นๆ มาเกี่ยวข้อง

3) ลูกค้ามีลักษณะหรือคุณสมบัติตรงตามปัจจัยการกำหนดลูกค้าความเสี่ยงต่ำที่ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมได้กำหนดเป็นนโยบายหลักเกณฑ์หรือแนวทางปฏิบัติภายในองค์กรไว้ ทั้งนี้ต้องไม่ขัดกับบทบัญญัติตามกฎหมายและกฎกระทรวงที่กำหนดไว้

7.6 การรายงานการทำธุรกรรม

ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมีทั้งสถาบันการเงินตามมาตรา 3 สำนักงานที่دينตามมาตรา 15 พนักงานเจ้าหน้าที่ศุลกากรตามมาตรา 15/1 และผู้ประกอบการอาชีพตามมาตรา 16 แต่จะขอกล่าวถึงรายละเอียดการรายงานการทำธุรกรรมของสถาบันการเงินเป็นหลัก

7.6.1 ประเภทธุรกรรมที่ต้องรายงาน

สถาบันการเงินมีหน้าที่ในการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินในเรื่องการรายงานธุรกรรมโดยมาตรา 13⁸¹ ได้แบ่งประเภทของการรายงานการทำธุรกรรมออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

ประเภทที่ 1 ธุรกรรมที่ใช้เงินสด

ประเภทที่ 2 ธุรกรรมเกี่ยวกับทรัพย์สิน

ประเภทที่ 3 ธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย

7.6.2 จำนวนเงินสดและมูลค่าทรัพย์สินในการทำธุรกรรม⁸²

1) ธุรกรรมที่ใช้เงินสดมีจำนวนเงินสดตั้งแต่สองล้านบาทขึ้นไป เว้นแต่ธุรกรรมที่เป็นการโอนเงินหรือชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งรวมถึงธุรกรรมที่เกี่ยวกับสังหาริมทรัพย์ตาม (2) ด้วยให้รายงานเมื่อมีจำนวนเงินสดตั้งแต่หนึ่งแสนบาทขึ้นไป

2) ธุรกรรมที่เกี่ยวกับทรัพย์สินที่มีมูลค่าตั้งแต่ห้าล้านบาทขึ้นไป เว้นแต่ธุรกรรมที่เกี่ยวกับสังหาริมทรัพย์ที่เป็นการโอนเงินหรือชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ ให้รายงานเมื่อมีมูลค่าทรัพย์สินตั้งแต่เจ็ดแสนบาทขึ้นไป

3) ธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย ทั้งนี้ ไม่ว่าจะเป็นธุรกรรมตาม (1) หรือ (2) หรือไม่ก็ตาม

4) การรายงานการทำธุรกรรมที่ใช้เงินสดของสถาบันการเงินซึ่งเป็นนิติบุคคลที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับปัจจัยชำระเงินต่างประเทศตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินต่อสำนักงานตามมาตรา 13 วรรคหนึ่ง (1) เฉพาะธุรกรรมการซื้อขายหรือแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ให้รายงานเมื่อมีจำนวนเงินสดตั้งแต่ห้าแสนบาทขึ้นไป⁸³

⁸¹พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 มาตรา 13.

⁸²กฎกระทรวง กำหนดจำนวนเงินสดและมูลค่าทรัพย์สินในการทำธุรกรรมที่สถาบันการเงินต้องรายงานต่อสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2559 ข้อ 3.

⁸³กฎกระทรวง กำหนดจำนวนเงินสดและมูลค่าทรัพย์สินในการทำธุรกรรมที่สถาบันการเงินต้องรายงานต่อสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2559 ข้อ 4.

7.6.3 ประเภทแบบรายงานการทำธุรกรรม⁸⁴และการบันทึกข้อเท็จจริงต่างๆเกี่ยวกับธุรกรรม⁸⁵

- 1) แบบรายงานการทำธุรกรรมที่ใช้เงินสด ตามมาตรา 13 (1) ให้ใช้แบบ ปปง. 1-01
- 2) แบบรายงานการทำธุรกรรมที่เกี่ยวกับทรัพย์สิน ตามมาตรา 13 (2) ให้ใช้แบบ ปปง. 1-02
- 3) แบบรายงานการทำธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย ตามมาตรา 13 (3) ให้ใช้แบบ ปปง. 1-03
- 4) ธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับการโอนเงินหรือการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ ให้ใช้แบบ ปปง. 1-05-9

ในกรณีที่สถาบันการเงินเป็นบริษัทประกันชีวิตตามกฎหมายว่าด้วยการประกันชีวิตหรือบริษัทประกันวินาศภัยตามกฎหมายว่าด้วยการประกันวินาศภัย ให้ใช้แบบรายงานการทำธุรกรรมตามแบบ ปปง. 1-04-1 แบบ ปปง.1-04-2 และแบบ ปปง.1-04-3 ท้ายกฎกระทรวงนี้ แทนแบบรายงานการทำธุรกรรมตาม (1) (2) และ (3) ตามลำดับ

สถาบันการเงินอาจใช้แบบรายงานการทำธุรกรรมรูปแบบอื่นที่มีข้อมูลเดียวกันกับแบบรายงานข้างต้น โดยใช้แบบสื่ออิเล็กทรอนิกส์แทนก็ได้

ในกรณีที่ปรากฏว่ามีข้อเท็จจริงใดที่เกี่ยวข้องหรืออาจจะเป็นประโยชน์ในการยืนยันหรือยกเลิกข้อเท็จจริงเกี่ยวกับธุรกรรมที่สถาบันการเงินได้รายงานไปแล้ว ให้สถาบันการเงินรายงานข้อเท็จจริงนั้นให้สำนักงานทราบภายใน 7 วันนับแต่วันที่ปรากฏข้อเท็จจริงนั้น⁸⁶ การบันทึกข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการรายงานการทำธุรกรรม⁸⁷ ให้สถาบันการเงินผู้บันทึกข้อเท็จจริงลงลายมือชื่อ และเขียนชื่อและนามสกุลด้วยลายมือบรรจงกำกับไว้ พร้อมกับระบุวัน เดือน ปี ที่บันทึกข้อเท็จจริงไว้ด้วย ในกรณีที่ผู้ทำธุรกรรมมาทำธุรกรรมด้วยตนเอง ให้บันทึกข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผู้ทำธุรกรรมให้ครบถ้วน และในกรณีที่มิใช่ผู้ร่วมทำธุรกรรมก็ให้บันทึกข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผู้ร่วมทำ

⁸⁴กฎกระทรวง ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2543) ออกตามความในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ข้อ 1.

⁸⁵กฎกระทรวง กำหนดแบบ รายการ หลักเกณฑ์ และวิธีการบันทึกข้อเท็จจริงเกี่ยวกับธุรกรรม พ.ศ. 2559 ข้อ 3.

⁸⁶พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 13 วรรคสอง.

⁸⁷กฎกระทรวง กำหนดแบบ รายการ หลักเกณฑ์ และวิธีการบันทึกข้อเท็จจริงเกี่ยวกับธุรกรรม พ.ศ. 2559 ข้อ 4.

ธุรกรรมให้ครบถ้วนด้วย ในกรณีที่ได้รับมอบหมายหรือมอบอำนาจให้ทำธุรกรรมแทนผู้อื่นให้บันทึกข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผู้ที่มาทำธุรกรรมแทนผู้อื่นนั้นและผู้มอบหมายหรือผู้มอบอำนาจให้ครบถ้วนด้วย

7.6.4 ระยะเวลาในการรายงานการทำธุรกรรม⁸⁸

1) ให้สถาบันการเงินรายงานการทำธุรกรรมโดยการส่งแบบรายงานการทำธุรกรรมที่ทำขึ้นในระหว่างเดือนนั้นๆ คือ ที่ใช้เงินสดมีจำนวนเงินสดตั้งแต่สองล้านบาทขึ้นไป และธุรกรรมที่เกี่ยวกับทรัพย์สินที่มีมูลค่าตั้งแต่ห้าล้านบาทขึ้นไป ซึ่งแบ่งเป็นรอบการรายงาน ดังนี้

(1) ธุรกรรมที่ทำขึ้นในระหว่างวันที่ 1 ถึงวันที่ 15 ให้รายงานภายใน 7 วัน โดยนับวันถัดไป คือให้รายงานภายในวันที่ 22 ของเดือนนั้น

(2) ธุรกรรมที่ทำขึ้นในระหว่างวันที่ 16 ถึงวันสิ้นเดือนให้รายงานภายใน 7 วัน โดยนับวันถัดไป คือให้รายงานภายในวันที่ 7 ของเดือนถัดไป

ทั้งนี้หากวันสุดท้ายของการส่งรายงานการทำธุรกรรมตรงกับวันหยุดให้จัดส่งในวันทำการถัดไป

2) การรายงานการทำธุรกรรมธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย ให้สถาบันการเงินรายงานโดยการส่งแบบรายงานไปยังสำนักงานภายใน 7 วันนับแต่วันที่เหตุอันควรสงสัย

7.6.5 วิธีการส่งแบบรายงานการทำธุรกรรม⁸⁹

สถาบันการเงินสามารถเลือกใช้วิธีการส่งแบบรายงานการทำธุรกรรมได้ ดังนี้

- 1) ยื่นต่อเจ้าหน้าที่ ณ สำนักงาน (ธุรกรรมกระดาษ)
- 2) ส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ (ธุรกรรมกระดาษ)
- 3) ส่งเป็นข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ตามกฎหมายว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์

ธุรกรรมที่ได้รับการยกเว้นโดยไม่ต้องรายงานการทำธุรกรรมไปยังสำนักงาน ปปง.⁹⁰

⁸⁸ กฎกระทรวง ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2543) ออกตามความในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ข้อ 2.

⁸⁹ กฎกระทรวง ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2543) ออกตามความในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ข้อ 8.

⁹⁰ กฎกระทรวง ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2543) ออกตามความในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542.

ธุรกรรมดังต่อไปนี้เป็นธุรกรรมที่ผู้มีหน้าที่รายงานได้รับยกเว้น ไม่ต้อง
รายงานตามกฎหมาย

(1) ธุรกรรมที่พระมหากษัตริย์ พระบรมราชินี พระรัชทายาท หรือพระบรม
วงศ์ ตั้งแต่ชั้นพระองค์เจ้าขึ้นไปจนถึงชั้นเจ้าฟ้า เป็นคู่กรณี

(2) ธุรกรรมที่รัฐบาล ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วน
ท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน หรือหน่วยงานอื่นของรัฐเป็นคู่กรณี

(3) ธุรกรรมที่มูลนิธิดังต่อไปนี้เป็นคู่กรณี

(ก) มูลนิธิชัยพัฒนา

(ข) มูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ

(ค) มูลนิธิสายใจไทย

(4) ธุรกรรมที่เกี่ยวกับทรัพย์สินประเภทสังหาริมทรัพย์ที่ทำกับสถาบัน
การเงิน เว้นแต่

(ก) ธุรกรรมที่เป็นการโอนเงินหรือชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์⁹¹

(ข) ธุรกรรมที่เกี่ยวกับทรัพย์สินที่เป็นเรือกำปั่น เรือที่มีระวางตั้งแต่หก
ตันขึ้นไปเรือกลไฟ หรือเรือยนต์ที่มีระวางตั้งแต่ห้าตันขึ้นไป รวมทั้งแพด้วย

(ค) ธุรกรรมที่เกี่ยวกับทรัพย์สินที่เป็นยานพาหนะ เครื่องมือ หรือ
เครื่องจักรกลอื่นใด

(ง) ธุรกรรมที่เกี่ยวกับสินทรัพย์ดิจิทัล⁹²

(5) การทำสัญญาประกันวินาศภัย เว้นแต่การชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตาม
สัญญาประกันวินาศภัยที่คาดว่าจะต้องจ่ายตั้งแต่สิบล้านบาทขึ้นไป

(6) การจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมประเภทการได้มาโดยการครอบครอง
หรือโดยอายุความตามมาตรา 1382 หรือมาตรา 1401 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์⁹³

(7) ธุรกรรมที่เกี่ยวกับการบริการ⁹⁴ ดังต่อไปนี้

⁹¹แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2554) ออกตามความในพระราชบัญญัติป้องกัน
และปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542.

⁹²เพิ่มโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ 16 (พ.ศ. 2562) ออกตามความในพระราชบัญญัติป้องกันและ
ปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542.

⁹³แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ 16 (พ.ศ. 2562) ออกตามความในพระราชบัญญัติป้องกัน
และปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542.

(ก) การบริการรับชำระเงินแทนเฉพาะที่มีมูลค่าน้อยกว่าเจ็ดแสนบาท
 (ข) การบริการเครือข่ายบัตรเครดิต
 (ค) การบริการเครือข่ายอีดีซี
 (ง) การบริการสวิตซ์ซึ่งในการชำระเงิน
 (จ) การบริการหักบัญชี
 (ฉ) การบริการชำระดุล
 (ซ) การบริการหักบัญชีเช็ค ดราฟต์ ตัวแลกเงิน ตัวสัญญาใช้เงิน และ
 ตราสารทางการเงินอื่นๆ

(8) ธุรกิจที่ทำผ่านเครื่องถอนเงินอัตโนมัติหรือผ่านเครื่องฝากเงิน
 อัตโนมัติ⁹⁵

(9) ธุรกิจที่เป็นการโอนเงินหรือการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ของ
 สถาบันการเงินภายในประเทศ ดังต่อไปนี้⁹⁶

(ก) การโอนเงินหรือการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ภายในสถาบัน
 การเงินหรือระหว่างสถาบันการเงินทั้งนี้ เฉพาะที่สร้างขึ้นเพื่อสถาบันการเงินเท่านั้น

(ข) การโอนเงินหรือการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ภายในสถาบัน
 การเงินทั้งนี้ เฉพาะที่สร้างขึ้นเพื่อลูกค้ารายเดียวกันเท่านั้น

โดยรายละเอียดของการทำธุรกรรมที่ได้รับการยกเว้นให้ไม่ต้องรายงานตาม
 กฎหมายคือ การรายงานตามมาตรา 13 มาตรา 15 และ มาตรา 16 มีดังนี้

1. ธุรกิจที่กำหนดให้ต้องรายงานตามมาตรา 13 เป็นธุรกิจที่สถาบันการเงิน
 ไม่ต้องรายงานต่อสำนักงาน ปปง.

1.1 ธุรกิจเงินสดที่มีจำนวนตั้งแต่สองล้านบาทขึ้นไป

1.2 ธุรกิจที่มีมูลค่าทรัพย์สินตั้งแต่ห้าล้านบาทขึ้นไป

1.3 และธุรกิจที่มีเหตุอันควรสงสัย

2. ธุรกิจที่กำหนดให้ต้องรายงานตามมาตรา 15

⁹⁴เพิ่ม โดยกฎกระทรวง ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2554) ออกตามความในพระราชบัญญัติป้องกันและ
 ปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542.

⁹⁵เพิ่ม โดยกฎกระทรวง ฉบับที่ 16 (พ.ศ. 2562) ออกตามความในพระราชบัญญัติป้องกันและ
 ปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542.

⁹⁶เพิ่ม โดยกฎกระทรวง ฉบับที่ 16 (พ.ศ. 2562) ออกตามความในพระราชบัญญัติป้องกันและ
 ปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542.

2.1 ชุทธกรรมที่ทำกับสำนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร สำนักงานที่ดินจังหวัด สำนักงานที่ดินสาขา และสำนักงานที่ดินอำเภอโดยมีการทำธุรกรรมดังต่อไปนี้

2.1.1 มีการชำระด้วยเงินสดเป็นจำนวนตั้งแต่สองล้านบาทหรือกว่านั้นขึ้นไป

2.1.2 เป็นอสังหาริมทรัพย์มีมูลค่าตามตั้งแต่ห้าล้านบาทหรือกว่านั้นขึ้นไป เว้นแต่เป็นการโอนในทางมรดกให้แก่ทายาทโดยธรรม

2.1.3 เป็นธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย

2.2 ชุทธกรรมที่พนักงานเจ้าหน้าที่ศุลกากรได้รับแจ้งรายการเกี่ยวกับการนำเงินตราไม่ว่าจะเป็นเงินตราหรือเงินตราต่างประเทศตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินเข้ามาในหรือออกไปนอกประเทศ โดยมีมูลค่า ดังนี้

2.2.1 กรณีเป็นเงินตราไทยที่มีมูลค่าเกินกว่าสี่แสนห้าหมื่นบาท

2.2.2 กรณีเงินตราต่างประเทศที่มีมูลค่ารวมกันแล้วเกินกว่าหนึ่งหมื่นห้าพันดอลลาร์สหรัฐหรือเทียบเท่า⁹⁷

3. ชุทธกรรมที่กำหนดให้ต้องรายงานตามมาตรา 16

โดยกำหนดให้ผู้ประกอบอาชีพ⁹⁸ดังต่อไปนี้มีหน้าที่ต้องรายงานการทำธุรกรรมต่อสำนักงานในกรณีเป็นธุรกรรมที่ใช้เงินสดมีจำนวนเกินกว่าที่กำหนดในกฎกระทรวง⁹⁹ หรือเป็นธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย

3.1 ผู้ประกอบอาชีพเกี่ยวกับการดำเนินการ การให้คำแนะนำ หรือการเป็นที่ปรึกษาในการทำธุรกรรมที่เกี่ยวกับการลงทุนหรือการเคลื่อนย้ายเงินทุนตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ที่ไม่ใช่สถาบันการเงินตามมาตรา 13

3.2 ผู้ประกอบอาชีพค้าอัญมณี เพชรพลอย ทองคำ หรือเครื่องประดับที่ประดับด้วยอัญมณี เพชรพลอย หรือทองคำ

3.3 ผู้ประกอบอาชีพค้าหรือให้เช่าซีรอลยนต์

3.4 ผู้ประกอบอาชีพเกี่ยวกับนายหน้าหรือตัวแทนซื้อขายอสังหาริมทรัพย์

⁹⁷ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง การควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน (ฉบับที่ 6) ออกตามความในกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการส่งหรือนำเข้าเงินตราเงินตราต่างประเทศ และตราสารเปลี่ยนมือออกไปนอกหรือเข้ามาในประเทศ พ.ศ. 2559.

⁹⁸มาตรา 16 วรรคหนึ่ง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2552.

⁹⁹รายละเอียดจำนวนเงินปรากฏตามตารางสรุปหลักเกณฑ์ในการรายงานธุรกรรมของผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542.

3.5 ผู้ประกอบอาชีพค้าของเก่าตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการขายทอดตลาดและค้าของเก่า

3.6 ผู้ประกอบอาชีพเกี่ยวกับสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับสำหรับผู้ประกอบธุรกิจที่มีใช้สถาบันการเงินตามประกาศกระทรวงการคลังเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับหรือตามกฎหมายว่าด้วยธุรกิจสถาบันการเงิน

3.7 ผู้ประกอบอาชีพเกี่ยวกับบัตรเครดิตอิเล็กทรอนิกส์ที่มีใช้สถาบันการเงินตามประกาศกระทรวงการคลังเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจบัตรเครดิตอิเล็กทรอนิกส์หรือตามกฎหมายว่าด้วยธุรกิจสถาบันการเงิน

3.8 ผู้ประกอบอาชีพเกี่ยวกับบัตรเครดิตที่มีใช้สถาบันการเงินตามประกาศกระทรวงการคลังเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจบัตรเครดิต หรือตามกฎหมายว่าด้วยธุรกิจสถาบันการเงิน

3.9 ผู้ประกอบอาชีพเกี่ยวกับการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมดูแลธุรกิจบริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์

3.10 ผู้ประกอบอาชีพที่ดำเนินธุรกิจทางการเงินตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินที่มีใช้เป็นสถาบันการเงิน ซึ่งปรากฏผลจากการประเมินความเสี่ยงที่เกี่ยวกับการฟอกเงินหรือการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายว่ามีความเสี่ยงที่อาจถูกใช้เป็นช่องทางในการฟอกเงินหรือการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย¹⁰⁰

จากบทสรุปการสัมมนาโครงการประชาสัมพันธ์การประเมินความเสี่ยงระดับชาติและการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติด้าน AML/CFT พ.ศ.2560-2564 ระหว่างวันที่ 21-23 ธันวาคม 2559 พบว่าอาชญากรรมที่ก่อให้เกิดรายได้จากการกระทำความผิดสูงสุดเป็นอันดับแรก คือ ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ¹⁰¹ ดังนั้น เมื่อกฎหมายพิจารณาการยกเว้นให้สถาบันการเงิน หรือผู้ประกอบอาชีพไม่ต้องรายงานการทำธุรกรรมที่รัฐบาล ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน หรือหน่วยงานอื่นของรัฐเป็นคู่กรณี อาจส่งผลให้เกิดความเสียหายต่อประเทศเป็นอย่างมาก เพราะหากเจ้าหน้าที่รัฐกระทำการโดยทุจริตและรู้ช่องทางว่าเมื่อใช้ชื่อหน่วยงานของรัฐทำธุรกรรมแล้ว ผู้มีหน้าที่รายงานจะไม่รายงานการทำธุรกรรมต่อสำนักงานปปง.ก็จะทำให้มีการเปิดบัญชีแฝงเพื่อยกยอกเงินเพื่อซื้อขายอสังหาริมทรัพย์ หรือสังหาริมทรัพย์ที่มีมูลค่าสูงจำนวนมากเพื่อประโยชน์ในทางทุจริตต่อตนเอง แต่หากกฎหมายกำหนดให้มีการรายงานรัฐบาล ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ องค์การ

¹⁰⁰มาตรา 16 วรรคหนึ่ง (10) เพิ่ม โดยพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2558.

¹⁰¹<http://www.tafex.org/บทสรุปการสัมมนาโครงการ/สืบค้นวันที่ 14 กรกฎาคม 2560>.

มหาชน หรือหน่วยงานอื่นของรัฐเป็นคู่กรณี จะทำให้สถาบันการเงิน หรือผู้ประกอบการอาชีพเป็นผู้กลั่นกรอง และตรวจสอบความผิดปกติในการทำธุรกรรมและรายงานมายังสำนักงาน ปปง. เพื่อเป็นการป้องกันการทุจริตต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการและทำให้สำนักงาน ปปง. สามารถติดตามเส้นทางการเงินเพื่อนำทรัพย์สินตกแก่แผ่นดินต่อไป

7.7 การเก็บรักษาข้อมูล

สถาบันการเงินมีหน้าที่เก็บรักษาเอกสารต่างๆ ที่ใช้ประกอบในการตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าและการรายงานการทำธุรกรรมเพื่อสำนักงาน ปปง. จะได้ติดตามเอกสารหลักฐานการทำธุรกรรมของผู้กระทำความผิด โดยมีรายละเอียดดังนี้

7.7.1 เอกสารแสดงตนของลูกค้า 5 ปีนับแต่วันที่มีการปิดบัญชีหรือยุติความสัมพันธ์กับลูกค้า เว้นแต่จะได้รับแจ้งเป็นหนังสือจากพนักงานเจ้าหน้าที่ให้ปฏิบัติเป็นอย่างอื่น

7.7.2 แบบบันทึกข้อเท็จจริงหรือแบบรายงานการทำธุรกรรม แบบ ปปง.1-01, แบบ ปปง.1-02, แบบ ปปง.1-03, และแบบ ปปง.1-05-9 เก็บไว้ 5 ปี นับแต่ได้มีการทำธุรกรรมหรือบันทึกข้อเท็จจริงนั้น เว้นแต่จะได้รับแจ้งเป็นหนังสือจากพนักงานเจ้าหน้าที่ให้ปฏิบัติเป็นอย่างอื่น

7.7.3 การตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า จะต้องเก็บรักษาไว้อย่างน้อย 10 ปี นับจากวันที่ปิดบัญชี หรือหมดความสัมพันธ์กับลูกค้า ตามมาตรา 21/1¹⁰² แต่หากก่อนพ้นกำหนดระยะเวลา 10 ปี และเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติตามกฎหมายเลขาธิการ สำนักงาน ปปง. สามารถแจ้งให้สถาบันการเงินเก็บรักษาเอกสารต่อไปได้อีกไม่เกิน 5 ปี แต่ก่อนพ้นกำหนดเวลาสิบปีดังกล่าว หากมีเหตุจำเป็นและสมควรเพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้สำหรับลูกค้ารายใด ให้เลขาธิการแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้มีหน้าที่รายงานดังกล่าวเก็บรักษารายละเอียดของลูกค้ารายนั้นต่อไปอีกไม่เกินห้าปีนับแต่พ้นเวลาสิบปีก็ได้

7.8 การฝึกอบรม

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 21/3 กำหนดให้สำนักงาน ปปง. มีหน้าที่จัดให้มีการฝึกอบรมเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และการป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย ให้แก่ผู้มีหน้าที่รายงานตามมาตรา 13 และมาตรา 16 โดยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจัดให้มีการฝึกอบรม และการจัดให้ผู้ได้รับการฝึกอบรมปฏิบัติหน้าที่ ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินกำหนด ซึ่งคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินได้ออกระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินว่าด้วยการจัดให้มีการฝึกอบรม

¹⁰²มาตรา 22/1 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2558.

ให้แก่ผู้มีหน้าที่รายงานตามมาตรา 13 และมาตรา 16 พ.ศ. 2563¹⁰³ โดยกำหนดให้สำนักงาน ปปง. จัดให้มีการฝึกอบรมเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายรวมถึงการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงให้แก่ผู้มีหน้าที่รายงานตามมาตรา 13 และมาตรา 16 โดยสำนักงาน ปปง.อาจดำเนินการเองหรือจะเห็นชอบให้นิติบุคคลอื่นเป็นผู้ดำเนินการก็ได้

¹⁰³ระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินว่าด้วยการจัดให้มีการฝึกอบรมให้แก่ผู้มีหน้าที่รายงานตามมาตรา 13 และมาตรา 16 พ.ศ. 2563.

บทที่ 4

วิเคราะห์ประเด็นปัญหา

จากการศึกษาการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน กรณีเกี่ยวกับการรายงานการทำธุรกรรมตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม และกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการศึกษาการบังคับใช้กฎหมายด้านการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินในส่วนที่เกี่ยวกับการรายงานการทำธุรกรรมของประเทศ สหรัฐอเมริกา และประเทศออสเตรเลียมาแล้วนั้น ในบทนี้จะเป็นการวิเคราะห์เพื่อศึกษาถึงปัญหา ในการรายงานการทำธุรกรรมและมาตรการบังคับทางกฎหมายแก่ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม ในประเทศไทยว่า มีความเหมาะสมหรือไม่ และควรปรับปรุงแก้ไขในส่วนใด เพื่อให้เกิดความ สอดคล้องตามเจตนารมณ์ในการบังคับใช้กฎหมายให้มีประสิทธิภาพ และเป็นประโยชน์ใน การปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่โดยจะทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบในเรื่องดังต่อไปนี้

1. วิเคราะห์ปัญหากรณีที่พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 กำหนดให้สถาบันการเงินมีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมที่ใช้เงินสดตั้งแต่ 2 ล้านบาทขึ้นไป ต่อสำนักงาน ปปง. เป็นจำนวนที่เหมาะสมหรือไม่

2. วิเคราะห์ปัญหากรณีที่พระราชบัญญัติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 กำหนดหน้าที่ให้ผู้ประกอบอาชีพตามมาตรา 16 ต้องบันทึกข้อเท็จจริงเมื่อมีการทำ ธุรกรรม แต่ไม่ได้มีการกำหนดบทบัญญัติของกฎหมายและแบบที่ชัดเจนดังเช่นสถาบันการเงิน

3. วิเคราะห์ปัญหากรณีมาตรา 21/1 กำหนดห้ามมิให้ผู้มีหน้าที่รายงานตามมาตรา 13 และมาตรา 16 หรือบุคคลใดเปิดเผยข้อมูลหรือกระทำด้วยประการใดๆ อันอาจทำให้ลูกค้าหรือ บุคคลภายนอกทราบเกี่ยวกับการรายงานธุรกรรมไปยังสำนักงาน ปปง. ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อ ส่วนของภาระงานและความคล่องตัวของสถาบันการเงินและผู้ประกอบอาชีพในการดำเนินงานเกิน สมควร ทั้งนี้ ควรห้ามเปิดเผยเฉพาะข้อมูลเกี่ยวกับการรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยหรือ ข้อมูลที่ได้ส่งไปยังสำนักงาน ปปง. เท่านั้น

ทั้งนี้ ก่อนที่จะทำการวิเคราะห์ประเด็นปัญหา ผู้ศึกษาจะขอกล่าวถึงความสำคัญของการ รายงานการทำธุรกรรมโดยจะอธิบายถึงเหตุผลว่าการรายงานการทำธุรกรรมมีความสำคัญ อย่างไร และมีกรนำไปใช้ประโยชน์อย่างไร โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. หลักการและเหตุผลของการรายงานการทำธุรกรรม

เนื่องจากประเทศไทยได้ให้สัตยาบันร่วมเป็นภาคีอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้าน การลักลอบค้ายาเสพติดและวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. 1988 (United Nations Convention Against Illicit Traffic in Narcotics and Psychotropic Substances, 1988) จึงก่อให้เกิด หน้าที่ในการปฏิบัติตามพันธกรณีของอนุสัญญาดังกล่าวหลายประการ โดยหน้าที่สำคัญที่สุดในการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน คือ การกำหนดให้ การลักลอบค้ายาเสพติดรวมทั้งการฟอกเงินเป็นความผิดตามกฎหมายอาญาประเทศไทยจึงได้มีการตรา พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 และได้จัดตั้งสำนักงานป้องกันและ ปราบปรามการฟอกเงิน (สำนักงาน ปปง.) เพื่อปฏิบัติตามกฎหมายดังกล่าว โดยมีภารกิจที่สำคัญ คือ มีอำนาจหน้าที่ในการตรวจสอบและดำเนินการเกี่ยวกับธุรกรรมหรือทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับ การกระทำความผิดที่เป็นความผิดมูลฐาน ในฐานะของหน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมาย (Law Enforcement) ตรวจสอบวิเคราะห์ข้อมูลและเส้นทางการเงินที่เกี่ยวข้องกับการฟอกเงิน ตลอดจน กำกับดูแลให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ในฐานะที่เป็นหน่วยงานที่วางหลักเกณฑ์ (Regulator) ทั้งนี้ สำนักงาน ปปง. มีภารกิจในการกำกับ ดูแลสถาบันการเงินและผู้ประกอบอาชีพบางประเภท (ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม) อันถือได้ ว่าเป็นตัวแทนของหน่วยงานรัฐในการจัดให้ลูกค้าแสดงตนทุกครั้งก่อนเริ่มความสัมพันธ์ และดำเนินการบริหารความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย สำหรับลูกค้าทุกรายเพื่อกำหนดมาตรการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าในระดับที่ เหมาะสม และนำไปสู่การรายงานการทำธุรกรรมไปยังสำนักงาน ปปง. อีกด้วย

2. บทบาทของผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมตามกฎหมายฟอกเงิน

การป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินนั้นหากจะอาศัยแต่เพียงพนักงาน เจ้าหน้าที่ของสำนักงาน ปปง. เท่านั้น คงไม่อาจทำให้ภารกิจในการป้องกันและปราบปราม อาชญากรรมฟอกเงินสำเร็จลงได้ ต้องได้รับความร่วมมือจากผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม ซึ่งเป็นภาคเอกชน เพื่อให้ได้ข้อมูลในการทำธุรกรรมเพื่อใช้ในการสืบสวนสอบสวนและติดตาม ทรัพย์สินของผู้ที่กระทำความผิดด้วย ซึ่งมาตรการทางกฎหมายที่สำคัญที่ประเทศไทยได้นำหลัก สากลมาบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 คือ การกำหนดให้สถาบันการเงิน สำนักงานที่ดิน และผู้ประกอบอาชีพบางประเภทที่เกี่ยวข้องกับการ

ทำธุรกรรมมีหน้าที่ต้องกระทำการต่างๆ เพื่อป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ได้แก่ การรายงานการทำธุรกรรมประเภทต่างๆ เช่น ธุรกรรมที่ใช้เงินสดธุรกรรมที่เกี่ยวกับทรัพย์สิน และธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย การจัดให้ลูกค้าแสดงตนทุกครั้งก่อนการทำธุรกรรม และการบริหารความเสี่ยงที่อาจเกี่ยวกับการฟอกเงินของลูกค้าและต้องดำเนินการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า เป็นต้น ซึ่งหากฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ที่พระราชบัญญัติดังกล่าวกำหนดไว้ ก็จะมีควมผิดรวมทั้ง มีบทกำหนดโทษเพื่อลงโทษแก่ผู้ที่ไม่ให้ความร่วมมือหรือขัดขวาง หรือกระทำการอันเป็นปฏิกิริยาต่อการปฏิบัติตามกฎหมาย ทั้งนี้ กฎหมายดังกล่าวได้กำหนดให้ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมเป็นเสมือนผู้ช่วยเหลือสำนักงาน ปปง. ในการให้ข้อมูล เบาะแสของทางเดินของธุรกรรมที่มีมูลค่าสูง หรือเฝ้าระวังลูกค้าที่น่าสงสัยว่าเป็นผู้กระทำความผิดแล้วมาอาศัยช่องทางผ่านผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมเพื่อฟอกเงินหรือถ่ายโอนทรัพย์สินไปยังผู้อื่นโดยหากพิจารณาหน้าที่และการทำงานของผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมแล้วจะพบว่าผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมมีหน้าที่ในการจัดให้ลูกค้าแสดงตน ระบุตัวตนของลูกค้า พิสูจน์ทราบข้อมูลลูกค้า เพื่อที่จะบริหารความเสี่ยงด้านการฟอกเงินของลูกค้า และดำเนินการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า การรายงานการทำธุรกรรม การเก็บรักษาเอกสารเกี่ยวกับการแสดงตนและการทำธุรกรรม และการเก็บรักษาความลับของลูกค้า ซึ่งเป็นขั้นตอนและกระบวนการที่มีความยุ่งยากเป็นภาระและไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ในการประกอบกิจการของผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมอย่างแน่นอน แต่ด้วยมาตรฐานสากลและการประเมินของ FATF ทำให้หากผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมไม่ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติตามกฎหมายจะมีผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจมวลรวมของประเทศ ซึ่งอาจประสบปัญหาในการทำธุรกรรมกับต่างประเทศ และอาจส่งผลกระทบต่อตลาดเงิน ตลาดทุน และธุรกิจเกี่ยวกับหลักทรัพย์ ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมจึงต้องให้ความร่วมมือในการปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด

ในปัจจุบันสำนักงาน ปปง. ได้รับรายงานการทำธุรกรรมจากผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมเพิ่มขึ้นทุกปีเนื่องจากลักษณะการทำธุรกรรมของประชาชนมีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม แม้ว่าประชาชนจะนิยมใช้เงินสดในการทำธุรกรรม แต่ด้วยมูลค่าในการทำธุรกรรมเงินสดที่สูงถึง 2 ล้านบาท ที่กฎหมายกำหนดให้ธนาคารรายงานการทำธุรกรรมไปยังสำนักงาน ปปง. จึงทำให้มีปริมาณในการทำธุรกรรมน้อยกว่าปัจจุบันมาก และด้วยเทคโนโลยีที่พัฒนามากขึ้นทำให้ประชาชนนิยมการทำธุรกรรมผ่านระบบ Online ใน Internet หรือ ผ่าน Smartphone มากยิ่งขึ้น จากความสะดวก รวดเร็วและไม่ต้องไปทำธุรกรรม ณ ธนาคารต่างๆ และจำนวนเงินที่ธนาคารเงินต้องรายงานจากการทำธุรกรรมผ่านช่องทาง Online ใน Internet หรือผ่าน Smartphone มีมูลค่าเพียง 700,000 บาท จึงทำให้มีจำนวนธุรกรรมที่รายงานมายังสำนักงาน ปปง. มากขึ้นอย่างต่อเนื่อง และด้วยความสะดวก

ในการทำธุรกรรมจึงเป็นเหตุผลหนึ่งที่ทำให้ผู้กระทำความผิดอาศัยช่องทางความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีในการกระทำความผิด ย้ายถ่ายทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดด้วยความคล่องตัวและรวดเร็ว อันส่งผลให้การติดตามทรัพย์สินทำได้ยากยิ่งขึ้น ด้วยเหตุนี้จึงเป็นเหตุผลสำคัญในการที่สำนักงาน ปปง. จะต้องให้สถาบันการเงินและผู้ประกอบอาชีพเป็นตัวแทนของหน่วยงานรัฐในการช่วยตรวจสอบประชาชนหรือบริษัทที่เข้ามาทำธุรกรรม เพื่อให้ทราบถึงแหล่งที่มาของรายได้ ความสอดคล้องของธุรกรรมและอาชีพที่ทำ หรือความผิดปกติที่ผิดไปจากการทำธุรกรรมที่มีพื้นฐานเดียวกันของบุคคลอื่น และรายงานการทำธุรกรรมต่างๆ ตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดมายังสำนักงาน ปปง.

3. ความสำคัญของการรายงานการทำธุรกรรม

ในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับการฟอกเงินจำเป็นต้องตัดแหล่งเงินทุนของบรรดาเหล่าอาชญากรและองค์กรอาชญากรรมทั้งหลาย เพื่อมิให้มีแหล่งเงินทุนใช้ในการประกอบอาชญากรรมได้อีก จึงได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องรายงานการทำธุรกรรมตามที่กฎหมายกำหนดต่อหน่วยงานที่มีอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 โดยข้อมูลที่ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมรายงานมายังสำนักงาน ปปง. มีความสำคัญและเป็นประโยชน์อย่างมากในการสืบสวนสอบสวนทางการเงิน ทำให้พิสูจน์ทราบถึงแหล่งที่มาของเงินหรือทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด หรือที่เรียกว่า “ร่องรอยทางกระดาษ” รายงานการทำธุรกรรมเป็นร่องรอยที่ทำให้ง่ายต่อการตรวจสอบการฟอกเงิน เนื่องจากการดำเนินคดีอาญาและคดีแพ่งอันเนื่องมาจากคดีอาญาให้ความสำคัญกับพยานเอกสารและพยานบุคคลอันเป็นพยานหลักฐานในทางคดีเป็นอย่างมาก โดยศาลยอมรับหลักฐานการรายงานการทำธุรกรรมที่ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมรายงานเป็นพยานหลักฐานเชิงประจักษ์ที่มีน้ำหนักและมีความน่าเชื่อถือ อันเกิดจากการที่สำนักงาน ปปง. นำข้อมูลการรายงานการทำธุรกรรมที่ได้มานั้นมาทำการสืบสวนสอบสวนทางการเงินโดยผลของการวิเคราะห์จากการเดินบัญชีแต่ละบัญชีพบว่า

1) แสดงถึงความเกี่ยวข้องสัมพันธ์ระหว่างผู้กระทำความผิด ว่ามีการทำธุรกรรมกับบุคคลใด จำนวนกี่ครั้ง จำนวนเงินที่ใช้ในการทำธุรกรรมมีมูลค่ารวมเป็นจำนวนเท่าใด ใครเป็นผู้รับประโยชน์ทอดสุดท้ายรวมถึงมีการแสดงสถานที่และช่วงเวลาทีคาดว่าเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด เพื่อขยายผลถึงผู้ที่กระทำความผิดซึ่งมีพฤติการณ์ปกปิด โยกย้ายทรัพย์สิน โดยอาจขยายผลได้ถึงกระทำความผิดในรูปแบบขององค์กรอาชญากรรม

2) สามารถวิเคราะห์พฤติการณ์ของผู้กระทำความผิดหรือบุคคลที่อยู่ในข่ายต้องสงสัย เพื่อขยายผลในทางการสืบสวน โดยดูจากพฤติกรรมทางการเงิน ที่มาของรายได้รายจ่ายทุกชนิด อาชีพการขอสินเชื่อ และหลักทรัพย์ที่ใช้ในการค้ำประกัน รวมทั้งความเป็นไปได้ของความสอดคล้องในการทำธุรกรรมมาประกอบการพิจารณาตัดประเด็นข้อสงสัยที่ว่าทรัพย์สินนั้นอาจได้มาจากการประกอบอาชีพที่สุจริตเพื่อนำไปสู่การการสอบสวนและติดตามทรัพย์สินโดยสำนักงาน ปปง. จะต้องมีคำสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สิน และนำทรัพย์สินกลับคืนสู่ผู้ที่ได้รับความเสียหายจากการกระทำความผิด หรือนำทรัพย์สินที่ไม่สามารถพิสูจน์ที่มาที่ไปได้ให้ตกเป็นของแผ่นดินต่อไป

4. การวิเคราะห์ประเด็นปัญหา

4.1 วิเคราะห์ปัญหากรณีบทบัญญัติตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 กำหนดให้สถาบันการเงินมีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมที่ใช้เงินสดตั้งแต่ 2 ล้านบาทขึ้นไป ต่อสำนักงาน ปปง. เป็นจำนวนที่เหมาะสมหรือไม่

การฟอกเงินนั้น ขั้นตอนหรือวิธีการแรกที่สุด ก่อนเปลี่ยนแปลงสภาพของเงินสดที่ได้มาจากการกระทำความผิดเหล่านั้น ไปเป็นทรัพย์สินรูปแบบอื่นๆ เพื่อหลีกเลี่ยงการตรวจสอบจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ คือการนำเงินเข้าระบบ (Placement) ด้วยเหตุนี้สถาบันการเงิน โดยเฉพาะธนาคาร จึงเป็นประตูด่านแรกที่เหล่านักฟอกเงินจะใช้เพื่อแปลงเงินสดเหล่านั้นให้เป็นเงินสดเนื่องจากสามารถโอนต่อไปยังธนาคารแห่งอื่นทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ และสามารถนำเงินที่ฝากไว้ในธนาคารไปลงทุนในธุรกิจที่ถูกกฎหมายอีกครั้งในธุรกิจที่มีโอกาสทำกำไรสูง เช่น ธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ ธุรกิจค้าอัญมณี ธุรกิจกองทุน เป็นต้น

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ได้นำหลักการสากลที่เป็นมาตรการในการช่วยป้องกันอาชญากรรมฟอกเงินในส่วนที่เกี่ยวกับเงินสดและธุรกรรมที่ใช้เงินสด ซึ่งกำหนดให้สถาบันการเงินมีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมเมื่อมีการทำธุรกรรมของลูกค้ำที่มีมูลค่าในแต่ละครั้งเกินจำนวนที่กฎหมายกำหนด โดยพระราชบัญญัตินี้ได้กำหนดถึงการรายงานการทำธุรกรรมของสถาบันการเงินไว้ในมาตรา 13 กล่าวคือ เมื่อมีการทำธุรกรรมกับสถาบันการเงิน สถาบันการเงินมีหน้าที่ต้องรายงานการทำธุรกรรมนั้นต่อสำนักงาน ปปง. เมื่อปรากฏว่าธุรกรรมดังกล่าวเป็น (1) ธุรกรรมที่ใช้เงินสดมีจำนวนเกินกว่าที่กำหนดในกฎกระทรวง (2) ธุรกรรมที่เกี่ยวกับทรัพย์สินที่มีมูลค่าเกินกว่าที่กำหนดในกฎกระทรวง และ (3) ธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย

สำหรับธุรกรรมที่ใช้เงินสดตามมาตรา 13 (1) นั้น ในปัจจุบันกฎกระทรวงกำหนดจำนวนเงินสดและมูลค่าทรัพย์สินในการทำธุรกรรมที่สถาบันการเงินต้องรายงานต่อสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2559 ข้อ 3 ได้กำหนดให้สถาบันการเงินมีหน้าที่ต้องรายงานการทำธุรกรรมตามมาตรา 13 วรรคหนึ่ง (1) แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 เมื่อมีการทำธุรกรรมที่มีจำนวนเงินสดตั้งแต่ 2 ล้านบาทขึ้นไป เช่น กรณีที่ลูกค้าถือเงินสดมาทำธุรกรรมหรือได้รับเงินสดจากการทำธุรกรรมที่หน้าเคาน์เตอร์ธนาคารหรือจากพนักงานธนาคาร และมีมูลค่าตั้งแต่สองล้านบาทขึ้นไป หรือกรณีที่ลูกค้านำเงินสดมาชำระให้แก่บริษัท หรือธุรกรรมที่บริษัทจ่ายเงินสดให้แก่ลูกค้า ซึ่งเป็นผลมาจากการทำธุรกรรมการซื้อขายหลักทรัพย์หรือหน่วยลงทุนหรือตราสารต่างๆ เป็นต้น

ดังนั้น เมื่อมีการทำธุรกรรมที่มีจำนวนเงินสดตั้งแต่ 2 ล้านบาทขึ้นไป สถาบันการเงินมีหน้าที่ในการบันทึกข้อเท็จจริงต่างๆ เกี่ยวกับธุรกรรมที่สถาบันการเงินจะต้องรายงานต่อสำนักงาน ปปง. และให้สถาบันการเงินผู้บันทึกข้อเท็จจริงลงลายมือชื่อ และเขียนชื่อและนามสกุลด้วยลายมือบรรจงกำกับไว้ พร้อมกับระบุวัน เดือน ปี ที่บันทึกข้อเท็จจริงไว้ด้วยโดยใช้แบบรายงานการทำธุรกรรมตามที่กำหนดกฎกระทรวงฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2543) ออกตามความในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 กล่าวคือ การทำธุรกรรมที่ใช้เงินสดตามมาตรา 13 (1) ให้รายงานโดยใช้แบบ ปปง. 1-01 และต้องรายงานการทำธุรกรรมโดยให้สถาบันการเงินรายงาน โดยการส่งแบบรายงานที่ทำขึ้นในระหว่างวันที่ 1 ถึงวันที่ 15 และที่ทำขึ้นในระหว่างวันที่ 16 ถึงวันสิ้นเดือน ไปยังสำนักงานภายใน 7 วันนับแต่วันถัดจากวันที่ 15 และวันสิ้นเดือนของเดือนที่มีการทำธุรกรรมนั้น

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่า การที่พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 13 (1) ประกอบกฎกระทรวงกำหนดแบบ รายการ หลักเกณฑ์ และวิธีการบันทึกข้อเท็จจริงเกี่ยวกับธุรกรรมพ.ศ. 2559 และกฎกระทรวงฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2543) ออกตามความในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 กำหนดให้สถาบันการเงินต้องบันทึกข้อเท็จจริงต่างๆ เกี่ยวกับธุรกรรม โดยให้ใช้แบบรายงาน ปปง. 1-01 ในการรายงานธุรกรรมที่ใช้เงินสด เป็นมาตรการที่สำคัญอย่างยิ่งในการที่สำนักงาน ปปง. และหน่วยงานอื่นๆ จะนำข้อมูลไปทำการวิเคราะห์ และตรวจสอบการกระทำความผิด เนื่องจากในแบบรายงานดังกล่าวจะประกอบไปด้วยข้อมูลของผู้ทำธุรกรรม ผู้ร่วมทำธุรกรรม ผู้มอบหมายหรือผู้มอบอำนาจข้อเท็จจริงเกี่ยวกับธุรกรรม แต่ในปัจจุบันพฤติกรรมของอาชญากรได้เปลี่ยนไป เนื่องจากต้องการหลีกเลี่ยงไม่ให้สถาบันการเงินรายงานการทำธุรกรรมต่อสำนักงาน ปปง. ก็จะใช้วิธีในการทำธุรกรรมในจำนวนที่ต่ำกว่าที่กฎหมายกำหนดให้รายงานเพียงเล็กน้อย หรือการทยอยหรือแบ่งกัน

ฝาก (Smurfing) โดยใช้ช่องว่างทางกฎหมายที่กำหนดปริมาณเงินขั้นต่ำโดยหลีกเลี่ยงการทำธุรกรรมเงินสด โดยลดจำนวนลงไม่ให้ถึงหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด ดังนั้น เพื่อเป็นการป้องกันการหลีกเลี่ยงการรายงานธุรกรรมจึงควรมีการลดมูลค่าของธุรกรรมลง ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับกรณีการรายงานการทำธุรกรรมของสถาบันการเงินซึ่งเป็นนิติบุคคลที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับปัจจัยชำระเงินต่างประเทศตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน (ธุรกิจและเปลี่ยนแปลงเงินตราต่างประเทศ) กฎกระทรวงกำหนดจำนวนเงินสดและมูลค่าทรัพย์สินในการทำธุรกรรมที่สถาบันการเงินต้องรายงานต่อสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2559 ได้กำหนดให้เมื่อมีการทำธุรกรรมตามมาตรา 13 วรรคหนึ่ง (1) สถาบันการเงินซึ่งเป็นนิติบุคคลที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับปัจจัยชำระเงินต่างประเทศจะต้องรายงานการทำธุรกรรมต่อสำนักงาน ปปง. เมื่อมีจำนวนเงินสดตั้งแต่แสนบาทขึ้นไป

สำหรับในประเทศสหรัฐอเมริกา กฎหมาย Bank Secrecy Act 1970 (BSA) ได้กำหนดให้ธนาคารหรือสถาบันการเงินมีหน้าที่รายงานข้อมูลทางการเงินต่อโดยงานของรัฐ โดยกำหนดให้สถาบันการเงินภายในประเทศ รายงานการทำธุรกรรมที่เกี่ยวกับการจ่ายเงิน การรับเงิน การโอนเงิน ซึ่งมีจำนวนเกินกว่า 10,000 เหรียญสหรัฐขึ้นไป และประเทศออสเตรเลีย กฎหมาย Financial Transaction Report Act 1988 (FTR Act) ได้กำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจด้านการเงินมีหน้าที่ต้องรายงานธุรกรรมที่เกี่ยวกับเงินสดที่มีจำนวนตั้งแต่ 10,000 เหรียญออสเตรเลียไปยัง Australian Transaction Reports and Analysis Center (AUSTRAC) โดยเมื่อเปรียบเทียบกับพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 จะพบว่ามีความแตกต่างกัน โดยมีรายละเอียดตามตารางเปรียบเทียบ ดังนี้

ตารางที่ 4.1 เปรียบเทียบการรายงานธุรกรรมที่ใช้เงินสดของสถาบันการเงินในต่างประเทศ
เปรียบเทียบกับประเทศไทย

มาตรการ ทางกฎหมาย	ประเทศสหรัฐอเมริกา	ประเทศออสเตรเลีย	ประเทศไทย
มาตรการการ รายงาน ธุรกรรมที่ใช้ เงินสดที่ของ สถาบัน การเงิน	กฎหมาย Bank Secrecy Act 1970 ได้ กำหนดให้สถาบัน การเงินต้องรายงาน ธุรกรรมเงินสดที่มี จำนวนเกินกว่า 10,000 เหรียญสหรัฐ เมื่อเปรียบเทียบกับ ค่าเงินบาทไทย ประมาณ 326,000 บาท	กฎหมาย Financial Transaction Report Act 1988 (FTRAct) ได้กำหนดให้สถาบันการเงิน รายงานธุรกรรมเงินสดที่มี จำนวนเกินกว่า 10,000 เหรียญออสเตรเลีย เมื่อ เปรียบเทียบกับค่าเงินบาท ไทย ประมาณ 188,000 บาท	พระราชบัญญัติ ป้องกันและ ปราบปรามการฟอก เงิน พ.ศ. 2542 ประกอบกฎกระทรวง กำหนดจำนวนเงินสด และมูลค่าทรัพย์สินใน การทำธุรกรรมที่ สถาบันการเงินต้อง รายงานต่อสำนักงาน ป้องกันและ ปราบปรามการฟอก เงินพ.ศ. 2559 ได้ กำหนดให้สถาบัน การเงินต้องรายงาน ธุรกรรมที่มีเงินสด ตั้งแต่ 2 ล้านบาทขึ้นไป

จากตารางที่ 4.1 เปรียบเทียบมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการรายงานธุรกรรมที่ใช้
เงินสด ของทั้ง 3 ประเทศ จะเห็นได้ว่า กฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศออสเตรเลีย
ได้กำหนดจำนวนเงินที่สถาบันการเงินต้องรายงานธุรกรรมต่อหน่วยงานของรัฐ มีจำนวนที่ต่ำกว่า
กฎหมายของประเทศไทยเป็นอย่างมาก ประกอบกับเมื่อเปรียบเทียบกับกรณีการรายงานการทำ
ธุรกรรมของสถาบันการเงินซึ่งเป็นนิติบุคคลที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับปัจจัยชำระ
เงินต่างประเทศตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน (ธุรกิจและเปลี่ยนแปลงเงินตรา
ต่างประเทศ) แล้ว กฎหมายได้กำหนดจำนวนเงินในการทำธุรกรรมที่จะต้องรายงานต่อสำนักงาน

ปง. โดยมีจำนวนเงินสดตั้งแต่ 5 แสนบาทขึ้นไปตั้งนั้น เพื่อให้กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของไทยมีมาตรฐานทัดเทียมกับต่างประเทศ และมีประสิทธิภาพในการบังคับใช้ จึงควรมีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 และกฎกระทรวงกำหนดจำนวนเงินสดและมูลค่าทรัพย์สินในการทำธุรกรรมที่สถาบันการเงินต้องรายงานต่อสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2559 ในส่วนที่เกี่ยวกับจำนวนเงินสดที่สถาบันการเงินต้องรายงานต่อสำนักงาน ปง.

4.2 วิเคราะห์ปัญหากรณีที่พระราชบัญญัติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 กำหนดหน้าที่ให้ผู้ประกอบอาชีพตามมาตรา 16 ต้องบันทึกข้อเท็จจริงเมื่อมีการทำธุรกรรม แต่ไม่ได้มีการกำหนดบทบัญญัติของกฎหมายและแบบที่ชัดเจนดังเช่นสถาบันการเงิน

มาตรการทางกฎหมายที่สำคัญในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินที่ประเทศไทยนำหลักสากลมาบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 คือ การกำหนดให้สถาบันการเงินและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการทำธุรกรรมมีหน้าที่ต้องกระทำการต่างๆ เพื่อป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เช่น การรายงานการทำธุรกรรมประเภทต่างๆ การจัดให้ลูกค้าแสดงตน การตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า การบันทึกข้อเท็จจริงต่างๆ เกี่ยวกับธุรกรรม การเก็บรักษาและการเปิดเผยข้อมูล เป็นต้น ซึ่งหากฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามที่กฎหมายกำหนด ก็จะมีคามผิดตามกฎหมาย เพื่อลงโทษแก่ผู้ที่ไม่ให้ความร่วมมือหรือขัดขวางต่อการปฏิบัติตามกฎหมายนี้ โดยเฉพาะการรายงานและรวบรวมข้อมูลการทำธุรกรรมทางการเงิน กฎหมายได้กำหนดให้สถาบันการเงิน สำนักงานที่ดิน และผู้ประกอบอาชีพตามมาตรา 16 มีหน้าที่ต้องรายงานการทำธุรกรรมต่อสำนักงาน ปง. เพื่อให้สามารถทราบถึงแหล่งที่มาของทรัพย์สินหรือเงินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด ทำให้การสืบสวนและติดตามการฟอกเงินเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 21 ได้กำหนดให้สถาบันการเงินบันทึกข้อเท็จจริงต่างๆ เกี่ยวกับธุรกรรมเมื่อมีการทำธุรกรรมตามมาตรา 13 ทั้งนี้ ตามแบบ รายการ หลักเกณฑ์ และวิธีการ ที่กำหนดในกฎกระทรวง ซึ่งกฎกระทรวงกำหนดแบบ รายการ หลักเกณฑ์ และวิธีการบันทึกข้อเท็จจริงเกี่ยวกับธุรกรรม พ.ศ. 2559 กำหนดไว้ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

4.2.1 การบันทึกข้อเท็จจริงต่างๆ เกี่ยวกับธุรกรรมที่สถาบันการเงินจะต้องรายงานต่อสำนักงาน ปง. ให้ใช้แบบรายงานการทำธุรกรรมสำหรับธุรกรรมตามมาตรา 13 (1) (2) หรือ (3) แล้วแต่กรณีตามที่กำหนดในกฎกระทรวงออกตามความในมาตรา 17

1) ธุรกรรมที่มีจำนวนเงินสดตั้งแต่สองล้านบาทขึ้นไป ให้สถาบันการเงินบันทึกข้อเท็จจริงโดยใช้แบบรายงานการทำธุรกรรมตามแบบ ปง. 1-01

2) ธุรกรรมที่มีมูลค่าทรัพย์สินตั้งแต่ห้าล้านบาทขึ้นไปให้สถาบันการเงินบันทึกข้อเท็จจริงโดยใช้แบบรายงานการทำธุรกรรมตามแบบ ปปง. 1-02

3) ธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย ให้สถาบันการเงินบันทึกข้อเท็จจริงโดยใช้แบบรายงานการทำธุรกรรมตามแบบ ปปง. 1-03

4.2.2 ให้สถาบันการเงินผู้บันทึกข้อเท็จจริงลงลายมือชื่อ และเขียนชื่อและนามสกุลด้วยลายมือบรรจงกำกับไว้ พร้อมกับระบุวัน เดือน ปี ที่บันทึกข้อเท็จจริงไว้ด้วยในกรณีที่ผู้ทำธุรกรรมมาทำธุรกรรมด้วยตนเอง ให้บันทึกข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผู้ทำธุรกรรมให้ครบถ้วน และในกรณีที่ผู้ร่วมทำธุรกรรมก็ให้บันทึกข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผู้ร่วมทำธุรกรรมให้ครบถ้วนด้วย และในกรณีที่ได้รับมอบหมายหรือมอบอำนาจให้ทำธุรกรรมแทนผู้อื่น ให้บันทึกข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผู้ที่มาทำธุรกรรมแทนผู้อื่นนั้นและผู้มอบหมายหรือผู้มอบอำนาจให้ครบถ้วนด้วย

ซึ่งปัจจุบันในแต่ละเดือนสำนักงาน ปปง. ได้รับรายงานการทำธุรกรรมที่ใช้เงินสดธุรกรรมที่เกี่ยวกับทรัพย์สิน และธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยเป็นจำนวนมาก ซึ่งผลจากรายงานธุรกรรมดังกล่าว ส่งผลให้สำนักงาน ปปง. ได้รับข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการวิเคราะห์และตรวจสอบการกระทำความผิด จนสามารถติดตามยึดหรืออายัดทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด ได้เป็นจำนวนมาก ไม่ว่าจะเป็นเงินสด ยานพาหนะ อัญมณี เครื่องประดับ อสังหาริมทรัพย์ และทรัพย์สินอื่นๆ ตลอดจนสามารถนำข้อมูลส่งให้หน่วยงานอื่น ใช้ในการเชื่อมโยงถึงผู้กระทำผิด และใช้เป็นพยานหลักฐานในชั้นศาล ดังนั้น หากพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มีบทบัญญัติที่ไม่ชัดเจนเกี่ยวกับการบันทึกข้อเท็จจริง เมื่อมีการทำธุรกรรมประเภทต่างๆ อาจเป็นช่องทางให้ผู้ประกอบอาชญากรรมนำไปใช้เป็นประโยชน์ในการฟอกเงินได้โดยง่าย

เนื่องจากในปัจจุบันผู้ประกอบอาชญากรรมได้ใช้ช่องทางจากการประกอบอาชีพบางประเภทซึ่งมิใช่การดำเนินการของสถาบันการเงินเป็นแหล่งในการฟอกเงินมากยิ่งขึ้น โดยนำเงินที่ได้มาจากการกระทำความผิดไปซื้อสินทรัพย์มูลค่าสูง เช่น นาฬิการาคาแพงรถหรู อัญมณีเพชรพลอย ทองคำ หรือเครื่องประดับ เป็นต้น อย่างไรก็ตาม แม้ว่าพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินจะได้กำหนดหน้าที่ให้ผู้ประกอบอาชีพตามมาตรา 16 รายงานการทำธุรกรรมตามแบบ ระยะเวลา หลักเกณฑ์ และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวงแต่ก็มิได้มีบทบัญญัติของกฎหมายที่ชัดเจนเกี่ยวกับการบันทึกข้อเท็จจริงและแบบกำหนดไว้ดังนั้น เพื่อเป็นการตัดวงจรการประกอบอาชญากรรมเกี่ยวกับการกระทำความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 และบังคับใช้กฎหมายให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จึงสมควรกำหนดให้ผู้ประกอบอาชีพตามมาตรา 16 มีหน้าที่ต้องบันทึกข้อเท็จจริงต่างๆ ตามแบบที่กำหนดเมื่อมีการทำธุรกรรมอย่างชัดเจนดังเช่นสถาบันการเงิน

4.3 วิเคราะห์ปัญหากรณีมาตรา 21/1 กำหนดห้ามมิให้ผู้มีหน้าที่รายงานตามมาตรา 13 และมาตรา 16 เปิดเผยข้อมูลหรือกระทำด้วยประการใดๆ อันอาจทำให้ลูกค้าหรือบุคคลภายนอกทราบเกี่ยวกับการรายงานธุรกรรมไปยังสำนักงาน ปปง. ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อในส่วนของภาระงานและความคล่องตัวของผู้มีหน้าที่รายงานดังกล่าว ในการดำเนินงานเกินสมควร ทั้งนี้ ควรห้ามเปิดเผยเฉพาะข้อมูลเกี่ยวกับการรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยหรือข้อมูลที่ได้ส่งไปยังสำนักงาน ปปง. เท่านั้น

เดิมพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 21 ได้กำหนดให้ลูกค้ามีหน้าที่ต้องบันทึกข้อเท็จจริงต่างๆ เมื่อมีการทำธุรกรรมตามมาตรา 13 และในกรณีที่ลูกค้าปฏิเสธที่จะทำบันทึกข้อเท็จจริง สถาบันการเงินจะต้องจัดทำบันทึกข้อเท็จจริงเอง แล้วแจ้งให้สำนักงาน ปปง. ทราบ การที่กฎหมายกำหนดให้ลูกค้ามีหน้าที่ต้องบันทึกข้อเท็จจริงต่างๆ เมื่อมีการทำธุรกรรม ส่งผลให้ลูกค้าทราบว่าข้อมูลทั้งหมดเกี่ยวกับตนเองจะถูกส่งไปยังสำนักงาน ปปง. ดังนั้น หากลูกค้าเป็นผู้กระทำผิดอาจทำให้รู้ตัว และมีการยกย้ายถ่ายเททรัพย์สิน

ตามรายงานการประเมินการปฏิบัติตามมาตรฐานสากลปี 2550 ผลการประเมินตามข้อเสนอแนะข้อที่ 14 ประเทศไทยอยู่ในเกณฑ์สอดคล้องเพียงบางส่วน เนื่องจากไม่มีข้อห้ามการบอกให้รู้ตัว (Tipping Off) และมาตรา 21 เดิมของพระราชบัญญัติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ดูเหมือนว่าส่งผลให้เกิดการบอกให้ลูกค้ารู้ตัวอีกด้วย ต่อมาได้มีการแก้ไขพระราชบัญญัติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ในปี 2558 เพื่อให้รักษาความลับของธุรกรรมต้องสงสัย โดยมาตรา 21/1 ได้กำหนดห้ามมิให้ผู้มีหน้าที่รายงานตามมาตรา 13 และมาตรา 16 หรือบุคคลใดเปิดเผยข้อมูลหรือกระทำด้วยประการใดๆ อันอาจทำให้ลูกค้าหรือบุคคลภายนอกทราบเกี่ยวกับการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า การรายงานธุรกรรมหรือการส่งข้อมูลอื่นใดไปยังสำนักงาน ปปง. เว้นแต่เป็นการปฏิบัติตามกฎหมายหรือตามคำสั่งศาลหรือเป็นการเปิดเผยข้อมูลระหว่างสำนักงานใหญ่กับสาขาของผู้มีหน้าที่รายงานตามมาตรา 13 และมาตรา 16 ที่ตั้งอยู่ในหรือต่างประเทศเพื่อดำเนินการอันเกี่ยวเนื่องกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าข้อมูลเกี่ยวกับการรายงานธุรกรรมเป็นสิ่งสำคัญในการสืบสวนสอบสวนเพื่อหาแหล่งที่มาของเงินหรือทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด แต่การบังคับใช้มาตรการทางกฎหมายที่กำหนดห้ามมิให้ผู้มีหน้าที่รายงานตามมาตรา 13 และมาตรา 16 เปิดเผยข้อมูลหรือกระทำด้วยประการใดๆ อันอาจทำให้ลูกค้าหรือบุคคลภายนอกทราบเกี่ยวกับการรายงานธุรกรรมไปยังสำนักงาน ปปง. ย่อมก่อให้เกิดผลกระทบต่อผู้ที่มีหน้าที่รายงานและลูกค้าอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เนื่องจากลักษณะงานของผู้มีหน้าที่รายงานดังกล่าว มีลักษณะเป็นงานบริการ

และจะต้องมีปฏิสัมพันธ์กับลูกค้าที่มาใช้บริการอยู่เสมอ รวมทั้งจะต้องให้คำตอบที่ชัดเจนเมื่อลูกค้าเกิดปัญหาหรือข้อสงสัย ประกอบกับในปัจจุบันมีการรายงานธุรกรรมไปยังสำนักงาน ปปง. เป็นจำนวนมาก ดังนั้น ควรมีการกำหนดประเภทของธุรกรรมที่ห้ามเปิดเผย เพื่อให้สอดคล้องกับลักษณะงานของผู้มีหน้าที่รายงาน และไม่เกิดภาระเกินสมควรกับพนักงานที่ปฏิบัติ โดยกำหนดให้รายงานเฉพาะการรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยหรือการส่งข้อมูลอื่นใดที่เกี่ยวข้องของลูกค้าไปยังสำนักงาน ปปง.

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

1. บทสรุป

การฟอกเงิน (Money Laundering) คือ การนำเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำ ความผิด หรือได้มาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย มาเปลี่ยนสภาพให้เป็นเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาอย่าง ถูกต้อง หรือเรียกได้ว่า กระบวนการทำ “เงินสกปรก” ให้เปลี่ยนสภาพเป็น “เงินสะอาด” หรือการ เปลี่ยนสภาพเงิน หรือทรัพย์สินที่ได้มาโดยผิดกฎหมายให้ดูเหมือนว่าได้มาโดยชอบด้วยกฎหมาย แม้ว่าการฟอกเงินจะมีโทษอาชญากรรมที่มีผลกระทบ โดยตรงต่อชีวิต ร่างกาย และเสรีภาพของบุคคล แต่การฟอกเงินเป็นการบ่อนทำลาย โครงสร้างทางสังคม ความมั่นคงทางเศรษฐกิจและเสถียรภาพ ทางการเมืองของรัฐ ปิดกั้นการแข่งขันทางธุรกิจการค้า เพิ่มภาระภาษี ตลอดจนเป็นแหล่งเงินทุน ของการก่อการร้ายและกิจกรรมผิดกฎหมายอื่นๆ โดยขั้นตอนของการฟอกเงินนั้น ผู้กระทำผิดจะมีการนำทรัพย์สินเข้าสู่ระบบ เช่น นำเงินไปฝากธนาคาร ต่อมาจึงทำการแปรสภาพทรัพย์สินโดยสร้าง ธุรกรรมหลายๆ ชั้น อาทิ เอาไปซื้ออสังหาริมทรัพย์ ทองคำแท่ง หรือซื้อในนามบุคคลอื่นเพื่อให้ ติดตามที่มาของทรัพย์สินยากขึ้น เป็นต้น ซึ่งวิธีการฟอกเงินที่นิยมในปัจจุบัน จะกระทำโดยผ่าน ธนาคารหรือสถาบันการเงิน รวมทั้งธุรกิจที่ไม่ใช่สถาบันการเงิน ยกตัวอย่างเช่น การแบ่งกันนำเงิน สดไปฝากในจำนวนเงินที่ต่ำกว่าที่กฎหมายกำหนดให้ธนาคารต้องรายงานการสมคบกับธนาคาร หรือพนักงานของธนาคารการโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์เพื่อปกปิดร่องรอย และการนำเงินไป แลกเปลี่ยนเป็นสกุลเงินอื่นผ่านร้านค้าหรือบริษัทแลกเปลี่ยนเงินตรา เป็นต้น

ดังนั้น มาตรการที่สำคัญประการหนึ่งในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน คือ มาตรการรายงานการทำธุรกรรม เนื่องจากข้อมูลจากการรายงานการทำธุรกรรมทำให้เจ้าหน้าที่ สามารถทราบถึงแหล่งที่มาของเงินหรือทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด ดังนั้น การป้องกัน และปราบปรามการฟอกเงินจะสำเร็จได้ จะต้องอาศัยความร่วมมือจากภาครัฐและเอกชน สำหรับใน ภาคเอกชน องค์กรที่มีบทบาทมากที่สุดคือสถาบันการเงินและผู้ประกอบอาชีพตามมาตรา 16 กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน จึงได้นำมาตรการการรายงานธุรกรรมตาม หลักสากลมาบัญญัติไว้ โดยบังคับให้สถาบันการเงินและผู้ประกอบอาชีพตามมาตรา 16 มีหน้าที่ ต่างๆ เช่น หน้าที่ในการรายงานธุรกรรมทางการเงิน หน้าที่ในการบันทึกข้อเท็จจริงต่างๆ เมื่อมีการ

ทำธุรกรรม หน้าที่ในการรักษาความลับเกี่ยวกับการรายงานธุรกรรมไปยังสำนักงาน ปปง. และหน้าที่ในการจัดฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ให้มีความรู้ความเข้าใจข้อปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดให้ลูกค้าแสดงตนการรายงานข้อมูลทางการเงิน ตลอดจนการให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ของรัฐในการตรวจสอบข้อมูลและหลักฐานต่างๆ เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และการป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย

อย่างไรก็ตาม การที่จะได้ข้อมูลจากการรายงานการทำธุรกรรมที่มีประสิทธิภาพหรือไม่ จะต้องเกิดจากมาตรการตามกฎหมายที่มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับมาตรฐานสากลตามกฎหมายนานาประเทศ ดังนั้น การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาสภาพปัญหาของพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ในส่วนของการรายงานการทำธุรกรรมของผู้มีหน้าที่รายงานประเภทสถาบันการเงินและผู้ประกอบอาชีพตามมาตรา 16 รวมถึงกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้องโดยมีรายละเอียดสรุปได้ ดังนี้

2. ข้อเสนอแนะ

จากการที่ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาสภาพปัญหาของพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ในส่วนของการรายงานการทำธุรกรรมของประเทศไทยและต่างประเทศ ผู้ศึกษาขอเสนอแนวทางการแก้ไขกฎหมายของประเทศไทย เพื่อให้มีมาตรการและการบังคับใช้กฎหมายให้มีประสิทธิภาพ ดังนี้

2.1 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกรณีบทบัญญัติตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 กำหนดให้สถาบันการเงินมีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมที่ใช้เงินสดตั้งแต่ 2 ล้านบาทขึ้นไป ต่อสำนักงาน ปปง. เป็นจำนวนที่เหมาะสมหรือไม่

จากปัญหาผู้กระทำความผิดการต้องการหลีกเลี่ยงไม่ให้สถาบันการเงินรายงานการทำธุรกรรมต่อสำนักงาน ปปง. โดยใช้วิธีในการทำธุรกรรมเงินสดในจำนวนที่ต่ำกว่าที่กฎหมายกำหนดเพียงเล็กน้อย หรือการทยอยหรือแบ่งกันฝากซึ่งอาศัยช่องว่างทางกฎหมายที่กำหนดปริมาณเงินขั้นต่ำ โดยลดจำนวนลงไม่ให้ถึงหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด ด้วยเหตุนี้ส่งผลให้สำนักงาน ปปง. ไม่สามารถติดตามเส้นทางการทำธุรกรรม ที่ผู้กระทำความผิดมีความมุ่งหมายที่จะอำพรางทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดนั้น ได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงเห็นควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎกระทรวงกำหนดจำนวนเงินสดและมูลค่าทรัพย์สินในการทำธุรกรรมที่สถาบันการเงินต้องรายงานต่อสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินพ.ศ. 2559 ดังนี้

“ข้อ 3 ภายใต้บังคับข้อ 4 การรายงานการทำธุรกรรมของสถาบันการเงินต่อสำนักงานในกรณีที่เป็นธุรกรรมตามมาตรา 13 วรรคหนึ่ง (1) และ (2) ให้กระทำเฉพาะที่เป็นธุรกรรมดังต่อไปนี้ (1) ธุรกรรมตามมาตรา 13 วรรคหนึ่ง (1) มีจำนวนเงินสดตั้งแต่ห้าแสนบาทขึ้นไป เว้นแต่ธุรกรรมที่เป็นการโอนเงินหรือชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งรวมถึงธุรกรรมที่เกี่ยวกับสังหาริมทรัพย์ตาม (2) ด้วย ให้รายงานเมื่อมีจำนวนเงินสดตั้งแต่หนึ่งแสนบาทขึ้นไป...”

2.2 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกรณีที่พระราชบัญญัติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 กำหนดหน้าที่ให้ผู้ประกอบอาชีพตามมาตรา 16 ต้องบันทึกข้อเท็จจริงเมื่อมีการทำธุรกรรม แต่มิได้มีการกำหนดบทบัญญัติของกฎหมายและแบบที่ชัดเจนดังเช่นสถาบันการเงิน

เนื่องจากข้อมูลเกี่ยวกับการทำธุรกรรมเป็นสิ่งสำคัญที่สำนักงาน ปปง. ใช้ในการวิเคราะห์และตรวจสอบการกระทำความผิด ตลอดจนสามารถติดตามยึดหรืออายัดทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดได้เป็นจำนวนมาก รวมทั้งสามารถนำข้อมูลส่งให้หน่วยงานอื่นใช้ในการเชื่อมโยงถึงผู้กระทำความผิด และใช้เป็นพยานหลักฐานในชั้นศาลแม้ว่าพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินจะได้กำหนดหน้าที่ให้ผู้ประกอบอาชีพตามมาตรา 16 รายงานการทำธุรกรรมตามแบบ ระยะเวลา หลักเกณฑ์ และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง แต่ก็มีได้มีบทบัญญัติของกฎหมายที่ชัดเจนเกี่ยวกับการบันทึกข้อเท็จจริงและแบบกำหนดไว้ดังเช่นสถาบันการเงินจึงเห็นควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ดังนี้

“มาตรา 21 เมื่อมีการทำธุรกรรมตามมาตรา 13 ให้สถาบันการเงินบันทึกข้อเท็จจริงต่างๆ เกี่ยวกับธุรกรรมดังกล่าวตามแบบ รายการ หลักเกณฑ์ และวิธีการ ที่กำหนดในกฎกระทรวง
ให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับกับผู้ประกอบอาชีพตามมาตรา 16 ด้วยโดยอนุโลม”

2.3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกรณีมาตรา 21/1 กำหนดห้ามมิให้ผู้มีหน้าที่รายงานตามมาตรา 13 และมาตรา 16 เปิดเผยข้อมูลหรือกระทำด้วยประการใดๆ อันอาจทำให้ลูกค้าหรือบุคคลภายนอกทราบเกี่ยวกับการรายงานธุรกรรมไปยังสำนักงาน ปปง.

เนื่องจากการห้ามมิให้ผู้มีหน้าที่รายงานตามมาตรา 13 และมาตรา 16 เปิดเผยข้อมูลหรือกระทำด้วยประการใดๆ อันอาจทำให้ลูกค้าหรือบุคคลภายนอกทราบเกี่ยวกับการรายงานธุรกรรมไปยังสำนักงาน ปปง. อาจส่งผลกระทบต่อผู้มีหน้าที่รายงานดังกล่าว ประสบกับปัญหาในส่วนของภาระงานและความคล่องตัวในการดำเนินงานเกินสมควร และไม่สอดคล้องกับลักษณะของการดำเนินการที่มีลักษณะเชิงธุรกิจ ด้วยเหตุนี้ ควรห้ามเปิดเผยเฉพาะข้อมูลเกี่ยวกับ

การรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยหรือข้อมูลที่ได้ส่งไปยังสำนักงาน ปปง. เท่านั้นจึงเห็นควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินพ.ศ. 2542 ดังนี้

“มาตรา 21/1 ห้ามมิให้ผู้มีหน้าที่รายงานตามมาตรา 13 และมาตรา 16 หรือบุคคลใดเปิดเผยข้อมูลหรือกระทำด้วยประการใดๆ อันอาจทำให้ลูกค้าทราบเกี่ยวกับการรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยหรือการส่งข้อมูลอื่นใดที่เกี่ยวข้องของลูกค้าไปยังสำนักงานเว้นแต่เป็นการปฏิบัติตามกฎหมายหรือตามคำสั่งศาลหรือเป็นการเปิดเผยข้อมูลระหว่างสำนักงานใหญ่กับสาขาของผู้มีหน้าที่รายงานตามมาตรา 13 และมาตรา 16 ที่ตั้งอยู่ในหรือต่างประเทศเพื่อดำเนินการอันเกี่ยวเนื่องกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

รายงานที่สำนักงานได้รับตามหมวดนี้ถือเป็นความลับในราชการเกี่ยวกับการดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้เลขาธิการเป็นผู้รับผิดชอบในการจัดเก็บรักษาและใช้ประโยชน์จากข้อมูลดังกล่าวเฉพาะเพื่อการปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้”

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- ขวัญชัย ลีประเสริฐกุล. (2544). *ผลกระทบต่อกฎหมายฟอกเงินของไทย ศึกษากรณีตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านองค์การอาชญากรรมข้ามชาติ*. (วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์) มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพฯ.
- ไชยยศ เหมะรัชตะ. (2542). *รวมบทความและสาระนำรู้เกี่ยวกับกฎหมายการฟอกเงิน.เอกสารประกอบการสัมมนาเรื่องกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินกับการแก้ไขปัญหาอาเสพติด*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2540). *มาตรการทางกฎหมายในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน*.(เอกสารวิจัยส่วนบุคคลตีเด่นตามหลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ 39 และหลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักรภาครัฐร่วมเอกชน รุ่นที่ 9,2539-2540).
- _____. (2540). *มาตรการทางกฎหมายในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์นิติธรรม. (พฤศจิกายน).
- นิกร เกริกกุล. (2543). *การป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ทฤษฎี กฎหมาย และแนวทางปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ Translators-at-Law.com, (พฤศจิกายน).
- เมธี กุศลสร้าง. (2539). *กฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินกับบทบาทและภาระหน้าที่ของสถาบันการเงิน*. (วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- วีระพงษ์ บุญโยภาส. (2547). *กระบวนการยุติธรรมกับกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์นิติธรรม, (ตุลาคม).
- _____. (2544). *อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์นิติธรรม.
- _____. (2537). *ประเทศไทยกับกฎหมายการฟอกเงิน*.ไทยไฟแนนเชียล (สิงหาคม).
- วีระพงษ์ บุญโยภาส. *การกำหนดความผิดมูลฐานฟอกเงินที่ผู้กระทำเป็นองค์การอาชญากรรมข้ามชาติ และมาตรการรวมทั้งความร่วมมือระหว่างประเทศในการปราบปรามการฟอกเงิน และมาตรการยึดอายัด และริบทรัพย์สิน*. สรุปรายงานศึกษาวิจัยในโครงการพัฒนากฎหมายป้องกันและปราบปรามองค์การอาชญากรรมข้ามชาติ (ระยะที่ 2): สถาบันกฎหมายอาญา สำนักงานอัยการสูงสุด.
- สุรพล ไตรเวทย์. (2543). *คำอธิบายกฎหมายการฟอกเงิน*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วิญญูชน.

สีหนาท ประยูรรัตน์. (2542). คำอธิบายพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 กรุงเทพฯ: ส.เอเชียเพลส.

_____. (2542). คำอธิบายพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ: นิติสนเทศ (Lexsys.net), (กันยายน).

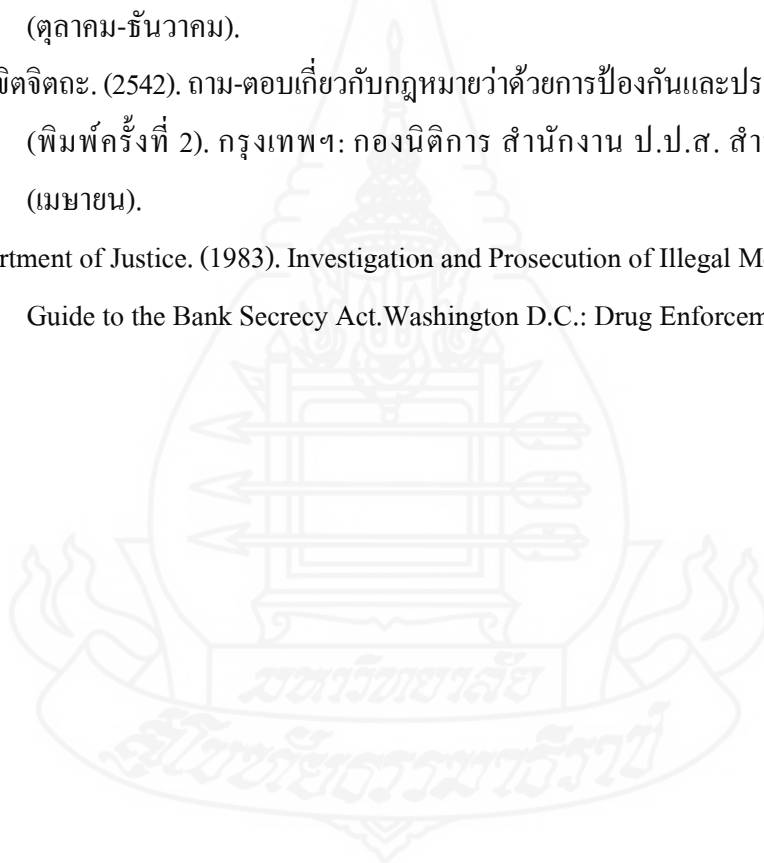
_____. (2542). เอกสารประกอบการบรรยายเรื่อง การดำเนินคดีอาญาตามพระราชบัญญัติ ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542.

สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน. (2543). การป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน: คู่มือประชาชน, กรุงเทพฯ: ธเนศเพลส.

สุทธิชัย จิตรวาณิช. (2538). กฎหมายเกี่ยวกับการฟอกเงินของประเทศสหรัฐอเมริกา. *ศุลพาห*, (ตุลาคม-ธันวาคม).

อรรถนพ ลิขิตจิตตะ. (2542). ถาม-ตอบเกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: กองนิติการ สำนักงาน ป.ป.ส. สำนักงานนายกรัฐมนตรี, (เมษายน).

U.S. Department of Justice. (1983). Investigation and Prosecution of Illegal Money Laundering: A Guide to the Bank Secrecy Act. Washington D.C.: Drug Enforcement Administration.

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นายธนวัฒน์ อินตะแสน
วัน เดือน ปีเกิด	1 มิถุนายน 2529
สถานที่เกิด	จังหวัดเชียงใหม่
ประวัติการศึกษา	นิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ปี พ.ศ. 2551 เนติบัณฑิตไทย สมัยที่ 63 ปีการศึกษา 2553
สถานที่ทำงาน	สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ
ตำแหน่ง	พนักงานได้สวนระดับต้น

